

การขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่โดยใช้รูปแบบ
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนคุ้มครองเด็ก

โดย

นางสุภัชชา สุทธิพล
รองอธิบดี
กรมกิจการเด็กและเยาวชน
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๙
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

เรื่อง การขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่โดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย

นางสุภัชชา สุทธิพล

หลักสูตร วปอ.

รุ่นที่ ๕๙

การศึกษา “การขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่โดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ของการนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้ และเพื่อปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กที่สามารถนำไปใช้ในการขับเคลื่อนงานคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นผล การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์และสรุปปัญหาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ นโยบาย แผนงานด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ซึ่งมีตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ๕ ตัวแปร ได้แก่ เป้าหมายร่วม ตัวแสดง เครือข่าย บทบาทหน้าที่ และปัจจัยเกื้อหนุน นอกจากนี้ ยังศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ในระดับพื้นที่ ๔ ภาค ๔ จังหวัด ได้แก่ ๑) เทศบาลตำบลสันมะค่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ๒) เทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ อำเภอนาทม จังหวัดตราด ๔) องค์การบริหารส่วนตำบลกลาย อำเภอนาทม จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษาพบว่า ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการทำงานที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของแต่ละตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง ขาดการเชื่อมโยงบูรณาการ ขาดงบประมาณเพื่อสนับสนุนในการทำงาน ตลอดจนการไม่เห็นความสำคัญของการคุ้มครองเด็กในพื้นที่

ดังนั้น จึงควรกระตุ้นให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานคุ้มครองเด็ก การอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กแก่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้ทำงาน การขยายผลการคุ้มครองเด็กให้แพร่หลาย โดยการผลักดันให้มีการบรรจุรูปแบบดังกล่าวในแผนงานและยุทธศาสตร์ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการส่งเสริมการทำงานในลักษณะเครือข่ายบูรณาการการทำงานร่วมกัน และการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานการคุ้มครองเด็กในพื้นที่

คำนำ

รายงานการศึกษา “การขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่โดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก” จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๙ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้และเพื่อปรับปรุงรูปแบบดังกล่าว ไปใช้ในการขับเคลื่อนงานคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาและข้อค้นพบของการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ทำงานด้านการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็ก โดยเฉพาะผู้ทำงานในระดับพื้นที่ที่มีการนำรูปแบบนี้ไปใช้ การนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อจัดทำนโยบายด้านการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็ก ตลอดจนเป็นแนวทางเพื่อการปรับปรุงและการนำไปขยายผลต่อไป หากเนื้อหาหรือข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งในการศึกษาครั้งนี้มีความผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

(นางสุภัชชา สุทธิพล)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๙

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค- ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ - ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีการดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๕
แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙	๕
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๑๐
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)	๑๔
ภารกิจกรมกิจการเด็กและเยาวชน	๑๕
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก	๑๗
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖	๑๗
พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐	๑๘
การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก	๑๙
แนวคิดการทำงานคุ้มครองเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๓
ทฤษฎีของกระบวนการบริหาร POSDCoRB	๒๔
บทที่ ๓ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก	๒๖
ระบบและกลไกการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก	๓๑
กระบวนการเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพขององค์กรภาคีในพื้นที่	๔๓
กระบวนการสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน	๔๕
กระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน	๕๒
บทที่ ๔ ผลการศึกษาวิจัย	๖๑
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล	๖๑
ความรู้ความเข้าใจของผู้ให้ข้อมูลต่อรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก	๖๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประสบการณ์ในการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ข้อค้นพบ ปัญหาอุปสรรค ผลสำเร็จและข้อเสนอแนะ	๗๘
ผลการประเมินการบริหารงานของผู้บริหารโครงการที่นำรูปแบบการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้	๙๔
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๑๐๒
สรุปผลการวิจัย	๑๐๒
ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย	๑๐๖
บรรณานุกรม	๑๐๘
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๐๙

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

๓ - ๑	ตัวอย่างองค์ประกอบขององค์รภาคีในการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	๔๗
๔ - ๑	ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร	๖๑
๔ - ๒	ประสบการณ์ในการทำงานของพนักงานโครงการ	๖๒
๔ - ๓	สรุปผลการศึกษาจังหวัดเชียงราย	๘๑
๔ - ๔	สรุปผลการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช	๘๔
๔ - ๕	สรุปผลการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์	๘๘
๔ - ๖	สรุปผลการศึกษาจังหวัดราชบุรี	๙๑
๔ - ๗	ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน	๙๒
๔ - ๘	ผลสำเร็จของการดำเนินงาน	๙๓
๔ - ๙	ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน	๙๔
๔ - ๑๐	กระบวนการบริหารของผู้บริหารตามแนว POSDCoRB	๑๐๑
๕ - ๑	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก	๑๐๓
๕ - ๒	ตัวแปรของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก	๑๐๔
๕ - ๓	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	๑๐๔
๕ - ๔	ผลสำเร็จของการดำเนินงาน	๑๐๕
๕ - ๕	การบริหารงานของผู้บริหารตามหลัก POSDCoRB	๑๐๖

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

๓ - ๑	ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก	๒๗
๓ - ๒	กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก	๔๒
๓ - ๓	แสดงกระบวนการถอดบทเรียน ทบทวนโครงการ และกำหนดแผนระยะต่อไป	๖๐
๔ - ๑	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้บริหาร จังหวัดเชียงราย	๖๓
๔ - ๒	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๑ จังหวัดเชียงราย	๖๔
๔ - ๓	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๒ จังหวัดเชียงราย	๖๔
๔ - ๔	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๓ จังหวัดเชียงราย	๖๕
๔ - ๕	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๔ จังหวัดเชียงราย	๖๖
๔ - ๖	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้บริหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช	๖๗
๔ - ๗	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๑ จังหวัดนครศรีธรรมราช	๖๘
๔ - ๘	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช	๖๙
๔ - ๙	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๓ จังหวัดนครศรีธรรมราช	๖๙
๔ - ๑๐	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๐
๔ - ๑๑	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้บริหาร จังหวัดกาฬสินธุ์	๗๑
๔ - ๑๒	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๑ จังหวัดกาฬสินธุ์	๗๒
๔ - ๑๓	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๒ จังหวัดกาฬสินธุ์	๗๒
๔ - ๑๔	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๓ จังหวัดกาฬสินธุ์	๗๓

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

หน้า

๔ - ๑๕	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๔ จังหวัดกาฬสินธุ์	๗๔
๔ - ๑๖	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้บริหาร จังหวัดราชบุรี	๗๕
๔ - ๑๗	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๑ จังหวัดราชบุรี	๗๖
๔ - ๑๘	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๒ จังหวัดราชบุรี	๗๖
๔ - ๑๙	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๓ จังหวัดราชบุรี	๗๗
๔ - ๒๐	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๔ จังหวัดราชบุรี	๗๘
๔ - ๒๑	การบริหารงานตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) จังหวัดเชียงราย	๙๖
๔ - ๒๒	การบริหารงานตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) จังหวัดนครศรีธรรมราช	๙๗
๔ - ๒๓	การบริหารงานตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) จังหวัดกาฬสินธุ์	๙๙
๔ - ๒๔	การบริหารงานตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) จังหวัดราชบุรี	๑๐๐

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยเด็ก เป็นวัยที่มีความคุ้มค่าสูงสุดในการลงทุนเพื่อการพัฒนาประเทศ การลงทุนในเด็ก ๑ ส่วน ได้รับผลตอบแทนถึง ๘ เท่า เด็ก จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญยิ่งของประเทศ หากเด็กได้รับการพัฒนา ปกป้อง ค้ำครอง อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เด็ก จะเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีศักยภาพเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอนาคต

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ได้ให้การรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน ขององค์การสหประชาชาติ ตามหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ ที่ว่าด้วยศักดิ์ศรี และคุณค่าของมนุษย์ที่เท่าเทียมกันโดยคำนึงว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและช่วยเหลือทั้งในสภาพแวดล้อมของครอบครัวและการเลี้ยงดูอื่น ๆ บนพื้นฐานของประเพณีและค่านิยมทางวัฒนธรรมของสังคม เป็นข้อตกลงที่จะปรับสภาพความเป็นอยู่ของเด็กให้มีมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่จะทำให้ได้รับสิทธิพื้นฐานครบถ้วน สามารถนำไปสู่การพัฒนาตนเองต่อไปได้อย่างเต็มศักยภาพ สิทธิของเด็กทุกคนติดตัวมาตั้งแต่เกิดได้แก่ สิทธิที่จะมีชีวิตรอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิที่ได้รับการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม ดังนั้น เด็กจึงเป็นผู้มีสิทธิที่ไม่มีผู้ใดสามารถตัดทอนหรือจำกัดการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเด็กหรือละเมิดสิทธิของเด็กได้

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child – CRC) ถือเป็นความมุ่งมั่นของรัฐบาลทั่วโลกต่อการประกาศเจตนารมณ์เพื่อเด็ก โดยปัจจุบันมีประเทศที่ได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้แล้ว ๑๙๒ ประเทศ สำหรับประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕ อนุสัญญาอยู่บนรากฐานของสิทธิมนุษยชนคือศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ที่เท่าเทียมกันในเรื่องเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพ โดยยึดหลักการคือการไม่เลือกปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งให้ความคุ้มครองเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจรวมถึงการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ การพัฒนาและฟื้นฟูโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

ปัจจุบันสถานการณ์ด้านเด็กในประเทศไทย มีเด็กถูกทำร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ไม่ว่าจะ เป็นในรูปแบบของการทอดทิ้งเด็ก เด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่ที่ดี ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เด็กถูกปล่อยปละละเลย เด็กถูกรุ้ทำทารุณ สถานการณ์ปัญหาเหล่านี้

เป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งของกรมกิจการเด็กและเยาวชนในการขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชน ทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก

การดำเนินงานของภาครัฐในปัจจุบันไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพังหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง จำเป็นที่จะต้องบูรณาการ การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลาง และระดับพื้นที่ ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น ของการปกป้องคุ้มครองเด็กที่จำเป็นต้องดำเนินงานในลักษณะของทีมสหวิชาชีพ

จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่เป็นผลให้ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการตามพันธะ ภาระระหว่างประเทศ จากบทบาทหน้าที่ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน และจากสถานการณ์ ปัญหาเด็กที่เกิดขึ้น กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้มียุทธศาสตร์ในเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อน การคุ้มครองเด็กโดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ เป็นต้นมา ในรูปแบบของการศึกษาสถานการณ์ การคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ การจัดทำยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็กระดับจังหวัด การจัดทำ ระบบเฝ้าระวังเพื่อการคุ้มครองเด็ก (Child Protection Monitoring System – CPMS) และ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้ดำเนินการโครงการเสริมสร้างชุมชนคุ้มครองเด็กในพื้นที่เป้าหมาย ๑๒ จังหวัด ๓๖ ตำบล ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ พะเยา ลำปาง อุตรดิตถ์ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด กาญจนบุรี จันทบุรี นครปฐม ชุมพร พังงา และสตูล โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการคุ้มครองเด็กด้วยการสร้างกลไกขับเคลื่อนงานระดับตำบล เพื่อให้เกิดคณะทำงาน ด้านการคุ้มครองเด็กระดับตำบลตลอดจนหารูปแบบแนวทางปฏิบัติร่วมกันในการให้ความช่วยเหลือ คุ้มครอง ป้องกัน แก้ไขปัญหาเด็กในชุมชนได้อย่างทันท่วงที โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้จัดทำ รูปแบบ (Model) แนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กตลอดจนมีคู่มือ ในการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็กเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปกป้อง คุ้มครองเด็กและ เยาวชนในชุมชนแบบยั่งยืน

โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้นำรูปแบบดังกล่าวไปขับเคลื่อนให้กับพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างความรู้ความเข้าใจรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนคุ้มครองเด็กให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑,๕๕๕ แห่ง ในพื้นที่ ๗๖ จังหวัด เพื่อให้ท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบแนวทางคุ้มครองเด็กและเยาวชนในชุมชนและ ขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

จากการดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์คุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่โดยใช้รูปแบบ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงผล ของการนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อค้นหารูปแบบที่เหมาะสม และนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปปรับใช้ในการขับเคลื่อนงานคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ ซึ่งหากกระบวนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่มีความเข้มแข็งก็จะส่งผลให้เกิดความมั่นคงในชีวิต ของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคตสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ที่มุ่งเน้นให้เกิดความมั่นคงของประเทศ โดยประชาชนมีความสุข สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรมสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ที่มุ่งสู่สังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความมั่นคงในชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้
๒. เพื่อปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กที่สามารถนำไปใช้ในการขับเคลื่อนงานคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นผล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะทำการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้ในพื้นที่ ศึกษากรณี ๔ ภาค ๔ จังหวัด ได้แก่ ๑) เทศบาลตำบลสันมะค่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ๒) เทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดราชบุรี และ ๔) องค์การบริหารส่วนตำบลกลาย อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดนครราชสีมา

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - ๑.๑ ศึกษาจากนโยบาย ยุทธศาสตร์ และกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้อง
  - ๑.๒ ศึกษาจากรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก
๒. ขอบเขตด้านประชากร
  - ศึกษาจากผู้แทนผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ๔ จังหวัด ๔ ภาค

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิ

๑. ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ
  - เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้แทนผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ๔ จังหวัด ๔ ภาค ภาคละอย่างน้อย ๔ คน เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็น
    - ๑.๑ ปัญหาและอุปสรรคของการนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้
    - ๑.๒ ข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก
๒. ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ
  - ๒.๑ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙
  - ๒.๒ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐
  - ๒.๓ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการขับเคลื่อนรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก
๒. ได้ปรับปรุงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กที่องค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการขับเคลื่อนได้อย่างเป็นผล

คำจำกัดความ

เด็ก	หมายถึง	บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส
เยาวชน	หมายถึง	บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์
การคุ้มครองเด็ก	หมายถึง	การป้องกันและการจัดการกับความรุนแรง การแสวงหาประโยชน์ และการกระทำมิชอบต่อเด็ก
การเสริมสร้างความเข้มแข็ง	หมายถึง	กระบวนการในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็กในตำบล
ชุมชนคุ้มครองเด็ก	หมายถึง	องค์กร/หน่วยงาน/บุคคล ที่ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็กในตำบล

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่โดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ผู้วิจัยได้มีการทบทวน กรอบแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙
๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
๓. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)
๔. ภารกิจกรมกิจการเด็กและเยาวชน
๕. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
๖. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
๗. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐
๘. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก
๙. แนวคิดการทำงานคุ้มครองเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๑๐. ทฤษฎีของกระบวนการบริหาร POSDCoRB

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

เป็นแผนระดับชาติที่มีการจัดทำร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ มีจุดเน้นคือ การพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนตามช่วงวัย การคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสภาเด็กและเยาวชนและภาคีเครือข่ายเพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งการพัฒนากระบวนการจัดการในการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ นอกจากจะเป็นกรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนแล้ว ยังเป็นกรอบแนวทางเพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลการนำไปสู่การปฏิบัติของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนจนให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุตามวิสัยทัศน์อีกด้วย โดยมีสาระสำคัญของแผน ดังนี้

วิสัยทัศน์

เด็กและเยาวชนมีความมั่นคง แข็งแรง ดี มีสุข และสร้างสรรค์

พันธกิจ

๑. พัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และพฤติกรรม

ที่เหมาะสมตามวัย

๒. เสริมพลังภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนและทุกระดับในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

๓. พัฒนาระบบบริหารจัดการในการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทั้งกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมเต็มตามศักยภาพ และมีพฤติกรรมเหมาะสมตามวัย

๒. เพื่อให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนและทุกระดับเป็นพลังที่เข้มแข็งในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

๓. เพื่อให้การคุ้มครองและการพัฒนาเด็กและเยาวชนมีความเป็นเอกภาพทำให้การดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายหลัก

เด็กและเยาวชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างทั่วถึง มีความแข็งแรง ทางร่างกาย และจิตใจมีคุณธรรม จริยธรรม มีสำนึกความเป็นพลเมือง (Civic mind) กล้าคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ตามวิถีประชาธิปไตย และมีความสุข

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์จำนวน ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน เป้าประสงค์คือ เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทั้งกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และมีพฤติกรรมเหมาะสมตามวัย โดยมีมาตรการดำเนินการรองรับ ๔ มาตรการ ได้แก่

มาตรการที่ ๑.๑ พัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนแบ่งการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามช่วงวัย โดยมีจุดเน้นสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการให้เหมาะสมตามความจำเป็น และความต้องการ ดังนี้

๑. เด็กแรกเกิด - ๒ ปี โดยการส่งเสริมหญิงมีครรภ์และเด็กเล็กให้มีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม รวมทั้งมีการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการของหญิงตั้งครรภ์และเด็กอย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพ การเข้มงวดให้หญิงมีครรภ์และเด็กเล็กได้รับสารไอโอดีนอย่างทั่วถึง การส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก หรือผู้ดูแลเด็ก

๒. เด็กปฐมวัย ๓ - ๕ ปี โดยการส่งเสริมให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งตลอดจนให้มีการเพิ่มศักยภาพบุคลากรผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งสนับสนุนให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในโรงเรียน โรงงาน สถานประกอบการ และพื้นที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ การส่งเสริมการใช้มาตรฐานกลางสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนา การพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม และจริยธรรม โดยใช้สหวิทยาการ และบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. เด็กวัย ๖ - ๑๒ ปี โดยการส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และครอบครัว มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง รวมทั้งมีการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ การออกกำลังกายของเด็กและเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมกับให้มีการใช้กระบวนการเยียวยา การสอนซ่อมเสริม (Remedial

teaching) เด็กที่มีปัญหาการเรียน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ การส่งเสริมความรู้และทักษะการใช้ชีวิต เรื่องเพศศึกษา ครอบครัวศึกษาให้เหมาะสมและปลอดภัยตามช่วงวัย

๔. เด็กวัย ๑๓ - ๑๗ ปี โดยการส่งเสริมความรู้และทักษะการใช้ชีวิต ในทางที่ถูก เพศศึกษา ครอบครัวศึกษา พฤติกรรมอนามัยเจริญพันธุ์ และสุขภาวะทางเพศที่เหมาะสม และปลอดภัย การเตรียมความพร้อมที่จะเป็นพ่อแม่ทั้งด้านรายได้ จิตใจ รวมทั้งปรัชญาการมีลูก และการเลี้ยงดูลูก การสนับสนุนความช่วยเหลือตามจำเป็นอย่างทั่วถึงเพื่อให้ได้รับการคุ้มครอง และพัฒนา อาทิ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การมีงานทำทั้งระบบ (ฝึกอาชีพ พัฒนาฝีมือแรงงาน จัดหางาน คุ้มครองแรงงาน การประกอบอาชีพอิสระ) การกำหนดเป้าหมายของทักษะพื้นฐาน (Basic requirements) ของเด็กที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างชัดเจน ทั้งประเทศ ได้แก่ ๑. อ่านออกเขียนได้อย่างเข้าใจ ๒. คิดเลขได้ ๓. วาดรูปเป็น ๔. ขี่จักรยานเป็น ๕. ใช้คอมพิวเตอร์สัมผัสไทย/อังกฤษได้ ๖. ร้องเพลง เล่นดนตรี เล่นกีฬาได้อย่างน้อย ๑ ชนิด ๗. ใช้ภาษาต่างประเทศอย่างน้อยหนึ่งภาษา ๘. มีการเตรียมอาชีพหลังจบการศึกษา ๙. สนใจสิ่งแวดล้อม และ ๑๐. รู้และเข้าใจเรื่องธรรมชาติของร่างกาย เพศศึกษา

๕. เยาวชน ๑๘ - ๒๕ ปี โดยการสนับสนุนการจัดการศึกษาทางเลือก ทุกระดับ ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ และส่งเสริมอาชีพนอกระบบการศึกษาที่หลากหลาย ตามความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาให้เป็นมืออาชีพ รวมถึงการเรียนรู้ต่อเนื่อง ตลอดชีวิต ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีความผูกพันกับครอบครัว ภาควิชาใจในความเป็นไทย และสำนึกรักบ้านเกิด มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในหลักคำสอนทางศาสนา มีความพอเพียง มีสำนึก ความเป็นพลเมือง มีวิถีประชาธิปไตย เคารพสิทธิผู้อื่น รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล มีจิตสาธารณะ รักสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และประเทศชาติ การส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบตนเอง โดยรู้ความต้องการ ความถนัด และศักยภาพ ของตนเองอย่างแท้จริง

มาตรการที่ ๑.๒ เสริมสร้างความเข้าใจในปัญหาและความต้องการ ของเด็กและ เยาวชนโดยการส่งเสริมให้พ่อ แม่ และผู้เลี้ยงดูเด็ก รวมถึงผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งภาครัฐ เอกชน มีความรู้ ความเข้าใจพัฒนาการของเด็ก และได้รับการฝึกให้มีทักษะ มีทัศนคติในการทำหน้าที่ เลี้ยงดูเด็กให้เหมาะสมตามความจำเป็นและความต้องการ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ เชิงบวก การสนับสนุนให้ชุมชน สังคม ภาควิชาเครือข่ายเข้าใจปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชน สามารถแก้ปัญหา หรือจัดบริการสวัสดิการสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชน อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการทำหน้าที่เฝ้าระวังดูแลทั้งกาย จิต และพฤติกรรมตั้งแต่ยังเล็ก

มาตรการที่ ๑.๓ เสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน โดยการพัฒนาศักยภาพของครอบครัวแบบองค์รวม ให้เรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ของสมาชิก พัฒนาทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์ ลดความรุนแรงในครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างบุคคลต้นแบบ (ผู้นำทางความคิด) และชุมชน ต้นแบบที่เป็นแบบอย่างที่ดี การสนับสนุนให้มีอาชีพผู้นำกิจกรรม (Youth leader) อาสาสมัครผู้นำ กิจกรรมสำหรับเด็กและพี่เลี้ยง (Mentor) การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และชุมชน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์เทคโนโลยี

และสารสนเทศ ศูนย์กีฬา ศูนย์วัฒนธรรมและศิลปะ เป็นต้น การส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองท้องถิ่น จัดระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้ตกอยู่ในสภาวะเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการที่ไม่พึงประสงค์ การเพิ่มบทบาทให้องค์กรปกครองท้องถิ่น จัดพื้นที่และกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้เวลาว่างเพื่อแสดงออกทางความคิด และศักยภาพในเชิงสร้างสรรค์ ที่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กและเยาวชน การส่งเสริมพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และบทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยผลิตและเผยแพร่สาระสร้างสรรค์ต่าง ๆ อาทิ การส่งเสริมสุขภาพจิต การสืบสานวัฒนธรรม กิจกรรมสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชน ฯลฯ รวมทั้งให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการผลิตและเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ การส่งเสริมความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน โดยมุ่งลดอุบัติเหตุ อาชญากรรม และความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน

มาตรการที่ ๑.๔ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยการส่งเสริมสนับสนุน ให้เด็กและเยาวชน มีจิตอาสาต่อชุมชน การส่งเสริมสนับสนุน การรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชน และการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าต่อตนเองและสังคมอย่างเป็นระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การคุ้มครองและพัฒนาเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ และเด็กพิเศษ เป้าประสงค์ คือ เด็กและเยาวชนที่มีความต้องการการคุ้มครองพิเศษและเด็กพิเศษ ได้รับการคุ้มครองและพัฒนาทั้งกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม เต็มตามศักยภาพ โดยมีมาตรการดำเนินงานรองรับ ๗ มาตรการ ได้แก่

มาตรการที่ ๒.๑ เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยการพัฒนาความรู้ และทักษะในการเลี้ยงดูลูกให้แก่ครอบครัวที่มีเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ ส่งเสริมให้ครอบครัวทำหน้าที่ป้องกัน แก้ไข คุ้มครองและพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมถูก รวมทั้งเฝ้าระวัง คุ้มครองเด็กที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ตลอดจนสนับสนุนให้มีระบบครอบครัวทดแทนอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ

มาตรการที่ ๒.๒ พัฒนาบริการพื้นฐานที่จำเป็นและมีคุณภาพให้เข้าถึงเด็ก โดยการสร้างระบบคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษเชิงรุกให้เป็นรูปธรรม โดยมีกลไกระดับพื้นที่ ให้บริการคำแนะนำปรึกษา การบำบัด พื้นฟูเด็ก ครอบครัว และผู้กระทำต่อเด็ก มีบ้านพักชั่วคราว โดยการทำงานของสหวิชาชีพ การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนการจัดบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่ต้องการการคุ้มครองพิเศษ เด็กที่มีความสามารถหรือถนัดพิเศษ เพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตน

มาตรการที่ ๒.๓ พัฒนาศักยภาพด้านเด็ก โดยการเพิ่มปริมาณและพัฒนาบุคลากรกลุ่มนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ ให้มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย อัยการ ผู้พิพากษา ตำรวจ ครู พี่เลี้ยงเด็ก อาสาสมัคร ฯลฯ รวมทั้งสนับสนุนภาครัฐและเอกชนให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็กรายกรณี (Case manager) การจัดระบบการฝึกอบรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากประสบการณ์ตรงร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพด้านเด็ก ทั้งก่อนและระหว่างการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

มาตรการที่ ๒.๔ ปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับเด็ก ที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

มาตรการที่ ๒.๕ พัฒนาระบบข้อมูล องค์กรความรู้ กลไกของรัฐ และชุมชน โดยการพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ ให้มีการจัดทำมาตรฐานคุณภาพของบริการด้านต่าง ๆ ที่จัดให้กับเด็กที่ต้องการ การคุ้มครองเป็นพิเศษ รวมทั้งประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพัฒนารูปแบบและคุณภาพของบริการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

มาตรการที่ ๒.๖ ระดมสรรพกำลังเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยรัฐบาลต้องมีนโยบายที่ชัดเจนและจัดสรรงบประมาณเพื่อปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ องค์กรนานาชาติให้สนับสนุนด้านทรัพยากร ความรู้ เทคโนโลยี บุคลากร ฯลฯ

มาตรการที่ ๒.๗ มาตรการเฉพาะกลุ่ม

๑. กลุ่มเด็กที่ถูกกระทบจากปัจจัยด้านครอบครัวเป็นหลัก ได้แก่ เด็กกำพร้า เด็กที่เป็นบุตรบุญธรรม เด็กถูกทอดทิ้ง ถูกปล่อยปละละเลย เด็กเร่ร่อน เด็กถูกทำร้าย ทารุณ เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ การปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรม

๒. กลุ่มเด็กที่ถูกกระทบจากปัจจัยด้านรัฐเป็นหลัก ได้แก่ เด็กพลัดถิ่น เด็กลูกแรงงานต่างชาต เด็กชาวเขา เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กไม่มีสัญชาติ และเด็กไม่มีหลักฐานการเกิด ให้มีการจดทะเบียนการเกิด ออกใบรับรองการเกิดให้เด็กที่ยังไม่มีสัญชาติ และเด็กที่ไม่มีใบรับรอง การเกิดทุกคน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เด็กเหล่านี้ได้รับบริการพื้นฐานทางสังคม

๓. กลุ่มเด็กที่ถูกกระทบจากปัจจัยด้านครอบครัว สังคม และรัฐร่วมกัน ได้แก่ เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา แรงงานเด็ก เด็กในกระบวนการยุติธรรม เด็กในชุมชนแออัด เด็กยากจน เด็กถูกกรรมกรก่อสร้าง เด็กกับสารเสพติด สุราและหรือบุหรี่ เด็กที่ใช้ความรุนแรง พัฒนาการกระบวนการช่วยเหลือเด็ก กลุ่มนี้อย่างครบวงจร และมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป้าประสงค์ คือ ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนและทุกระดับเป็นพลัง ที่เข้มแข็ง มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยมีมาตรการดำเนินงานรองรับ ๒ มาตรการ ได้แก่

มาตรการที่ ๓.๑ ส่งเสริมสภาเด็กและเยาวชนทุกระดับให้เข้มแข็ง โดยการจัดทำ มาตรฐานสภาเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงการดำเนินงาน เสริมพลังและพัฒนา ศักยภาพให้สภาเด็กและเยาวชนทุกระดับมีความ การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ให้เอื้อ ต่อการ ดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนได้อย่างเข้มแข็ง และสามารถเป็นกลไกกลาง ในการประสานพลัง ของกลุ่มเด็กเยาวชนทั้งในระบบการศึกษา เช่น สถานักเรียน กลุ่มเด็กและเยาวชนทั่วไป ศูนย์เยาวชนรวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ภาคธุรกิจ ฯลฯ

มาตรการที่ ๓.๒ ส่งเสริมบทบาทของภาคีเครือข่ายเพื่อมีส่วนร่วมพัฒนาเด็กและ เยาวชน โดยการสนับสนุนการดำเนินงานของธุรกิจเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility) องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน การสร้างสิ่งจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ภาคส่วน

ต่าง ๆ มีส่วนร่วมพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนให้อาสาสมัครมีบทบาทต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ และเสริมหนุนการดำเนินงานพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาระบบบริหารจัดการในการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน เป้าประสงค์ คือ มีการคุ้มครองและการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เป็นเอกภาพทำให้การดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพ โดยมีมาตรการดำเนินงานรองรับ ๓ มาตรการ ได้แก่

มาตรการที่ ๔.๑ พัฒนาการบริหารจัดการในการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการบูรณาการการทำงานของกลไกระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้สามารถเชื่อมโยงในระดับนโยบาย เพื่อกำกับดูแลนโยบายและแผน รวมทั้งติดตามประเมินผลการดำเนินงานคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกัน พัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบทุกฉบับเกี่ยวกับเด็ก เยาวชนและครอบครัวให้มีความเหมาะสม สอดคล้องเชื่อมโยงกัน นอกจากนี้ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ พัฒนาองค์ความรู้ การศึกษาวิจัย ระบบข้อมูลสารสนเทศด้านเด็กและเยาวชนทุกระดับ พัฒนาและส่งเสริมให้มีบุคลากรด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นมืออาชีพอย่างเป็นระบบ มีระบบงานสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็ก

มาตรการที่ ๔.๒ เสริมสร้างโอกาสและการเข้าถึงระบบสวัสดิการสังคม ระบบบริการ และระบบคุ้มครอง ทั้งทางด้านสาธารณสุข การศึกษา อาชีพ และสังคม แก่เด็กและเยาวชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยเฉพาะที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดาร

มาตรการที่ ๔.๓ พัฒนาระบบ และกลไกป้องกันเด็กและเยาวชนจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ อาทิ เรื่องยาเสพติด เรื่องทางเพศ สถานบริการ ร้านเกม หอพัก ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยึดโยงกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๗) โดยนำวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นวิสัยทัศน์ของแผน และนำยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง ๖ ด้านที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผน โดยจะกำหนดยุทธศาสตร์ให้ตอบสนองกับบริบทการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในช่วง ๕ ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นสำคัญ ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์หลัก ๑๐ ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ พัฒนาคอนทุกช่วงวัย เพื่อให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะการพัฒนาและดูแลผู้สูงอายุที่จะมีสัดส่วนสูงขึ้นในสังคมสูงวัยทั้งการสร้างงานที่เหมาะสม การฟื้นฟูและดูแลสุขภาพเพื่อชะลอความทุพพลภาพและโรคเรื้อรัง การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อสังคมสูงวัย มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นฐานการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและรองรับการลดลงของขนาดกำลังแรงงาน โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การป้องกันและควบคุมปัจจัยทางสังคมที่กำหนดสุขภาพ

เพื่อสร้างสุขภาวะที่ดี การสร้างความอยู่ดีมีสุขให้ครอบครัวไทย รวมทั้งการเสริมสร้างบทบาทของสถาบันทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคม

๒. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติเพื่อสร้างความปรองดองในสังคม การสร้างโอกาสให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงทรัพยากร แหล่งทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับรายได้และขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การเข้าถึงบริการทางสังคมของรัฐอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และเป็นธรรม อาทิ การสร้างโอกาส การเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนได้เต็มตามศักยภาพสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ การจัดรูปแบบบริการสุขภาพและสวัสดิการทางสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาระบบบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชน การเพิ่มศักยภาพกองทุนยุติธรรมเพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ซึ่งจะนำไปสู่การลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำอันจะนำไปสู่การลดความขัดแย้งในสังคมไทย

๓. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการนโยบายการเงินและนโยบายการคลัง โดยรวมถึงการปฏิรูปภาษีทั้งระบบเพื่อรักษาเสถียรภาพและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจการปรับโครงสร้างทั้งห่วงโซ่คุณค่าในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ การลงทุน เพื่อต่อยอดการสร้างมูลค่าเพิ่มของสาขาการผลิตและบริการที่เป็นฐานการเติบโตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน พร้อมทั้งวางรากฐานการพัฒนาทุนมนุษย์ องค์กรความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมรวมทั้งกฎระเบียบเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสาขาการผลิตและบริการใหม่ และเศรษฐกิจดิจิทัลภายใต้เงื่อนไขการรักษาสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์จากศักยภาพของพื้นที่โดยเฉพาะภาคการผลิตและบริการที่มีศักยภาพที่จะเป็นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศในอนาคต เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมและบริการสร้างสรรค์ อุตสาหกรรมบนฐานชีวภาพ อุตสาหกรรมอากาศยาน อุตสาหกรรมระบบราง อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจบริการทางการเงิน ธุรกิจการจัดประชุมและนิทรรศการนานาชาติ ธุรกิจภาพยนตร์ การศึกษานานาชาติ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ศูนย์ปฏิบัติการประจำภูมิภาค

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มุ่งอนุรักษ์ฟื้นฟูสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม บริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อมโดยเร่งรัดแก้ไขปัญหาคัดจัดการขยะ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ ๒๐ตามเป้าหมายระยะยาว พัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ลดการใช้พลังงาน เพื่อปรับตัวไปสู่รูปแบบของการผลิตและการบริโภคคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมทั้งยกระดับความสามารถในการป้องกันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งนี้ เพื่อวางรากฐานและสนับสนุนให้ประเทศมีการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

๕. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ให้ความสำคัญกับความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพให้ประเทศสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีสาระครอบคลุม ดังนี้ (๑) สถาบันหลักของชาติให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงเป็นจุดยึดเหนี่ยวของสังคม (๒) ความสามัคคีของคนในชาติลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม (๓) ความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในทุกพื้นที่ (๔) การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนชายฝั่งทะเล เสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง (๕) สร้างความเชื่อมั่นและพัฒนาความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ ให้สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ ภัยก่อการร้าย (๖) เสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ (๗) รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และปกป้อง รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (๘) เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร พลังงานและน้ำ โดยการกำหนดแนวทางบริหารจัดการ (๙) เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน และความมั่นคงระหว่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาระบบข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ (๑๐) พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ (๑๑) การบริหารจัดการยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม พัฒนาระบบการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนงานศึกษาวิจัย พัฒนาด้านความมั่นคง

๖. ยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในภาครัฐ เพื่อให้การบริหารจัดการภาครัฐมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบและตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรมรวมทั้งประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น โดยมีประเด็นการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การปรับปรุงการให้บริการภาครัฐผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (E-government) การปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการปรับโครงสร้างการบริหารงานท้องถิ่นให้เอื้อต่อการกระจายอำนาจที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อให้ประเทศไทยปราศจากการคอร์รัปชัน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ตามกรอบในอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๗

๗. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จะมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง การเชื่อมโยงเครือข่ายโทรคมนาคม และการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่เมือง การเชื่อมโยงการเดินทางและขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่ได้มาตรฐาน การพัฒนาความมั่นคง ด้านพลังงานและการผลิตพลังงานทดแทน การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล และการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสร้างอุตสาหกรรมใหม่ของประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมระบบราง

อุตสาหกรรมซ่อมบำรุงและการผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน รวมทั้งการพัฒนาาระบบโลจิสติกส์ทั้งในด้านการส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการสร้างเครือข่ายการขนส่งระหว่างประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์และการปรับปรุงระบบบริหารจัดการ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการขนส่งจากถนนสู่รางเป็นหลัก

๘. ยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งการเพิ่มการลงทุนวิจัยและพัฒนา และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ฯ ทั้งด้านบุคลากรวิจัย โครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการ เพื่อมุ่งให้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป นำไปสู่ศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น เสริมสร้างสังคมที่มีटरระทางความคิด มีทุนทางปัญญา เพื่อเป็นรากฐานการดำรงชีวิตที่มีความสุขของคนไทย บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุล อันจะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ของประชาชน รวมทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับความเจริญให้กับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดกลไกบูรณาการระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะสนับสนุนให้ประเทศไทยก้าวสู่การแข่งขันในศตวรรษหน้าโดยหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง และก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงในอนาคต

๙. ยุทธศาสตร์การพัฒนากาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ศักยภาพโอกาสและข้อจำกัดของพื้นที่ รวมทั้งความต้องการของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อรักษาฐานเศรษฐกิจเดิมให้เข้มแข็งโดยมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่รองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและความเจริญสู่ภูมิภาค พัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคให้เป็นเมืองนำอยู่และปลอดภัย สนับสนุนการเชื่อมโยงในภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่และสร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยมีสาระครอบคลุม ดังนี้ (๑) การพัฒนากาเมือง (๒) การพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค (๓) การพัฒนาพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และ (๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน รวมทั้งความเชื่อมโยงกับการพัฒนาภาคีสเตอร์อุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพ และโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวาย

๑๐. ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาค กำหนดยุทธศาสตร์การต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค ให้เกิดการประสานและพัฒนาความร่วมมือกันระหว่างประเทศ ทั้งในเชิงรุกและรับอย่างสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการดูแล การดำเนินงานตามข้อผูกพันและพันธกรณีตลอดจนมาตรฐานต่างๆ ที่ไทยมีความเกี่ยวข้องในฐานะประเทศสมาชิก ทั้งในเวทีระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับอนุภูมิภาค อาทิ การดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) การประมง การค้ามนุษย์ และอื่นๆ ให้เข้าสู่มาตรฐานสากล และเป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก เป็นต้น การเตรียมความพร้อมในการรองรับและดำเนินงานของประเทศไทยภายหลังการเข้าสู่

ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ (Post-ASEAN ๒๐๑๕) การปรับตัวและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อรองรับและสอดคล้องกับการดำเนินงานตามพันธกรณีของความร่วมมือระดับภูมิภาค อาทิ Regional Comprehensive Economic Partnerships (RCEP) เป็นต้น การเสริมสร้างความเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค และการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การให้บริการทางการศึกษา การให้บริการด้านการเงิน การให้บริการด้านสุขภาพ การให้บริการด้านโลจิสติกส์และการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในเอเชีย

๓. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวของรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ที่กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้วและสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และ

เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ ในระบบเศรษฐกิจ

กรอบแนวทางที่สำคัญ ของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีมี ๖ ด้านได้แก่

๑. ด้านความมั่นคง

๑.๑ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๑.๒ ปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคง

๑.๓ การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน

๑.๔ การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ

๑.๕ การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผลิณีกกำลังป้องกันประเทศ

๑.๖ การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ

๑.๗ การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวราบมากขึ้น

๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน

๒.๒ การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ

๒.๓ การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน

๒.๔ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง

๒.๕ การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่ง ความมั่นคงและพลังงาน

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัยและพัฒนา

๒.๖ การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก

๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

๓.๑ พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

๓.๒ ยกกระตือรือร้นการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง

- ๓.๓ ปลุกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์
- ๓.๔ การเสริมสร้างให้คนมีสุขภาพที่ดี
- ๓.๕ การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย
- ๔. ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมทางสังคม
  - ๔.๑ สร้างความมั่นคงลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม
  - ๔.๒ พัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ
  - ๔.๓ มีสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย
  - ๔.๔ สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน
  - ๔.๕ พัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา
- ๕. ทำการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
  - ๕.๑ จัดระบบอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
  - ๕.๒ ระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง 25 ลุ่มน้ำเน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ
    - ๕.๓ การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
    - ๕.๔ การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
    - ๕.๕ การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
    - ๕.๖ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม
- ๖. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
  - ๖.๑ ปรับปรุงโครงสร้างบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม
  - ๖.๒ การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ
  - ๖.๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ
  - ๖.๔ ต่อด้านทุจริตและประพฤติมิชอบ
  - ๖.๕ การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆให้ทันสมัยเป็นธรรมและสากล
  - ๖.๖ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ
  - ๖.๗ ปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

๔. การกิจกรรมกิจการเด็กและเยาวชน

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้กำหนดให้กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็ก และเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัวด้วยการกำหนดนโยบายมาตรการกลไกส่งเสริมและสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชนติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตโดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. เสนอแนะนโยบายแนวทางเสริมสร้างมาตรการและกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว

๒. กำหนดมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนและการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัวให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลก พันธกรณี ความตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศกำกับดูแลติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

๓. พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว

๔. ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัวและบทบาททางสังคมของเด็กและเยาวชน

๕. บริหารจัดการและพัฒนาระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศและเป็นศูนย์กลางข้อมูล เด็กและเยาวชน รวมทั้งที่เป็นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มที่มีปัญหาทางสังคมกลุ่มที่ประสบภัยทางสังคมกลุ่มที่พึ่งได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองสงเคราะห์พัฒนาและฟื้นฟูและการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๖. จัดบริการสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ ปรีกษาแนะนำการให้ความช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหากลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่ประสบภัยทางสังคมและกลุ่มที่มีปัญหาทางสังคมให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด

๗. พัฒนารูปแบบ วิธีการบริการสวัสดิการสังคม และการสังคมสงเคราะห์เด็กเยาวชนและครอบครัวให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด

๘. จัดให้มีบ้านพักเด็กและครอบครัว สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพและสถานพัฒนาและฟื้นฟู ในการบริการและให้การช่วยเหลือ สงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ พัฒนา ฟื้นฟูและจัดบริการสังคมแก่เด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหา

๙. เป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือ คุ้มครอง และดำเนินการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๑๐. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว

๑๑. ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนทางวิชาการ ข้อมูล เทคโนโลยี การให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ และพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนตามกฎหมายและการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว

๑๒. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๕. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ได้ให้การรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้น โดยคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ตามหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน โดยคำนึงว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและช่วยเหลือทั้งในสภาพแวดล้อมของครอบครัวในการเลี้ยงดูอื่นๆ บนพื้นฐานของประเพณี และค่านิยมทางวัฒนธรรมของสังคม เป็นข้อตกลงที่จะปรับสภาพความเป็นอยู่ของเด็กให้มีมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่จะทำให้ได้รับสิทธิพื้นฐานครบถ้วน สามารถนำไปสู่การพัฒนาตนเองต่อไปได้อย่างเต็มศักยภาพ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Right of the Child – CRC) ถือเป็นความมุ่งมั่นของรัฐบาลทั่วโลกต่อการประกาศเจตนารมณ์เพื่อเด็ก ในปัจจุบันมีประเทศที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้แล้ว ๑๙๒ ประเทศ สำหรับประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕ อนุสัญญาอยู่บนรากฐานของสิทธิมนุษยชนคือศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ที่เท่าเทียมกันในเรื่องเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพ โดยยึดหลักการคือการไม่เลือกปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งให้ความคุ้มครองเด็กทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ รวมถึงการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและฟื้นฟู โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้ระบุรายละเอียดของสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ ไว้ โดยสรุปดังนี้

๑. สิทธิที่จะมีชีวิตรอด คือการได้รับการดูแลสุขภาพพื้นฐาน มีสันติภาพ และความปลอดภัย
๒. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา คือการมีครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม
๓. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง คือการรอดพ้นจากการถูกทำร้าย ถูกล่วงละเมิด ถูกทอดทิ้ง และการแสวงหาผลประโยชน์ในทุกรูปแบบ
๔. สิทธิในการมีส่วนร่วม คือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก การมีผู้รับฟัง และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเอง

ทุกๆ ๕ ปี แต่ละประเทศจะต้องจัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของแต่ละประเทศในการรับประกันสิทธิต่างๆของเด็กที่ระบุในอนุสัญญา

๖. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ พัฒนามาจากแนวคิดสำคัญที่สอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ยึดหลักการการดำเนินการเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยมีครอบครัวเป็นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

๑. เน้นให้เด็กอยู่กับครอบครัว และได้รับการเลี้ยงดูภายใต้มาตรฐานที่เหมาะสม หากครอบครัวใดไม่มีความพร้อมในการดูแลเด็กอย่างเพียงพอ นักวิชาชีพระยะมุ่งให้การสงเคราะห์ การบำบัดฟื้นฟู การทำงานกับครอบครัวเพื่อให้เกิดความพร้อมในระยะยาว ในกรณีที่มีสมาชิกครอบครัวเป็นผู้กระทำหรือละเมิดสิทธิเด็ก กฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปแทรกแซง กำหนดมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก แยกเด็กออกจากพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการทำร้ายเด็กซ้ำ มีการใช้เครื่องมือประเมินและจำแนกปัจจัยเสี่ยง ที่มีผลต่อความปลอดภัยและพัฒนาการของเด็ก พร้อมทั้งการจัดระบบ การให้ความช่วยเหลืออย่างมีหลักเกณฑ์ นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้มี มาตรการหรือแนวทางในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กอย่างเป็นกระบวนการ ตั้งแต่การ สืบค้นข้อเท็จจริง การประเมินสภาวะเด็กและครอบครัว การประเมินวินิจฉัยและตัดสินใจให้บริการ การสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพและบริการสำหรับเด็กที่เป็นนักเรียน นักศึกษา โดยมาตรการ ส่งเสริมความประพฤติ

๒. เน้นการทำงานโดยฐานคิดของสหวิชาชีพมากกว่าดุลพินิจรายบุคคลในการ ให้บริการแต่ละด้านต้องอาศัยสหวิชาชีพร่วมวิเคราะห์วินิจฉัยตามหลักวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แพทย์ จิตวิทยา กฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การวินิจฉัย ปัญหาและการเลือกแนวทางการช่วยเหลือครอบคลุมและเป็นประโยชน์มากที่สุดให้ความสำคัญ กับสวัสดิภาพและความมั่นคงของเด็กและเยาวชนเป็นตัวตั้งและใช้ข้อมูลหลายด้าน เป็นแนวทาง ในการให้ความช่วยเหลือ

๓. กลุ่มเป้าหมายเด็กที่ควรได้รับการคุ้มครอง ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือเด็กซึ่งมี อายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และยังครอบคลุมถึงเด็ก เร่ร่อน เด็กกำพร้า เด็กที่อยู่ในสภายากลำบาก เด็กพิการ เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดหรือ มีความประพฤติไม่เหมาะสม นักเรียน นักศึกษา และเด็กที่ต้องคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายกระทรวง

๔. กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการคุ้มครองเด็ก

๔.๑ พ่อแม่ ผู้ปกครอง/ครอบครัวอุปถัมภ์ ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กตามมาตรฐาน ให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก โดยไม่ทอดทิ้ง ละเลย หรือกระทำทารุณกรรมเด็ก

๔.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ (ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖) สามารถทำการสืบค้นข้อเท็จจริง ประเมินสภาวะ วินิจฉัยเพื่อให้การสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ทำงานร่วมกับนักสหวิชาชีพและทำงานกับครอบครัวของเด็ก

๗. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมาย ที่กำหนดแนวทาง วิธีการ ในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพสังคมในปัจจุบัน โดยกำหนดอายุ “เด็ก” ว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และ “เยาวชน” ว่า บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กล่าวถึงสาระสำคัญต่างๆ ได้แก่

๑. ได้กำหนดถึงสิทธิเด็ก โดยกำหนดแนวทางและวิธีการในการส่งเสริมการพัฒนา เด็กและเยาวชน ที่ตระหนักถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ทำหน้าที่ในการเสนอนโยบายแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน

๓. กำหนดมาตรการส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยกำหนดให้มีสภาเด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้มีสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ/จังหวัด/กรุงเทพฯ/และแห่งประเทศไทย

๔. ส่งเสริมให้องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ

๘. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการออกกฎ และพัฒนามาตรการ กลไกต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการพัฒนา ทดสอบ และดำเนินการรูปแบบการทำงานใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบคุ้มครองเด็ก โดยองค์ประกอบหลักของระบบคุ้มครองเด็กมี ๘ ประการ ดังนี้

๑. ความมุ่งมั่นของภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่จะปกป้องสิทธิในการได้รับการคุ้มครองเด็ก
๒. การบังคับใช้กฎหมาย
๓. ทักษะสติ ประเพณีและวัฒนธรรม และการปฏิบัติในเชิงบวก
๔. การพูดคุยเรื่องคุ้มครองเด็กอย่างเปิดเผยโดยรวมถึงการนำเสนอผ่านสื่อและการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม
๕. ทักษะชีวิตและความรู้ของเด็ก และการมีส่วนร่วมของเด็ก
๖. ศักยภาพการคุ้มครองเด็กของบุคคลและเจ้าหน้าที่แวดล้อมตัวเด็ก
๗. บริการทั่วไป และบริการเฉพาะเพื่อการป้องกันและการช่วยเหลือเยียวย
๘. การติดตามสถานการณ์และการควบคุมตรวจสอบ

เมื่อนำองค์ประกอบหลัก ๘ ประการของสภาพแวดล้อมเพื่อการปกป้องคุ้มครองเด็กมาพิจารณา และปรับให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลหลักฐานที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่และภาพรวมของระบบคุ้มครองเด็ก ก็จะเกิดเป็นกลไกดูแล และติดตามสถานะของเด็กและครอบครัว

ระบบการคุ้มครองเด็กในระดับตำบล เป็นระบบการจัดบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ให้แก่เด็กและครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ การศึกษา ผู้จัดการทางสังคมจะต้องมีความเข้าใจและมีมุมมองที่สามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงประเด็นด้านการคุ้มครอง และสามารถเข้าดำเนินการได้อย่างครอบคลุม มีการจัดทำและใช้งานระบบการเก็บข้อมูลเด็กและครอบครัว เพื่อการเฝ้าระวังคุ้มครองเด็กและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมทันที่ โดยระบบข้อมูลจะช่วยแสดงให้เห็นสถานการณ์การคุ้มครองเด็กในพื้นที่ รวมทั้งแทรกแซงหรือช่วยเหลือได้ตามระดับปัญหาที่ประเมินได้

ระบบการคุ้มครองเด็กในระดับจังหวัด การดำเนินงานอยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด มีภารกิจในการพัฒนานโยบายคุ้มครองเด็กของจังหวัดให้เหมาะสมกับบริบทของจังหวัด และเป็นผู้สนับสนุนและทำให้เกิดการประสานงาน และจัดบริการให้เด็กอย่างครบถ้วน โดยครอบคลุมประเด็นดังนี้

๑. รวบรวมรายชื่อบริการ สถานที่ และช่องทางติดต่อ เวลาที่ให้บริการ ผู้รับผิดชอบ
๒. รายละเอียด หน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก
๓. กลไกและขั้นตอนการส่งต่อผู้รับบริการ รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการจัดการผู้รับบริการรายกรณีระหว่างหน่วยงาน

กรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้ดำเนินการด้านการคุ้มครองเด็กในชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นมา โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖ ศึกษาสถานการณ์การคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่และการจัดทำยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็กระดับจังหวัด

โดยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูล และศึกษาสถานการณ์การพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ๗ จังหวัด เพื่อศึกษาระบบการคุ้มครองเด็กที่มีการดำเนินงาน รวมทั้งสำรวจข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กที่อยู่ในพื้นที่ ขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย

๑. รูปแบบการสำรวจ มีการศึกษา ๒ รูปแบบ คือ การคุ้มครองเด็กในภาพรวมของจังหวัด และการสำรวจเชิงลึกของกลุ่มเป้าหมายเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่

๒. พื้นที่ทำการศึกษาคัดเลือกพื้นที่ ๗ จังหวัด กระจายตามภูมิภาคและเป็นพื้นที่ที่มีสถานการณ์เด็กแตกต่างกัน ดังนี้ พื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี กลุ่มเด็กเร่ร่อน และเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการขายบริการทางเพศ/พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มเด็กที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร เด็กที่อาศัยอยู่ตามเขตชายขอบ/พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มเด็กชาติพันธุ์ เด็กเร่ร่อน/พื้นที่จังหวัดนนทบุรี กลุ่มเด็กที่เผชิญความเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง/พื้นที่จังหวัดปัตตานี กลุ่มเด็กที่อยู่ในสถานการณ์ความรุนแรงและแตกต่างทางวัฒนธรรม/พื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มเด็กลูกแรงงานต่างด้าว/พื้นที่จังหวัดอุดรธานี กลุ่มเด็กในสถาบัน และเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีชาวต่างชาติเป็นสมาชิกในครอบครัว

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. การลงพื้นที่สำรวจข้อมูล สภาพการณ์การพัฒนาคุ้มครองเด็ก รวมถึงระบบการคุ้มครองเด็กในพื้นที่ และเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษโดยผู้มีประสบการณ์การทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเด็กกับครอบครัวในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง และทราบสถานการณ์การดำเนินงานคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ รวมทั้งมีข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นปัญหาอุปสรรคของการทำงานคุ้มครองเด็กใน ๗ จังหวัด ดังกล่าว โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ ๔ ตำบล รวม ๒๘ ตำบล

๒. จัดการประชุมเพื่อสะท้อนข้อมูลและรับฟังข้อคิดเห็นในพื้นที่ทั้ง ๗ จังหวัด เพื่อรายงานผลการสำรวจข้อมูลและสภาพการณ์การคุ้มครองเด็กโดยให้คณะผู้ศึกษานำเสนอ

ผลการสำรวจข้อมูลฯ และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านเด็ก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เด็กและครอบครัวซึ่งเป็นผู้รับบริการในจังหวัด มาวิพากษ์ และให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กได้ข้อมูลครบถ้วน ตรงตามข้อเท็จจริงเป็นไปตามขอบเขตงานสำรวจข้อมูลและสถานการณ์เพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์

๓. สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและเวทีวิพากษ์จัดทำร่างข้อเสนอการพัฒนา ระบบคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา ระบบการคุ้มครองเด็ก

๔. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำรูปแบบ/แนวทางการพัฒนาระบบคุ้มครองเด็ก ในระดับพื้นที่ ๗ จังหวัด โดยนำข้อเสนอการจัดระบบคุ้มครองเด็กที่มีความสอดคล้องกับ สถานการณ์ ที่ได้จากการสำรวจสถานการณ์ มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์ การคุ้มครองเด็กจังหวัดที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ เพื่อจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ในการคุ้มครองเด็กระดับจังหวัด สามารถใช้เป็นกรอบอ้างอิงในการจัดทำ แผนปฏิบัติการและการจัดสรรทรัพยากรของแต่ละหน่วยงานในการดำเนินงานคุ้มครองเด็ก ทั้งในส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ ทุกหน่วยงานมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน สามารถติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ การพัฒนานโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ควรมีความเชื่อมโยง หรือสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติต่างๆ ที่มีอยู่

๕. จัดทำยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็กในระดับจังหวัด โดยนำผลจากการจัดประชุม เชิงปฏิบัติการจัดทำรูปแบบ/แนวทางการพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ ๗ จังหวัด เสนอต่อ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด พิจารณาให้ข้อเสนอแนะและให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ ดังกล่าว และผลักดันขับเคลื่อนทำให้เกิดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปสู่การปฏิบัติในการ พัฒนาเด็กและเยาวชนขณะนี้ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ๗ จังหวัดแล้ว

ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ดำเนินการโครงการเฝ้าระวังเพื่อการคุ้มครองเด็กในพื้นที่นำร่อง ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ พะเยา สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี โดยการสนับสนุน งบประมาณจากสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์การ ยูนิเซฟ โดยมีกิจกรรม ๒ กิจกรรม ดังนี้

๑. จัดตั้งระบบการเฝ้าระวังเพื่อการคุ้มครองเด็ก (Child Protection Monitoring System – CPMS) คือ ระบบสารสนเทศที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อให้ทราบว่าเด็กคนใดตกเป็นเหยื่อ หรือมีความเสี่ยงในระดับต่างๆ จากการปล่อยปละละเลย การทารุณกรรมและการแสวงหา ผลประโยชน์ ครอบครัวเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ทุกคน รวมทั้งสามารถจำแนกความเสี่ยงในระดับ ต่างๆ (เหยื่อ ความเสี่ยงสูง ความเสี่ยงปานกลาง ความเสี่ยงต่ำ) ซึ่งจะติดตามความสำคัญของปัญหา การคุ้มครองเด็กและยังสามารถนำมาใช้เป็นจุดเริ่มต้น ในการส่งต่อการบริการทางการคุ้มครองเด็ก (เด็กที่ถูกปล่อยปละละเลย ถูกกระทำความรุนแรง และถูกแสวงหาผลประโยชน์) ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. จัดตั้งระบบการช่วยเหลือเด็ก (Child Protection Monitoring and Response System – CPMRS) โดยการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กในระดับชุมชนให้มี

ความรู้ ความเข้าใจในการคุ้มครองเด็กเบื้องต้น และการประสานส่งต่อในกรณีที่เด็กต้องการความช่วยเหลือ

ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ การวางแผนระบบและขับเคลื่อนการดำเนินงานคุ้มครองเด็กในระดับตำบล

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้ดำเนินการโครงการระบบคุ้มครองเด็ก โดยมีกิจกรรมหลัก ๓ กิจกรรม ดังนี้

๑. จัดตั้งระบบการเฝ้าระวังและช่วยเหลือเด็ก โดยร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในพื้นที่ใหม่ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี นครพนม สุมทรสาคร ชุมพร และชลบุรี เพื่อดำเนินการให้เกิดระบบคุ้มครองเด็กขึ้นในระดับตำบล/เทศบาล จังหวัดละ ๔ แห่ง รวม ๒๐ แห่ง โดยมีกิจกรรมย่อย ประกอบด้วย ประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดและทีมสหวิชาชีพ การอบรมผู้จัดการรายกรณีหลักสูตรการปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชน การอบรมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนกิจกรรมการเฝ้าระวังและการช่วยเหลือเด็ก การอบรมเชิงปฏิบัติการผู้จัดการรายกรณีชุมชนเพื่อการคุ้มครองเด็ก และการสนับสนุนงบประมาณให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจัดกิจกรรมในพื้นที่ดำเนินงาน

๒. เพิ่มระบบการเฝ้าระวังและช่วยเหลือเด็กในพื้นที่เดิมที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ ทั้ง ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ พะเยา สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี โดยมีกิจกรรมย่อย ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนกิจกรรมการเฝ้าระวังและการช่วยเหลือเด็ก การอบรมเชิงปฏิบัติการผู้จัดการรายกรณีชุมชนเพื่อการคุ้มครองเด็ก และการสนับสนุนงบประมาณให้ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจัดกิจกรรมในพื้นที่ดำเนินงาน

๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งระบบการเฝ้าระวังและช่วยเหลือเด็กในพื้นที่เดิมที่เคยดำเนินการในพื้นที่จังหวัดที่ประสบภัยพิบัติสึนามิ ทั้ง ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง และสตูล โดยมีกิจกรรมย่อย ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายการคุ้มครองเด็กระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ การจัดทำแนวทางการร่วมมือในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็ก และการสนับสนุนงบประมาณให้ สนง.พมจ.จัดกิจกรรมในพื้นที่ดำเนินงาน

การดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๘

กรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้ขับเคลื่อนงานระบบคุ้มครองเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้ดำเนินงานโครงการเสริมสร้างชุมชนคุ้มครองเด็ก ในพื้นที่เป้าหมาย ๑๒ จังหวัด จำนวน ๓๖ ตำบล ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ พะเยา ลำปาง อุดรธานี สุรินทร์ ร้อยเอ็ด กาญจนบุรี จันทบุรี นครปฐม ชุมพร พังงา และสตูล โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในการคุ้มครองเด็ก ด้วยการสร้างกลไกขับเคลื่อนงานระดับตำบล เพื่อให้เกิดคณะทำงานด้านการคุ้มครองเด็กระดับตำบล ตลอดจนหารูปแบบ แนวทางปฏิบัติร่วมกันในการให้ความช่วยเหลือ คุ้มครอง ป้องกัน แก้ไขปัญหาเด็กในชุมชนได้อย่างทันที่ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนนั้น

ๆ มีบุคลากร ที่สามารถปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็ก ตลอดจนมีคู่มือในการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็ก และที่สำคัญที่สุดจะเกิดรูปแบบ (Model) แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปกป้อง คุ้มครองเด็กและเยาวชน ในชุมชนแบบยั่งยืนต่อไป

การดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๙

ในปี ๒๕๕๙ กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้ดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยนำรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนคุ้มครองเด็กที่ได้จากปี ๒๕๕๘ ไปขับเคลื่อนให้กับพื้นที่ อปท. ใน ๒ ส่วนหลัก ๆ ดังนี้

๑. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ความเข้าใจรูปแบบการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในชุมชนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑,๕๕๕ แห่ง ในพื้นที่ ๗๖ จังหวัด เพื่อให้ท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบแนวทางการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในชุมชน และส่งเสริม สนับสนุนให้มีการขับเคลื่อนงานด้านการคุ้มครองเด็กในพื้นที่

๒. ขับเคลื่อนรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนคุ้มครองเด็กอย่างเป็นรูปธรรม ใน ๔ ภาค ๔ จังหวัด ๆ ละ ๑ ตำบล ได้แก่

๒.๑ เทศบาลตำบลสันมะค่า อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

๒.๒ เทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

๒.๓ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

๒.๔ องค์การบริหารส่วนตำบลกลาย อำเภอท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานในภาพรวม

๑. เกิดยุทธศาสตร์ และนโยบายการคุ้มครองเด็กระดับจังหวัดที่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กฎหมาย และมาตรฐานด้านเด็กต่าง ๆ

๒. เกิดระบบเฝ้าระวังและระบบช่วยเหลือเด็กในระดับตำบล เทศบาล จังหวัด และประเทศ

๓. เกิดการวางแผนการเฝ้าระวังและคุ้มครองเด็กในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด

๔. ผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและบุคลากรแวดล้อมเด็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สามารถเฝ้าระวังและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กได้อย่างมืออาชีพ

๕. เด็กที่ต้องการการคุ้มครองพิเศษหรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวหรือสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองได้ทันการณ์และเหมาะสมกับความต้องการ

๖. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขับเคลื่อนงานด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างเสมอภาคและครอบคลุม ภายใต้รูปแบบและระบบที่เหมาะสม

๙. แนวคิดการทำงานคุ้มครองเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การทำงานคุ้มครองเด็กจากระดับจังหวัดไปสู่ระดับชุมชน เป็นการส่งเสริมให้จังหวัดมีเครือข่ายการดำเนินงานคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละ

ชุมชนนั้น เป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและมีพื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยการทำงานคุ้มครองเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. การสร้างกลไกระดับนโยบายในท้องถิ่น ในรูปแบบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กในพื้นที่ เพื่อทำหน้าที่ดูแลปัญหาเด็กและเยาวชน มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการคุ้มครองเด็ก และผลักดันสู่การปฏิบัติ โดยใช้กลไกที่มีอยู่ เช่น คณะกรรมการชุดต่างๆในท้องถิ่น หรือแต่งตั้งขึ้นใหม่ กลไกนี้จะช่วยส่งเสริมบทบาทในการคุ้มครองเด็กของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๒๔ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. การสร้างกลไกระดับปฏิบัติ โดยการแต่งตั้งหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบงานด้านเด็กที่ชัดเจนในเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล

๓. การจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุหรือศูนย์ประสานงานคุ้มครองเด็กในชุมชน และระบบการช่วยเหลือ

๔. จัดทำฐานข้อมูลและสถานการณ์ด้านเด็กในชุมชน จัดทำแผนคุ้มครองเด็กในชุมชน การจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องเพื่อขับเคลื่อนงานด้านเด็ก

๕. การส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆหรือส่งเสริมองค์กรของเด็กในชุมชน ได้แก่ สภานักเรียนและเยาวชน ให้มีบทบาทในการดูแลเด็กในพื้นที่

๖. การตรวจตราสถานที่เสี่ยงสำหรับเด็ก

๗. หน่วยงานด้านเด็กในพื้นที่ที่มีการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเหมาะสม

๘. การเปิดพื้นที่สร้างสรรค์แก่เด็ก และกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์แก่เด็กทุกวัย

๙. การจัดกิจกรรมแก่เด็กและครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

๑๐. การสร้างหรือพัฒนากลไกการเฝ้าระวังปัญหาเด็กในชุมชน โดยอาสาสมัครและกลุ่มพลังต่างๆ

นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๗ (๖) ได้กำหนดหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการไว้ด้วย

๑๐. ทฤษฎีของกระบวนการบริหาร POSDCoRB

กูลิคและเออร์วิกค์ ได้เสนอแนวคิดกระบวนการบริหารซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีชื่อว่า "POSDCoRB" ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร ๗ ประการ คือ

๑. Planning การวางแผน

เป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. Organizing การจัดองค์การ

เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

๓. Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน

เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

๔. Directing การอำนวยการ

เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจใจ (Decision making) เป็นต้น

๕. Coordinating การประสานงาน

เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น

๖. Reporting การรายงาน

เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานโดยที่ทฤษฎีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย

๗. Budgeting การงบประมาณ

เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

บทที่ ๓

รูปแบบการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

รูปแบบเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ตั้งอยู่บนแนวคิดที่ว่าชุมชนเป็นหน่วยทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญต่อการทำงาน ของระบบการเฝ้าระวังการคุ้มครองเด็กและช่วยเหลือเด็กในระดับท้องถิ่นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ๓ ประการ คือ

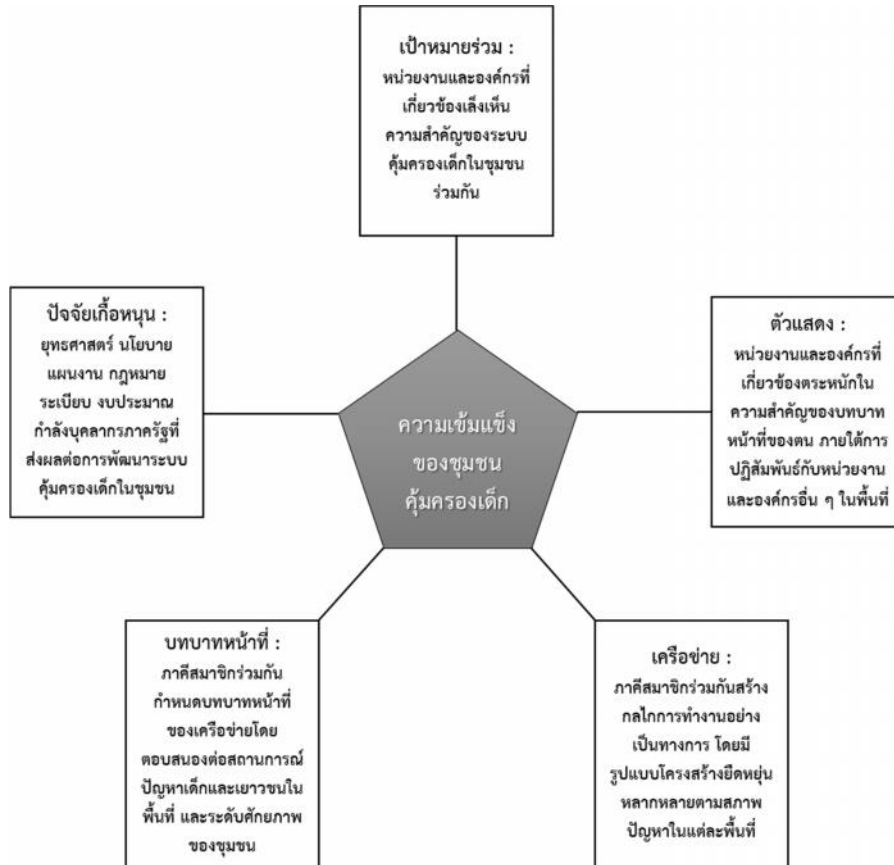
ประการแรก รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก มีเป้าหมายเพื่อสร้างระบบและกลไกที่เอื้อให้ตัวแสดงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและคุ้มครองเด็กเกิดการประสานการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ โดยยึดโจทย์ปัญหาของพื้นที่เป็นตัวตั้งและมีการระดมทรัพยากรสำหรับขับเคลื่อนการปฏิบัติในพื้นที่ร่วมกัน ผ่านการบูรณาการยุทธศาสตร์และแผนงานด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

ประการที่สอง รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก เป็นการจัดสัมพันธ์ภาพระหว่างตัวแสดงที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินภารกิจด้านการพัฒนา เฝ้าระวังปกป้องและคุ้มครองเด็ก ทั้งหน่วยราชการระดับต่าง ๆ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรชุมชน ในลักษณะที่นำไปสู่การเสริมพลังและเกื้อหนุนให้กลไกเครือข่ายระหว่างภาคีทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ตำบล สามารถแสดงบทบาทหลักในการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนได้อย่างสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

ประการที่สาม รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก เป็นการสร้างกลไกการทำงานในรูปแบบเครือข่ายระหว่างองค์กรต่างสังกัดและต่างภาคส่วน ซึ่งแม้จะมีเป้าประสงค์ของพันธกิจและบทบาทหน้าที่เฉพาะด้านที่แตกต่างกัน แต่ก็มีกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันในระดับตำบล หรือมีบางมิติของภารกิจที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เช่น ภารกิจด้านสาธารณสุข ครอบครัว ผู้สูงอายุ สวัสดิการสังคม การศึกษา การคุ้มครองเด็ก เป็นต้น กลไกการทำงานในรูปแบบเครือข่ายจึงมุ่งประสานการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการบูรณาการเป้าหมาย บทบาทหน้าที่ และทรัพยากรในการปฏิบัติงานระดับพื้นที่ร่วมกัน

รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก จะสามารถบรรลุหลักการดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใดในทางปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่สำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

แผนภาพที่ ๓ - ๑ ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

๑. เป้าหมายร่วม

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจะบรรลุผลได้ จำเป็นต้องมีกลไกการประสานการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องคุ้มครองและการพัฒนาเด็ก ทั้งหน่วยงานที่มีบทบาทโดยตรงและบทบาทโดยอ้อม ประกอบกับการพัฒนากลไกการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในระดับท้องถิ่น การสร้างกลไกทั้งสองส่วนดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ หากหน่วยงานและองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก นั่นคือ การมีมุมมองความเข้าใจร่วมกันว่า สถานการณ์ปัญหาด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัด อำเภอบึงสามพัน และตำบล ซึ่งเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานตนเองนั้นมีลักษณะอย่างไร และระบบการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดหรือความอ่อนแอในมิติใดบ้าง และหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มีส่วนในการจัดการแก้ไขได้อย่างไร

๒. ตัวแสดง

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัย การแสดงบทบาทร่วมกันของตัวแสดงหลากหลายภาคส่วนและหลายระดับ นับตั้งแต่หน่วยงานภาครัฐ ทั้งหน่วยราชการส่วนกลาง หน่วยราชการส่วนกลางในพื้นที่ภูมิภาค หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ในระดับจังหวัดและอำเภอ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาลและ องค์การบริหารส่วนตำบล หากพิจารณาในเชิงบทบาทหน้าที่ จะพบว่า กระบวนการพัฒนาและ คุ้มครองเด็กในชุมชนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบังคับใช้กฎหมาย การปกครอง การอำนวยความสะดวก การ จัดสวัสดิการสังคม การปกป้องคุ้มครองสิทธิ การช่วยเหลือสงเคราะห์ รวมถึงการจัดบริการทาง สังคมด้านต่าง ๆ อาทิ สาธารณสุข การศึกษา การพัฒนาอาชีพ

นอกเหนือจากตัวแสดงภาครัฐดังกล่าวมาแล้ว กระบวนการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ยังเกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์กรภาคประชาสังคม ซึ่งดำเนิน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่ อาทิ มูลนิธิ องค์กรสาธารณกุศล และสถานสงเคราะห์เอกชนและองค์กรชุมชนที่มีบทบาทใกล้ชิดกับครอบครัวและสมาชิกในชุมชน และมีศักยภาพในการทำหน้าที่เฝ้าระวังและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในชุมชนโดยตรงอีกด้วย

ดังนั้น การสร้างกลไกการประสานการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ และ การพัฒนาการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในระดับท้องถิ่นจะเกิดขึ้นได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาข้างต้นจะต้องมีความเข้าใจตรงกันว่า ใครบ้างที่มี บทบาทเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในพื้นที่ของตน และตระหนัก ร่วมกันว่า ภายใต้สถานการณ์ปัญหาของพื้นที่จังหวัด อำเภอ และตำบลของตนเองนั้น ตัวแสดงใด ที่ควรมีบทบาทหลักในด้านใด และหน่วยงานหรือองค์กรของตนเองนั้นควรแสดงบทบาทอย่างไร ในการปฏิสัมพันธ์กับตัวแสดงอื่น ๆ

๓. เครือข่าย

หากพิจารณาในมิติการบริหารกิจการสาธารณะ กระบวนการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ในนัยหนึ่งก็คือการสร้างกลไกการบริหารกิจการสาธารณะ ในรูปเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กร ภาคีสมาชิกของเครือข่ายประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงาน คุ้มครองเด็กหรือผู้มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและคุ้มครองเด็กจากหน่วยงานและองค์กร ต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม และองค์กรชุมชน

กลไกการทำงานในรูปเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน แต่ละพื้นที่อาจมีรูปแบบการจัดสายสัมพันธ์เชื่อมโยง และองค์ประกอบของตัวแสดงในเครือข่ายที่มี

ลักษณะยืดหยุ่นแตกต่างกันไป ภายใต้สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนที่แตกต่างกัน ตัวแสดงที่มีบทบาทหลักในฐานะแกนการประสานและขับเคลื่อนการทำงานของเครือข่ายจึงอาจเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่แตกต่างกันไป ในขณะที่การระดมทรัพยากรภายในเครือข่ายก็ปรากฏในลักษณะประเภทที่แตกต่างกันด้วย นอกจากนี้ เครือข่ายหนึ่ง ๆ ยังสามารถขยายจุดเชื่อมโยงไปยังตัวแสดงอื่น ๆ เพิ่มขึ้นหรือเชื่อมโยงกับเครือข่ายในพื้นที่อื่น ๆ ให้กลายเป็นเครือข่ายที่ใหญ่ขึ้นอีกระดับหนึ่งได้ด้วย

กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนคุ้มครองเด็กจะบรรลุผลได้จึงจำเป็นต้องมีการสร้างกลไกการประสานความร่วมมือในรูปแบบเครือข่ายอย่างเป็นทางการ มิใช่เพียงการประสานงานแบบชั่วคราวชั่วคราวตามสถานการณ์ เช่น การประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การประสานขอความช่วยเหลือระหว่างกัน หรือการออกปฏิบัติงานในพื้นที่ร่วมกัน ภายใต้เป้าหมายในภารกิจของแต่ละหน่วยงาน เป็นต้น เครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนคุ้มครองเด็ก เป็นกลไกการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ บนฐานของความเห็นพ้องต้องกันเป้าหมายที่ทุกฝ่ายตระหนักร่วมกัน มีการวางทิศทางและเป้าประสงค์การทำงานในแต่ละขั้นตอนร่วมกัน มีการทำงานภายใต้ชุดคุณค่าที่ทุกฝ่ายยึดถือร่วมกัน รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนแบ่งปันและระดมทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมให้เกิดผลลัพธ์ในชุมชน

ทั้งนี้ กลไกการทำงานในรูปแบบเครือข่ายจำเป็นต้องมีการออกแบบและสร้างขึ้น โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยมีรูปแบบยืดหยุ่นไปตามองค์ประกอบของตัวแสดงและสถานการณ์ปัญหาเฉพาะของแต่ละพื้นที่ หรืออาจยกระดับจากเครือข่ายความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อถือไว้วางใจกันและความสัมพันธ์ระดับตัวบุคคลผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีมาก่อนแล้วก็ได้

๔. บทบาทหน้าที่

การจัดตั้งกลไกการประสานความร่วมมือในรูปแบบเครือข่ายดังกล่าวจะสามารถบรรลุเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนคุ้มครองเด็กได้มากน้อยเพียงใด นอกเหนือจากการจัดรูปแบบโครงสร้างและกลไกการประสานบทบาทและระดมทรัพยากรที่เหมาะสมกับบริบทสถานการณ์แวดล้อม ในพื้นที่ดังกล่าวมาแล้ว ยังขึ้นอยู่กับลักษณะบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายนั้น ๆ อีกด้วย การกำหนดบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนคุ้มครองเด็กเป็นผลจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคีสมาชิกภายในเครือข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน ตลอดจนการร่วมกันวางยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ กำหนดทิศทางนโยบายขององค์กร รวมถึงออกแบบแผนงานและโครงการสำหรับดำเนินการในพื้นที่ร่วมกัน

ลักษณะบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
 คุ่มครองเด็กอาจปรากฏในหลากหลายด้าน บทบาทหน้าที่แต่ละด้านจำเป็นต้องเชื่อมโยงหรือ
 สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมของเครือข่ายนั้น ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ปัญหาด้านเด็กและ
 เยาวชน ในพื้นที่จังหวัด อำเภอ หรือตำบล และสภาพแวดล้อมภายในชุมชนเอง ความสำเร็จในการ
 สร้างเครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็ก จึงมีอาจชี้วัดได้จากการมีเพียงการลง
 นามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรภาคีอย่างเป็นทางการ หากแต่อยู่ที่
 การร่วมกันขับเคลื่อนบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายให้สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ผ่านการ
 ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ อาทิ กิจกรรมการยกระดับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานคุ่มครองเด็ก
 กิจกรรมการจัดเก็บและพัฒนาฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพเด็กและ
 เยาวชน กิจกรรมการสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมสำหรับเด็กและเยาวชนในชุมชน และกิจกรรมการ
 จัดบริการสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่

๕. ปัจจัยเกื้อหนุน

เครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็ก จัดเป็นรูปแบบหนึ่ง
 ของกลไกการขับเคลื่อนกิจการสาธารณะในระดับพื้นที่ ระดับการประสบผลสำเร็จและความยั่งยืน
 ของเครือข่ายในพื้นที่ต่าง ๆ จึงมิได้ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการทำงานร่วมกันขององค์กรภาคี
 สมาชิก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดรูปแบบโครงสร้างและกลไกการทำงาน และการกำหนดบทบาท
 หน้าที่ของเครือข่ายนั้น ๆ เอง แต่เพียงมิติเดียว แต่จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนภายนอกที่สำคัญ
 อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาและคุ่มครองเด็กและเยาวชน
 ทิศทางนโยบายและแผนงานของหน่วยงานที่มีภารกิจและอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและ
 คุ่มครองเด็ก กฎหมายและระเบียบราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างระบบบริหารงาน
 ภาครัฐ อาทิ อัตรากำลังบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐทั้งที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำกับการ
 บังคับใช้กฎหมาย นำนโยบายไปปฏิบัติหรือจัดบริการในระดับพื้นที่ รวมถึงหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง
 กับการติดตามและประเมินผล จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จและยั่งยืน
 แก่กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็ก โดยนำผลสะท้อนสภาพปัญหา
 ข้อจำกัดและอุปสรรคในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ่มครองเด็กในชุมชนเป็นตัวตั้ง ตัวอย่างเช่น
 การผลักดันให้มียุทธศาสตร์ในการคุ่มครองเด็กและเยาวชนของจังหวัด โดยบรรจุอยู่
 ในยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้มีกรอบอ้างอิงในการจัดทำแผนปฏิบัติการและการจัดสรร
 ทรัพยากรของแต่ละหน่วยงานในการดำเนินงานคุ่มครองเด็ก ทั้งในส่วนราชการและองค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ทุกหน่วยงานมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน
 สามารถติดตามและประเมินผล

ทั้งนี้ การพัฒนานโยบายและแผนยุทธศาสตร์ควรมีความเชื่อมโยงหรือสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยบูรณาการส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันมาจัดทำเป็นแผนจังหวัดที่เหมาะสมต่อบริบทของท้องถิ่น ได้แก่ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้าย พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๗ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พุทธศักราช ๒๕๕๔ – ๒๕๕๙ ฯลฯ

ระบบและกลไกการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ระบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ประกอบด้วยกลไกการประสานความร่วมมือในแนวระนาบระหว่างตัวแสดงที่เกี่ยวข้องใน ๓ ระดับ ได้แก่ กลไกการประสานความร่วมมือในระดับตำบล กลไกการประสานความร่วมมือในระดับจังหวัด และกลไกการประสานความร่วมมือในส่วนกลาง การทำงานของกลไกแต่ละระดับมีจุดมุ่งหมายเฉพาะในมิติที่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. กลไกการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีในระดับตำบล

กลไกการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีในระดับตำบล คือ กลไกการประสานการทำงานในรูปแบบเครือข่ายที่เป็นทางการ ระหว่างองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีการดำเนินการกิจของตนในพื้นที่เป้าหมายหรือกลุ่มเป้าหมายในตำบลเดียวกัน ในบริบทการปฏิบัติงานโดยทั่วไป องค์กรและหน่วยงานเหล่านั้นต่างก็กำหนดแผนงาน โครงการ และดำเนินกิจกรรมภายใต้เป้าประสงค์และพันธกิจของตนเองในลักษณะเป็นเอกเทศจากกัน แม้ว่าผลลัพธ์ในการดำเนินการกิจขององค์กรและหน่วยงานเหล่านั้นจะเกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกัน และผลลัพธ์ของภารกิจแต่ละด้านเหล่านั้นก็มักจะมีมิติที่เชื่อมโยงหรือเกี่ยวเนื่องกันในทางใด

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก จำเป็นต้องมีการสร้างกลไกประสานบทบาทและการทำงานระหว่างหน่วยงานและองค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเฝ้าระวัง ปกป้องและคุ้มครองเด็กในชุมชน ในรูป “คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กตำบล” ซึ่งมีที่มาจากการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในตำบล โดยผู้แทนของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีตำรวจภูธร สภาดัง และเยาวชนตำบล องค์กรสวัสดิการสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ อาทิตอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.) ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.)

คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กตำบล เป็นกลไกการทำงานในรูปแบบเครือข่ายระหว่างองค์กรที่มีความเป็นทางการ มีบทบาทในการวางเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกันโดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง องค์กรภาคีสมาชิกมีบทบาทร่วมกันในการวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาด้านเด็กและเยาวชนในตำบล ตลอดจนร่วมกันจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อป้องกัน ฝ้าระวัง และจัดการแก้ไขปัญหาที่รุนแรงหรือเร่งด่วนในพื้นที่ โดยอาศัยการบูรณาการบทบาท ภารกิจ อำนาจหน้าที่ ตลอดจนทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนกิจกรรมในชุมชนร่วมกัน ภายใต้เป้าหมายที่ได้ระบุไว้ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในตำบล รวมถึงทำหน้าที่เป็นกลไกการประสานงาน การรับเรื่องและส่งต่อกรณีเด็ก ที่ต้องเข้าสู่ระบบการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย

๒. กลไกการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีในระดับจังหวัด

กลไกการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีในระดับจังหวัด คือ กลไกการประสานงานอย่างเป็นทางการระหว่างหน่วยราชการภายใต้สังกัดส่วนราชการระดับกรมต่าง ๆ ซึ่งมีสำนักงานปฏิบัติการในพื้นที่ภูมิภาค โดยเฉพาะหน่วยราชการที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนการพัฒนาและจัดการแก้ไขปัญหาทางสังคมในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการประจำจังหวัด และหน่วยราชการส่วนกลางในภูมิภาค ซึ่งมีภารกิจและอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการป้องกันและจัดการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาด้านสิทธิเด็กในพื้นที่

การประสานงานระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องหรือมีบทบาทเชื่อมโยงกับการดำเนินภารกิจด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในจังหวัด มีเป้าหมายเพื่อให้หน่วยราชการในพื้นที่ภูมิภาคแสดงบทบาทในเชิงเกื้อหนุนและเอื้ออำนวยให้กระบวนการสร้างกลไกเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ภายในจังหวัดนั้น ๆ ดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุประสิทธิผล และยั่งยืน สำหรับหน่วยราชการที่เป็นภาคีหลักในเครือข่ายความร่วมมือระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด บ้านพักเด็กและครอบครัว ศูนย์พัฒนาสังคม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ทำการปกครองจังหวัด สถานีตำรวจภูธรเมือง สำนักงานยุติธรรมจังหวัด นอกจากนี้ยังรวมถึงองค์กรภาคีในภาคประชาสังคมอีกด้วย อาทิ องค์กรสวัสดิการสังคม มูลนิธิ องค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัด

การประสานบทบาทและการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมา เพื่อให้เกื้อหนุนและส่งเสริมกระบวนการสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ภายในจังหวัด สามารถอาศัยกลไก “คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด” ซึ่งเป็นกลไกที่มีสถานะตามกฎหมาย มีบทบาท อำนาจหน้าที่ และงบประมาณโดยเฉพาะสำหรับการพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กในจังหวัด โดยผ่านการแสดงบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานกรรมการ

ของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดในขณะเดียวกันบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยราชการส่วนภูมิภาค และประธานกรรมการของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ยังมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จและยั่งยืนของกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในพื้นที่ภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

กลไกการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีในระดับจังหวัด ยังรวมถึงกลไกการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในระดับอำเภอ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบูรณาการบทบาทการทำงานของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอ ในบางจังหวัดกลไกดังกล่าวปรากฏในรูป “คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ” (ก.บ.อ.) ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการระดับท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคเอกชน กลไกดังกล่าวทำหน้าที่ในการประสานงานกับประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และภาคประชาสังคมในระดับตำบล ในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อสถานการณ์ในพื้นที่ภายใต้การกำกับดูแลของนายอำเภอ ส่วนในบางจังหวัดมีการริเริ่มจัดตั้ง “คณะอนุกรรมการคุ้มครองเด็กระดับอำเภอ” เพื่อเป็นกลไกประสานการทำงานของทีมสหวิชาชีพและพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กในระดับตำบลโดยเฉพาะ

๓. กลไกการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีในส่วนกลาง

การขับเคลื่อนโครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทั่วประเทศ จำเป็นต้องอาศัยบทบาทของหน่วยราชการส่วนกลางที่เกี่ยวข้องในการแสดงบทบาทเกื้อหนุนและเอื้ออำนวยให้การขับเคลื่อนโครงการในระดับพื้นที่ดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุประสิทธิผลและยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยราชการส่วนกลางระดับกรม ซึ่งมีสำนักงานตั้งปฏิบัติการอยู่ในระดับจังหวัดและอำเภอ แม้หน่วยราชการเหล่านั้นจะมีบทบาทภารกิจเฉพาะด้านแตกต่างกันไป แต่ผลลัพธ์ของภารกิจล้วนเกิดขึ้นในพื้นที่เป้าหมายเดียวกัน และการดำเนินภารกิจของแต่ละหน่วยราชการก็มีผลกระทบหรือเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ในการดำเนินภารกิจด้านการพัฒนา เฝ้าระวัง ปกป้องและคุ้มครองเด็ก

กลไกการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีในส่วนกลาง คือ การประสานบทบาทระหว่างกรมกิจการเด็กและเยาวชน กับหน่วยราชการระดับกรมที่มีบทบาทเกื้อหนุนและเอื้ออำนวยการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งมีกลไกการบริหารราชการส่วนภูมิภาคคือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และมีบทบาทในการเกื้อหนุนเชิงนโยบายด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งมีบทบาทเกื้อหนุนเชิงนโยบายด้านการบริหารราชการส่วนภูมิภาคผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด กรมการปกครองซึ่งมีบทบาทเกื้อหนุนเชิงนโยบายด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวก การปกครองท้องที่ และการทะเบียน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทเกื้อหนุนเชิงนโยบายด้านการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวซึ่งมีบทบาทเกื้อหนุนเชิงนโยบายด้านการพัฒนาครอบครัวในชุมชน และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการซึ่งมีบทบาทเกื้อหนุนเชิงนโยบายด้านการจัดสวัสดิการสังคม

เนื่องจากกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ตั้งอยู่บนการบูรณาการบทบาทหน้าที่และระดมทรัพยากรระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายร่วมกันอยู่ที่การมุ่งแสวงหาวิธีการตอบสนองและจัดการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ การประสานงานระหว่างส่วนราชการในภูมิภาคซึ่งต่างก็มีภารกิจหน้าที่เฉพาะของตนเอง จึงจำเป็นต้องอาศัยการมีกลไกการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยราชการส่วนกลางที่เป็นต้นสังกัดคู่ขนานกันไปด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการบูรณาการในเชิงนโยบายและการวางกรอบกฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกันตั้งแต่ต้น กลไกการประสานงานระหว่างองค์กรภาคีในส่วนกลาง ควรมีลักษณะเป็นการประสานงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจและเล็งเห็นเป้าหมายของผลลัพธ์ในพื้นที่ร่วมกัน โดยไม่จำเป็นต้องมีการจัดโครงสร้างการประสานงานเป็นทางการตายตัว แต่สามารถอาศัยกลไกการจัดประชุมหารือระหว่างผู้แทนของส่วนราชการและการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนนโยบายการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กได้

๔. กระบวนการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

กระบวนการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปสู่การปฏิบัติครอบคลุมพื้นที่ตำบลทั่วประเทศ ประกอบด้วยระบบการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนหลัก ซึ่งเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน ได้แก่ ขั้นตอนการเกื้อหนุน ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย และขั้นตอนการขับเคลื่อนกิจกรรม การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีตัวแสดงที่เกี่ยวข้องระบบการดำเนินงาน และแนวทางปฏิบัติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ ขั้นตอนการเกื้อหนุน

ขั้นตอนการเกื้อหนุนเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการขับเคลื่อนการนำโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปขยายผลสู่การปฏิบัติในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ทั่วประเทศ ตัวแสดงที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในการดำเนินงานขั้นตอนการเกื้อหนุน ได้แก่ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพนโยบายด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก และส่วนราชการระดับกรมอื่น ๆ ในฐานะองค์กรภาคีผู้มีบทบาทเกื้อหนุนเชิงนโยบายในด้านที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

๔.๑.๑ กรมกิจการเด็กและเยาวชนจัดทำกรอบแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก เพื่อเป็นสื่อในการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักร่วมกันระหว่างองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางหรือหน่วยงานระดับนโยบาย รวมทั้งจัดทำคู่มือการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับวิถีปฏิบัติสำหรับผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องในหน่วยงานและองค์กรระดับพื้นที่

๔.๑.๒ กรมกิจการเด็กและเยาวชนประสานงานกับส่วนราชการระดับกรมที่เป็นองค์กรภาคีในส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยจัดประชุมเพื่อประสานความร่วมมือในการเกื้อหนุนและเอื้ออำนวยการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ตำบลทั่วประเทศ ผ่านกลไกการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในสังกัดของส่วนราชการระดับกรมเหล่านั้น

๔.๑.๓ การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนโครงการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ระหว่างกรมกิจการเด็กและเยาวชน กับองค์กรภาคีในส่วนกลางดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญคือ ทุกหน่วยงานตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีบทบาทร่วมกันเสริมสร้างระบบคุ้มครองเด็กในพื้นที่ระดับตำบล และทุกหน่วยงานจะร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างกลไกการพัฒนาและคุ้มครองเด็กระดับตำบลที่เข้มแข็งและยั่งยืน ผ่านการกำหนดแผนนโยบาย แผนงาน ตลอดจนการพัฒนามาตรการทางกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ปฏิบัติต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการระดมทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากรในพื้นที่เพื่อเกื้อหนุนและเอื้ออำนวยการดำเนินงานของกลไกการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน

๔.๑.๔ กรมกิจการเด็กและเยาวชนเผยแพร่กรอบแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก และคู่มือการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กผ่านส่วนราชการระดับกรมซึ่งเป็นองค์กรภาคีในส่วนกลาง เพื่อกระจายไปสู่ผู้ปฏิบัติงานของส่วนราชการในสังกัดที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคทั่วประเทศ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด บ้านพักเด็กและครอบครัว ศูนย์พัฒนาสังคม ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน โดยจัดทำในรูปเอกสาร และไฟล์สำหรับดาวน์โหลดจากเว็บไซต์

๔.๒ ขั้นตอนการเตรียมการ

ขั้นตอนการเตรียมการเป็นระบบการดำเนินงานในระดับจังหวัดซึ่งเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้ว่าราชการจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้รับทราบ กรอบการดำเนินงาน เป้าหมายและผลผูกพันของการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนโครงการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ระหว่างกรมกิจการเด็กและเยาวชนกับองค์กรภาคีในส่วนกลาง ซึ่งเป็นต้นสังกัดของตนเองเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งได้รับเอกสารกรอบแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กแล้ว ตัวแสดงที่มีบทบาทหลักในขั้นตอนการเตรียมการ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานกรรมการของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และประธานกรรมการของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ นายอำเภอ ในฐานะประธานกรรมการของคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ และประธานอนุกรรมการของคณะอนุกรรมการคุ้มครองเด็กระดับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

๔.๒.๑ กรมกิจการเด็กและเยาวชนประสานแจ้งกรอบหลักเกณฑ์และปฏิทินการดำเนินโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กประจำปีงบประมาณนั้น ๆ แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแจ้งเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และ/หรือที่ประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อรับทราบและร่วมกันขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ผ่านกลไกบริหารราชการส่วนภูมิภาคในระดับจังหวัดและอำเภอ

๔.๒.๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับที่ประชุมคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดหรือที่ประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนในภาพรวมของพื้นที่จังหวัด และวิเคราะห์ศักยภาพของหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนทุนทางสังคมในแต่ละพื้นที่อำเภอ เพื่อกำหนดพื้นที่ตำบลเป้าหมายสำหรับขับเคลื่อนการดำเนินโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กภายในปีงบประมาณนั้น ๆ ตามเกณฑ์จำนวนตำบลเป้าหมายที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้กำหนดไว้

๔.๒.๓ นายอำเภอผู้รับผิดชอบพื้นที่ตำบลเป้าหมายแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเป้าหมายรับทราบถึงหลักเกณฑ์ปฏิบัติและกรอบปฏิทินการดำเนินโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานงานไปยังหน่วยงานและองค์กรภาคีต่าง ๆ ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับการเฝ้าระวัง พัฒนา ปกป้องและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ตำบล อาทิ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โรงเรียน สถานีตำรวจภูธร ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน องค์กรศาสนา เครือข่ายอาสาสมัคร องค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน สภาเด็กและเยาวชน

๔.๒.๔ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเป้าหมายแจ้งรายชื่อผู้แทนองค์กรภาคีในพื้นที่ระดับตำบลเสนอต่อนายอำเภอผ่านไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อประกาศแต่งตั้งเป็น “คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กตำบล...” อย่างเป็นทางการ โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด หรือคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและประสานงานกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน

๔.๒.๕ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ประสานที่มหาวิทยาลัยกระบวนกรจากเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีประสบการณ์ด้านเด็กและเยาวชน เพื่อจัดการอบรมสร้างความตระหนัก เรื่อง “สิทธิเด็กและการคุ้มครองเด็กในชุมชนและท้องถิ่น” โดยมีผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วยผู้แทนองค์กรและหน่วยงานที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กตำบลเป้าหมาย การอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ตำบลเล็งเห็นถึงเป้าหมายร่วมกัน ตลอดจนเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กร่วมกัน

๔.๒.๖ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ประสานที่มหาวิทยาลัยกระบวนกรจากเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีประสบการณ์ด้านเด็กและเยาวชน เพื่อจัด “การประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ และประเมินศักยภาพในการจัดการปัญหาในพื้นที่” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเป็นภาควิชาหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ผลลัพธ์จากการดำเนินการในขั้นตอนนี้ คือ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีมุมมองความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ตำบลของตนเอง ตระหนักร่วมกันถึงจุดอ่อนและความอ่อนแอของระบบการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนเล็งเห็นศักยภาพที่จะพัฒนาร่วมกัน รวมทั้งเกิดทักษะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเครือข่าย

๔.๓ ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

ขั้นการสร้างเครือข่ายเป็นการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในระดับตำบล หลังจากผู้แทนหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กตำบล ได้ผ่านการเข้ารับการอบรมสร้างความตระหนัก เรื่อง สิทธิเด็กและการคุ้มครองเด็กในชุมชนและท้องถิ่น และการประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ และประเมินศักยภาพในการจัดการปัญหาในพื้นที่แล้ว ผู้แทนองค์กรภาคีจะออกแบบกลไกการทำงานร่วมกันในตำบล โดยยึดสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่เป็นตัวตั้ง และอาศัยการ

บูรณาการบทบาทหน้าที่ และระดมทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากรระหว่างกัน ในรูปเครือข่าย “คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน” ตัวแสดงที่มีบทบาทหลักในขั้นตอนนี้คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

๔.๓.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัด “การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน” โดยผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งร่วมเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กตำบล การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการอาจใช้วิธีการว่าจ้างที่มหาวิทยาลัยกระบวนกรจาก องค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่หรือประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ ทำหน้าที่วิทยากรกระบวนกร อาทิ บ้านพักเด็กและครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ ศูนย์พัฒนาสังคม โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชนทำหน้าที่เฝ้าอำนวยความสะดวก ตลอดจน การสนับสนุนงบประมาณบางส่วน รวมทั้งเอกสารและสื่อประกอบการจัดประชุม

๔.๓.๒ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานตามกรอบ ข้อตกลงความร่วมมือ เป็นกระบวนกรต่อเนื่องจากการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการ ขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ซึ่งเป็นกรอบในการบูรณาการบทบาทหน้าที่ และการ ประสานการวางนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ภายใต้ เป้าหมายที่องค์กรภาคีกำหนดขึ้นร่วมกัน การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานตามกรอบ ข้อตกลงความร่วมมือ มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันกำหนดแผนงานและโครงการที่ทุกฝ่ายเห็นพ้อง ต้องกันที่จะดำเนินการภายในปีงบประมาณที่กำลังจะมาถึง

๔.๓.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานและองค์กรภาคี ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กตำบล จัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนอย่างเป็นทางการขึ้นภายในตำบล โดยเชิญหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด ร่วมเป็นสักขีพยาน อาทิ หัวหน้าสำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด นายอำเภอ หัวหน้าสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว เพื่อให้รายงานผลการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในตำบล เป้าหมายต่อผู้ว่าราชการจังหวัดผ่านที่ประชุมคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และ/หรือ ที่ประชุม คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการต่อองค์กรภาคีทุกฝ่ายนำแผนปฏิบัติงานตามกรอบ ข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าวผลักดันเข้าสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการขององค์กรและหน่วยงาน ของตนเอง เพื่อจัดสรรงบประมาณร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ รวมทั้งเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรหรือหน่วยงานซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากร ภายนอก ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม

๔.๓.๔ องค์กรภาคีในคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก ตำบลประชุมพิจารณาสรรหาและแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็น “คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็ก ในชุมชน” เพื่อเป็นกลไกหลักในการปฏิบัติงานพัฒนา เฝ้าระวัง ปกป้อง และคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ตำบล ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรระดับปฏิบัติการของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนสมาชิก เครือข่ายอาสาสมัคร องค์กรชุมชนในตำบลและสภาเด็กและเยาวชน โดยมีการจัดองค์ประกอบและ โครงสร้างที่ยืดหยุ่นโดยสอดคล้องกับสถานการณ์และการตอบสนองต่อประเด็นปัญหาในพื้นที่ เช่น มีการจัดแบ่งโครงสร้างคณะทำงานออกเป็นชุดย่อย ๆ อาทิ คณะทำงานส่งเสริมความประพฤติ เด็กและเยาวชน คณะทำงานสหวิชาชีพ คณะทำงานจัดทำฐานข้อมูลด้านเด็กและเยาวชน โดยมีคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กตำบลทำหน้าที่คณะที่ปรึกษาและ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นผู้จัดการเครือข่าย

๔.๓.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาและ คุ้มครองเด็กในชุมชนอย่างเป็นทางการ และประสานงานกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์จังหวัด หรือกรมกิจการเด็กและเยาวชน ในการว่าจ้างที่มหาวิทยาลัยกระบวนกรจากองค์กร พัฒนาเอกชนที่มีทักษะ ความรู้และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เพื่อจัด “การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชนตามประเด็น ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ” โดยมีหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการทำงานร่วมกันระหว่าง สมาชิกของหน่วยงานและองค์กรภาคีเครือข่าย ครอบคลุมการเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม การจัดแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันในคณะทำงานการพัฒนาทักษะความรู้ ในการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูล การระดมทรัพยากรและการออกแบบโครงการหรือ กิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

๔.๓.๖ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มี “การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชนตามประเด็นในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ” โดยมีผู้เข้าร่วม การประชุมประกอบด้วยคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน งบประมาณในการจัดประชุม มาจากงบประมาณโครงการด้านเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรืองบประมาณที่ ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก เช่น กรมกิจการเด็กและเยาวชน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด กองทุนคุ้มครองเด็กจังหวัด เป็นต้น

๔.๔ ขั้นตอนการขับเคลื่อนกิจกรรม

ขั้นตอนการขับเคลื่อนกิจกรรมเป็นขั้นตอนการแสดงบทบาทหน้าที่ ของคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ซึ่งถือเป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ องค์กรภาคีต่าง ๆ ทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานผ่านการบูรณาการบทบาทหน้าที่ ตลอดจนระดมและ

แบ่งปันทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิ บุคลากร งบประมาณ สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ ทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ข้อมูล ฯลฯ แนวทางปฏิบัติในขั้นตอนการขับเคลื่อนกิจกรรมมีดังนี้

๔.๔.๑ คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนร่วมกันจัดประชุม วิเคราะห์สถานการณ์เด็กและเยาวชน ตลอดจนการจัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนในตำบล โดยอาศัยระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่เดิม หรือพัฒนาขึ้นมาใหม่ เช่น ฐานข้อมูลคณะทำงานเด็ก (Child Action Group) ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังการคุ้มครองเด็ก (CPMS : Child Protection Monitoring System) วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์สถานการณ์และข้อมูลเด็กและเยาวชนในตำบล คือ เพื่อให้คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน สามารถระบุเด็กกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการคุ้มครองและดูแลเป็นพิเศษ หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวหรือสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยง สามารถวางแผนเฝ้าระวังและกำหนดวิธีการช่วยเหลือจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทั้งในชุมชน ตำบล และจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมความประพฤติกดีของเด็กและเยาวชนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ ความเสี่ยงและประเด็นปัญหาเฉพาะในพื้นที่

๔.๔.๒ คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนร่วมกันประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการพัฒนา ปกป้อง และคุ้มครองเด็กของตำบล สาระสำคัญครอบคลุมการกำหนดกรอบปฏิทินช่วงเวลาการดำเนินกิจกรรม รูปแบบการดำเนินกิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาของกิจกรรม การจัดสรรทรัพยากร และบุคลากร ผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมแต่ละส่วน ทั้งนี้ การกำหนดรูปแบบกิจกรรมควรมีความหลากหลาย และยืดหยุ่นโดยสอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย และโจทย์ปัญหาเร่งด่วนของพื้นที่ เช่น ความรุนแรงในครอบครัว ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน การติดเกม พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ ในวัยเรียน การใช้แรงงานเด็ก เด็กต่างด้าว เด็กไร้สัญชาติและกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด เป็นต้น

๔.๔.๓ คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรม การบริการสำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลตามแผนและกำหนดการที่ได้วางไว้ ตัวอย่างรูปแบบ กิจกรรม อาทิ กิจกรรมในเชิงเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ การปกป้องและคุ้มครอง การป้องกันตนเอง เพศศึกษา กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต การประพฤติดนและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น กิจกรรมการเรียนรู้สถานการณ์จำลอง กิจกรรมการเรียนรู้ศักยภาพของตนเองในการมีส่วนร่วม พัฒนา ชุมชนและสังคม กิจกรรมนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ ทั้งนี้ กระบวนการดำเนินกิจกรรม สามารถอาศัยการระดมบุคลากรที่มีทักษะความรู้ความชำนาญในแต่ละด้านในพื้นที่เพื่อทำหน้าที่วิทยากรได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม เช่น เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บุคลากรศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน เป็นต้น หรืออาจว่าจ้างทีม วิทยากรกระบวนการจากองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดเพื่อรับหน้าที่ในการจัดกิจกรรมตามกรอบ ที่กำหนดไว้

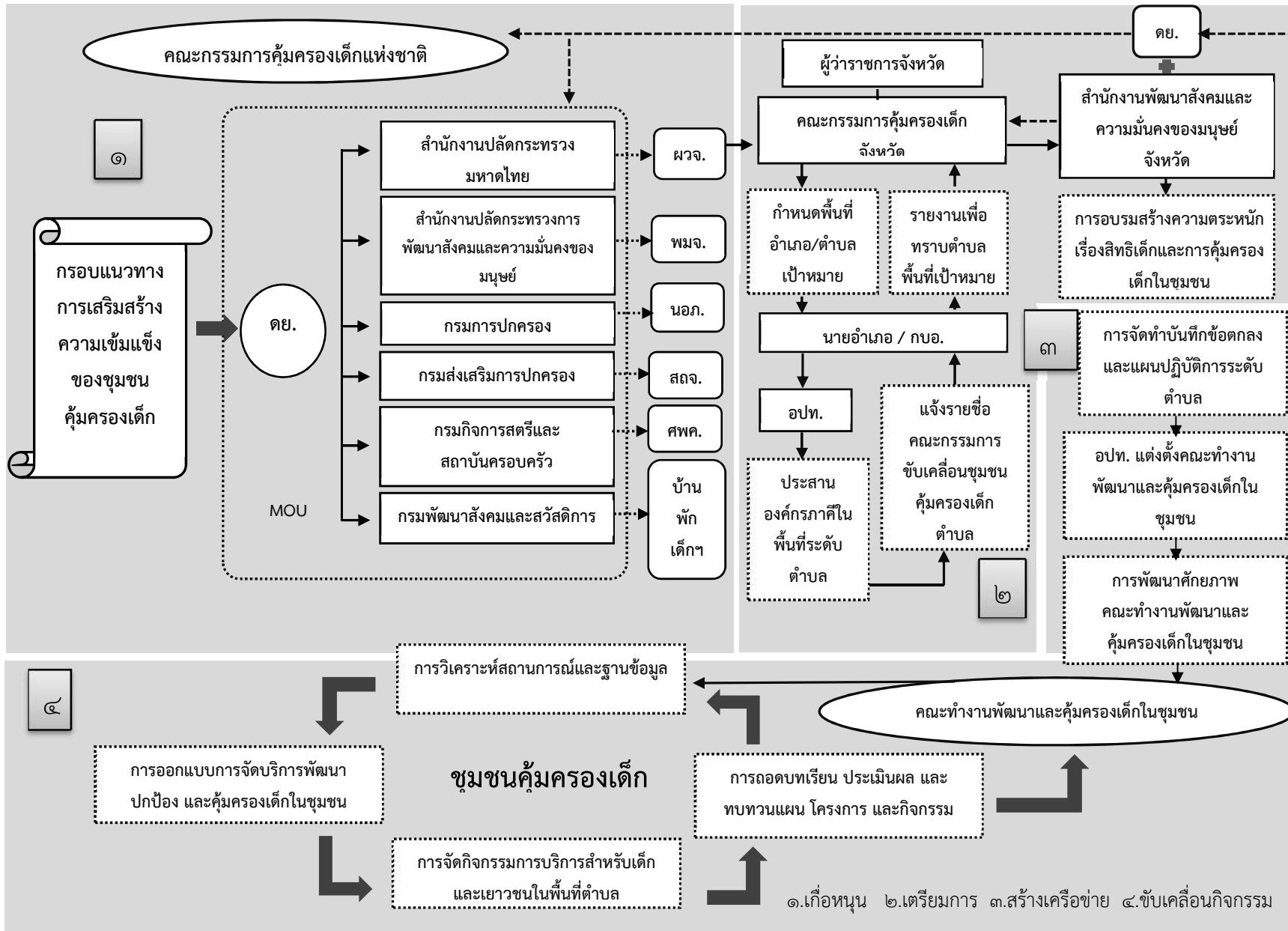
๔.๔.๔ เมื่อดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการต่าง ๆ เสร็จสิ้น คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนร่วมกันจัดประชุมเพื่อประเมินผล ถอดบทเรียน และทบทวนแผนการดำเนินโครงการที่ผ่านมา โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม สำคัญของการประชุมระดมความคิดเห็นครอบคลุมการประเมินผลสำเร็จ การบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด ข้อติดขัด ปัญหาอุปสรรคและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานร่วมกัน การทบทวนโครงการและกิจกรรมที่ผ่านมาโดยพิจารณาเชื่อมโยงกับข้อมูลแนวโน้มสถานการณ์และกลุ่มเสี่ยงหรือประเด็นปัญหาในพื้นที่ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นฐานในการกำหนดแผนงานและออกแบบกิจกรรมสำหรับผลักดันเข้าสู่กระบวนการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานและองค์กรภาคี ตลอดจนการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณต่อไป

๔.๔.๕ คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการแนบท้ายบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในตำบล ให้แก่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และเสนอต่อกรมกิจการเด็กและเยาวชนอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัด รวมทั้งส่วนราชการและองค์กรภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กในจังหวัด รับทราบถึงผลความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในพื้นที่ตำบลเป้าหมายตลอดปีงบประมาณที่ผ่านมา และเล็งเห็นเงื่อนไขข้อจำกัดและอุปสรรคซึ่งต้องอาศัยบทบาทของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงแก้ไข ก่อนจะดำเนินการขยายพื้นที่ตำบลเป้าหมายสำหรับขับเคลื่อนโครงการในปีงบประมาณต่อไป

๔.๔.๖ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และ/หรือ คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ วิเคราะห์ภาพรวมผลการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในพื้นที่ตำบลเป้าหมายในปีงบประมาณนั้น ๆ เพื่อแสวงหาแนวทางผลักดันการพัฒนาโลกและมาตรการก่อกวนและเอื้ออำนวยในมิติต่าง ๆ เช่น การอุดหนุนงบประมาณ การสนับสนุนองค์ความรู้การระดมบุคลากร การบูรณาการแผนงาน และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน ในขณะที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนนำรายงานผลการดำเนินงานของคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนตำบลเป้าหมายทั่วทุกภูมิภาคมาประมวลและสังเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางและมาตรการก่อกวนและส่งเสริมอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเงื่อนไขในทางปฏิบัติ เพื่อประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องผลักดันให้บรรลุผลต่อไป ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และองค์กรพัฒนาเอกชนด้านเด็กในระดับชาติ และองค์การระหว่างประเทศ อาทิ UNICEF

กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กโดยรวม สามารถพิจารณาได้จากแผนภาพในหน้าถัดไป

แผนภาพที่ ๓ - ๒ กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

กระบวนการเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพขององค์กรภาคีในพื้นที่

กระบวนการเตรียมความพร้อมขององค์กรภาคีในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๒ ส่วน คือ ๑) การสร้างเป้าหมายร่วมกันระหว่างองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก และ ๒) การสร้างความเป็นภาคีเครือข่ายในระดับตำบลเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

การสร้างเป้าหมายร่วม ระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กร่วมกัน โดยมีรูปแบบกิจกรรมหลัก ได้แก่ การอบรมสร้างความตระหนัก เรื่อง “สิทธิเด็กและการคุ้มครองเด็กในชุมชนและท้องถิ่น”

การสร้างความเป็นภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีมุมมองความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในพื้นที่ และตระหนักร่วมกันถึงมิติที่เป็นจุดอ่อนและความอ่อนแอของระบบคุ้มครองเด็กในระดับตำบล โดยมีกิจกรรมหลัก ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ และวิเคราะห์ประเมินศักยภาพในการจัดการปัญหาในพื้นที่

กระบวนการเตรียมความพร้อมขององค์กรภาคีในพื้นที่ ดำเนินการโดยอาศัยกลไกและระบบการประสานงานระหว่างหน่วยราชการในระดับจังหวัดเป็นหลัก เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และคัดเลือกพื้นที่ตำบลเป้าหมาย ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลสถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในภาพรวมของทั้งจังหวัด อีกทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก และการคุ้มครองเด็กในชุมชนนั้น จำเป็นต้องมีการออกแบบเนื้อหาองค์ความรู้และรูปแบบกิจกรรมอย่างเป็นมาตรฐาน และต้องอาศัยทีมวิทยากรกระบวนการที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการพัฒนาและคุ้มครองเด็กโดยตรง

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมภายใต้กระบวนการเตรียมความพร้อมขององค์กรภาคีในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 2 รูปแบบต่อเนื่องกัน คือ ๑) การอบรมสร้างความตระหนัก เรื่อง “สิทธิเด็กและการคุ้มครองเด็กในชุมชนและท้องถิ่น” ๒) การประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ และวิเคราะห์ประเมินศักยภาพในการจัดการปัญหาในพื้นที่ มีรายละเอียดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. การอบรมสร้างความตระหนัก เรื่อง “สิทธิเด็กและการคุ้มครองเด็กในชุมชนและท้องถิ่น”

การอบรมสร้างความตระหนัก เรื่อง “สิทธิเด็กและการคุ้มครองเด็กในชุมชนและท้องถิ่น” เป็นกิจกรรมเริ่มต้นกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก กิจกรรมนี้มีเป้าประสงค์สำคัญคือ การดึงตัวแทนของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ ให้เข้ามาร่วมกันสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นทางการในฐานะภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่

ตัวแสดงที่มีบทบาทหลักในการริเริ่มและส่งเสริมการจัดกิจกรรมนี้ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานกรรมการของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กระดับจังหวัด โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชั้นบน คือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรม และมีเจ้าหน้าที่กรมกิจการเด็กและเยาวชนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำและสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ อาทิ วิทยากร องค์กรความรู้ สื่อ งบประมาณ และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทำหน้าที่เอื้ออำนวยและประสานงานระหว่างหน่วยงานและองค์กรระดับต่าง ๆ และภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่

กลุ่มเป้าหมาย

การอบรมสร้างความตระหนัก เรื่อง “สิทธิเด็กและการคุ้มครองเด็กในชุมชนและท้องถิ่น” จัดขึ้นในพื้นที่ศูนย์กลางของจังหวัด หรือในพื้นที่อำเภอเป้าหมาย ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานและองค์กรภาคีในพื้นที่ตำบล ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลเป้าหมายได้ประสานงานเพื่อเชิญให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก องค์กรประกอบของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมครอบคลุมบุคลากร ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑. บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐที่มีเขตบริการครอบคลุมพื้นที่ตำบลเป้าหมาย อาทิ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด บ้านพักเด็กและครอบครัว ศูนย์พัฒนาสังคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสถานตำรวจภูธร เป็นต้น

๒. บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย อาทิ นายกเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล ปลัด รองปลัด นักพัฒนาชุมชน และครูโรงเรียนเทศบาล เป็นต้น

๓. บุคลากรขององค์กรภาคประชาสังคม ผู้นำชุมชน และสมาชิกองค์กรชุมชน อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาพัฒนาชุมชน เป็นต้น

๒. การประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ และวิเคราะห์ประเมินศักยภาพในการจัดการปัญหาในพื้นที่

การประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ และวิเคราะห์ประเมินศักยภาพในการจัดการปัญหาในพื้นที่ เป็นกระบวนการฝึกนารูปแบบการสร้างคุณค่าในตนเองสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายผู้ร่วมกิจกรรมได้รับการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมก่อนหน้าี่มาปฏิบัติ โดยอาศัยสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่เป็นโจทย์ในการเรียนรู้ร่วมกัน

เป้าประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ คือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างตัวแทนองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานพัฒนาและคุ้มครองเด็ก เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมกันตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหา บริบทเงื่อนไข และสภาพข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายร่วมกัน

การประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ และวิเคราะห์ประเมินศักยภาพในการจัดการปัญหาในพื้นที่ มีสาระสำคัญครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

๑. กิจกรรมกลุ่มย่อย “การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาในพื้นที่”
๒. กิจกรรมกลุ่มย่อย “การวิเคราะห์ทรัพยากรในพื้นที่”
๓. กิจกรรมกลุ่มย่อย “การวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนและการจัดทำแผนงานการคุ้มครองเด็กในชุมชน”

กระบวนการสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน

การสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน เป็นขั้นตอนการสร้างกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรภาคี บนฐานความตระหนักในสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ร่วมกัน และการมีเจตจำนงร่วมในการประสานบทบาทระหว่างกัน ภายใต้เป้าหมายในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน กระบวนการสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๒ ส่วน คือ การทำข้อตกลงร่วมกัน และการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน

การทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้แทนหน่วยงานและองค์กรภาคีในพื้นที่ ซึ่งเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อวางกรอบในการบูรณาการบทบาทหน้าที่ การประสานนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ทุกฝ่ายกำหนดขึ้นร่วมกัน โดยมีกิจกรรมหลัก ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน และการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานตามกรอบข้อตกลงความร่วมมือ

การสร้างกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างผู้แทนหน่วยงานและองค์กรภาคีในพื้นที่เป็นขั้นตอน การเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกของหน่วยงานและองค์กรภาคีเครือข่าย กระบวนการดำเนินกิจกรรมครอบคลุมการเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม การจัดแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันในคณะทำงาน การพัฒนาทักษะความรู้ในการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูล การระดมทรัพยากร และการออกแบบโครงการหรือกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีกิจกรรมหลักคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชนตามประเด็นในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมภายใต้กระบวนการสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม ๓ รูปแบบต่อเนื่องกัน ได้แก่ ๑. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ๒. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานตามกรอบข้อตกลงความร่วมมือ และ ๓. การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชนตามประเด็นในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ มีรายละเอียดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน

กระบวนการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน เป็นการแสดงฉันทานุมัติร่วมกันขององค์กรภาคีที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ตำบล การลงนามข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าวจึงเป็นการสร้างเจตจำนงร่วมกันอย่างเป็นทางการของภาคีเครือข่ายคุ้มครองเด็กที่เกิดขึ้น หากพิจารณาโดยภาพรวม สามารถจัดจำแนกองค์ประกอบของผู้ร่วมลงนามข้อตกลงความร่วมมือฯ ซึ่งเป็นผู้แทนหน่วยงานและองค์กรภาคีต่าง ๆ ออกเป็นกลุ่มตามประเภทของบทบาทหน้าที่ได้เป็น ๖ กลุ่ม ดังตัวอย่างในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓ - ๑ ตัวอย่างองค์ประกอบขององค์กรภาคีในการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

บทบาทหน้าที่	ขอบเขต/ระดับการปฏิบัติงาน		
	ระดับภูมิภาค (เขตพื้นที่/จังหวัด/ อำเภอ)	ระดับตำบล	ระดับชุมชน
๑. ด้านสวัสดิการสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด - บ้านพักเด็กและครอบครัว - ศูนย์พัฒนาสังคม - มูลนิธิต่าง ๆ - ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน - ศูนย์ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตในชุมชน - ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ - ฯลฯ
๒. ด้านการศึกษาและการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา - โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนเทศบาล (ประถมศึกษา/อนุบาล) - สภากีฬาและเยาวชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์เรียนรู้ชุมชน - ศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น - ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชน
๓. ด้านสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> - โรงพยาบาลจังหวัด - โรงพยาบาลอำเภอ - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล - ศูนย์สาธารณสุขเทศบาลตำบล - ศูนย์สุขภาพตำบล - ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน - อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน - ฯลฯ
๔. ด้านการพัฒนาชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - มูลนิธิต่าง ๆ - ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - กองทุนสวัสดิการชุมชน - กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี - ศูนย์พัฒนาครอบครัว 	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มสตรี - ชมรมผู้สูงอายุ - กลุ่มพัฒนาอาชีพในชุมชน - เครือข่ายเยาวชน

บทบาทหน้าที่	ขอบเขต/ระดับการปฏิบัติงาน		
	ระดับภูมิภาค (เขตพื้นที่/จังหวัด/ อำเภอ)	ระดับตำบล	ระดับชุมชน
		ในชุมชน - ฯลฯ	- ฯลฯ

บทบาทหน้าที่	ขอบเขต/ระดับการปฏิบัติงาน		
	ระดับภูมิภาค (เขตพื้นที่/จังหวัด/ อำเภอ)	ระดับตำบล	ระดับชุมชน
๕. ด้านการปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ทำการปกครองจังหวัด - สำนักงานอำเภอ - สถานีตำรวจภูธรเมือง - ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - สถานีตำรวจภูธรตำบล - เทศบาลตำบล - องค์การบริหารส่วนตำบล - กำนัน - ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล - ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ใหญ่บ้าน - ตำรวจชุมชน - อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน - ฯลฯ
๖. ด้านศาสนาและวัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - มุลนิธิในสังกัดองค์กรทางศาสนา - ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาวัฒนธรรมตำบล - ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - มัสยิด - วัด - ฯลฯ

ในทางปฏิบัติ ในแต่ละพื้นที่ตำบลเป้าหมาย สามารถกำหนดจำนวนและองค์ประกอบ ของผู้แทนหน่วยงานและองค์กรภาคีที่ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในตำบล ในลักษณะยืดหยุ่นแตกต่างกันไป

สำหรับกระบวนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ควรเริ่มต้นด้วยการกล่าวชี้แจงทำความเข้าใจหลักการและเหตุผลของการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในตำบล ซึ่งดำเนินการโดยผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงหลักการเหตุผล และเป้าหมายของการขับเคลื่อนการพัฒนากลไกการคุ้มครองเด็กในระดับชุมชน ตลอดจน

นโยบายและภารกิจหน้าที่ของกรมกิจการเด็กและเยาวชนในการสนับสนุนและเกื้อหนุนกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในระดับตำบล

สาระสำคัญของการบรรยายครอบคลุมกรอบการยกย่องบ้านที่ก่อกองความร่วมมือว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในตำบล ซึ่งครอบคลุมความร่วมมือในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. ส่งเสริมสนับสนุนการเฝ้าระวังและการป้องกันมิให้เด็กในตำบลตกอยู่ในภาวะเสี่ยง รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาและการเลี้ยงดูให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

๒. ร่วมมือในการดำเนินงานด้านการคุ้มครองและการช่วยเหลือเยียวยา บำบัดฟื้นฟูเด็กที่ได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยเน้นการปฏิบัติงานในรูปแบบของทีมสหวิชาชีพ ตลอดจนการจัดให้มีระบบการประสานส่งต่อระหว่างหน่วยงานและการติดตามประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรของหน่วยงานให้มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กและให้มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและช่วยเหลือเด็ก

๔. พัฒนาระบบฐานข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และนำข้อมูลไปใช้ในการป้องกันและช่วยเหลือเด็ก

๕. จัดตั้งกลไกหรือคณะทำงานในการป้องกันและช่วยเหลือเด็ก

๖. สนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและช่วยเหลือเด็ก

๗. จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานเป็นรายปีตามสถานการณ์ปัญหาเร่งด่วนและความต้องการของพื้นที่ เพื่อเป็นรายละเอียดแนบท้ายบันทึกข้อตกลง

เมื่อผู้แทนองค์กรภาคีมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับเป้าหมายและสาระสำคัญของการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในตำบลแล้ว ขั้นตอนต่อมาก็คือการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานตามกรอบข้อตกลงความร่วมมือ

๒. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานตามกรอบข้อตกลง ความร่วมมือ

ในการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน สมาชิกหน่วยงานและองค์กรภาคีต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่ตำบลเป้าหมายต้องร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์เด็กที่เป็นปัญหาสำคัญและเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนของตำบลตนเอง เพื่อนำประเด็นปัญหาจากการระดมความคิดเห็นของฝ่ายต่าง ๆ มาเป็นกรอบการพิจารณาสำหรับวางแผนจัดการแก้ไข โดยการจัดทำแผนการดำเนินงานคุ้มครองเด็กในตำบลรายปี และแนวทางการปฏิบัติงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในตำบล สำหรับแนบท้ายบันทึกข้อตกลงของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมกันลงนาม

กิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาด้านเด็กในชุมชนในขั้นตอนนี้เป็นการต่อยอดผลการประชุมเชิงปฏิบัติการการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ และประเมินศักยภาพในการจัดการปัญหาในพื้นที่ ซึ่งได้ดำเนินการในช่วงก่อนหน้านี้นี้มาแล้ว โดยในขั้นตอนนี้มุ่งให้สมาชิกองค์กรภาคีเครือข่ายที่จะร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมืออย่างเป็นทางการได้ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์เด็กที่เป็นปัญหาสำคัญและเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันในการแสวงหาแนวทางจัดการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่เป็นอันดับแรก ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเร่งด่วนดังกล่าวจะนำมาสู่การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กรายปีสำหรับนำไปสู่การขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่ต่อไป โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ การระบุกิจกรรม/โครงการที่คณะทำงานประสงค์จะดำเนินการลงไปในแต่ละประเด็น โดยพิจารณาจากสถานการณ์เด็กที่มีความเร่งด่วนในพื้นที่

๒.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรม/โครงการ

๒.๓ การกำหนดตัวชี้วัด โดยการพิจารณาวัตถุประสงค์ ทั้งตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพ

๒.๔ การกรอกรายละเอียดการทำงานของแต่ละกิจกรรม

๒.๕ การจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในตำบล ซึ่งในแต่ละประเด็นประกอบด้วย แผนงาน/กิจกรรม หน่วยงานที่รับผิดชอบ และบทบาทหน้าที่

๓. การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชนตามประเด็นในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชนตามประเด็นในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เป็นกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในตำบล การประชุมเชิงปฏิบัติการในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความพร้อมแก่สมาชิกของหน่วยงานและองค์กรภาคีเครือข่าย ทั้งในแง่ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ก่อนจะนำแผนปฏิบัติการแนบท้ายบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ไปผลักดันสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ต่อไป

การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชนตามประเด็นในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ อาจจัดขึ้นร่วมกันระหว่างเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ในลักษณะการระดมงบประมาณและทรัพยากรร่วมกัน โดยมีกรมกิจการเด็กและเยาวชนทำหน้าที่ให้การสนับสนุนและเฝ้าอำนวยการจัดกิจกรรม เช่น การประสานทีมวิทยากรกระบวนการ การจัดทำหลักสูตรกิจกรรมการอบรม หรือการสนับสนุนทรัพยากร เช่น สื่อ องค์กรความรู้ งบประมาณ เป็นต้น เนื่องจากกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยทีมวิทยากรกระบวนการที่มีประสบการณ์และความชำนาญเกี่ยวกับ

การดำเนินงานด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะ หรืออาจจัดขึ้นภายในพื้นที่เฉพาะตำบล
หนึ่ง ๆ ก็ได้

สำหรับสาระสำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน
คุ้มครองเด็กในชุมชนตามประเด็นในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมใน
ลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- ๓.๑ กิจกรรมเปิดใจ
- ๓.๒ การสร้างความตระหนักสิทธิเด็กและการคุ้มครองเด็กในชุมชนและท้องถิ่น
โดยกระบวนการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เพื่อการจัดการปัญหาในชุมชน
- ๓.๓ กิจกรรมการประเมินสถานการณ์ตนเอง (Self-assessment)
- ๓.๔ กิจกรรมการประเมินสถานการณ์ชุมชนโดยคนในชุมชน ในการขับเคลื่อน
การพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน
- ๓.๕ กิจกรรมแผนภูมิแม่น้ำ
- ๓.๖ กิจกรรมมองเชิงบวก: ข้อดี/ข้อดีของคนแต่ละวัย
- ๓.๗ กิจกรรมมองเชิงบวก: กรณีศึกษาเบิร์ดกับก้อย
- ๓.๘ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง
- ๓.๙ การฝึกจัดการปัญหารายกรณีที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน (Case Management)
- ๓.๑๐ กิจกรรมการให้ความรู้ด้านกฎหมาย
- ๓.๑๑ การเรียนรู้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ๓.๑๒ กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสิทธิ
- ๓.๑๓ การเรียนรู้วิธีการทำงานกับเด็ก
- ๓.๑๔ การวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็น
- ๓.๑๕ การฝึกทักษะการจำแนกสิทธิ 4 ด้าน
- ๓.๑๖ การเรียนการปฏิบัติงานของทีมสหวิชาชีพในกระบวนการคุ้มครองเด็ก
- ๓.๑๗ กิจกรรมประชุมกลุ่ม เพื่อปรึกษาปัญหารายกรณี (Case Conference)
- ๓.๑๘ กระบวนการช่วยเหลือเด็กและระบบบริการระดับตำบล อำเภอ จังหวัด
- ๓.๑๙ กิจกรรมการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก
- ๓.๒๐ กิจกรรมการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้
- ๓.๒๑ กิจกรรมการเรียนรู้การล่วงละเมิด
- ๓.๒๒ การจำลองสถานการณ์การปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชน
- ๓.๒๓ กิจกรรมฝึกทักษะการเป็นผู้รับฟังและให้คำปรึกษา
- ๓.๒๔ กิจกรรมวงจรแห่งสิทธิ

๓.๒๕ กิจกรรมเครือข่ายการทำงานด้านเด็ก

การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน สามารถ ออกแบบจำนวนวันและรายการกิจกรรมต่าง ๆ ให้ยืดหยุ่นเหมาะสมตามระดับประสบการณ์และพื้นฐานความรู้ของกลุ่มเป้าหมายได้ โดยพิจารณาจากประเด็นสถานการณ์ความเสี่ยงและปัญหาเร่งด่วนในพื้นที่นั้น ๆ ประกอบกับระดับพื้นฐานทักษะความรู้และประสบการณ์การทำงานของสมาชิก ส่วนใหญ่ของคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน สำหรับประเด็นสถานการณ์ความเสี่ยงและปัญหาเร่งด่วนในพื้นที่ อาทิ

๑. การใช้แรงงานเด็ก
๒. ความเสี่ยงต่อปัญหาการค้ามนุษย์
๓. ความรุนแรงในครอบครัว
๔. เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน
๕. เด็กพิการ
๖. เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ เด็กไร้สัญชาติ
๗. เด็กติดยาเสพติด
๘. พฤติกรรมกระทำความผิดทางกฎหมาย หรือมีแนวโน้มกระทำความผิด
๙. เด็กกลุ่มเสี่ยง เปราะบาง และต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน สามารถ ออกแบบจำนวนวันและรายการกิจกรรมต่าง ๆ ให้ยืดหยุ่นเหมาะสมตามระดับประสบการณ์และพื้นฐานความรู้ ของกลุ่มเป้าหมายได้

กระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน

การจัดบริการด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน เป็นกระบวนการสำคัญ ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ในขั้นตอนนี้ “คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน” ซึ่งได้รับการประกาศแต่งตั้งอย่างเป็นทางการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำหน้าที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ในรูปแบบเครือข่ายสหวิชาชีพ ระดับตำบล กลไกดังกล่าวจะมีบทบาทสำคัญ ในการผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการทำงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กอย่างเข้มแข็งและครบวงจร โดยการบูรณาการบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและองค์กรภาคีในการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ ตลอดจนระดมและ

แบ่งปันทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิ บุคลากร งบประมาณ สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ ทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ข้อมูล ฯลฯ

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายพื้นที่ ยังมีความไม่ชัดเจนในบทบาทการทำงานด้านการคุ้มครองเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ส่งผลให้เกิดข้อติดขัดในการให้ความช่วยเหลือคุ้มครองเด็กในระดับท้องถิ่น ดังนั้น การผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการทำงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กได้อย่างเข้มแข็งและครบวงจร สามารถทำหน้าที่ในการคุ้มครองเด็กได้ คล้ายกับคณะกรรมการคุ้มครองเด็กในระดับจังหวัดนั้นอาจเริ่มต้นจากการพัฒนาเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำร่องเรื่องการพัฒนาและปกป้องคุ้มครองเด็ก โดยร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อจัดตั้งกลไกคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนขึ้น โดยให้มีการออกคำสั่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็กเพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการจัดบริการด้านการพัฒนา ปกป้อง และคุ้มครองเด็กอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการออกแบบการจัดทำบริการด้านการพัฒนา ปกป้อง และคุ้มครองเด็กในชุมชน นอกเหนือจากบทบาทของคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีบทบาทสำคัญในการเปิดพื้นที่และสร้างช่องทางให้กลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดโครงการเพื่อนำเสนอเข้าสู่แผนการดำเนินงานคุ้มครองเด็กในตำบล รวมทั้งนำเสนอให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กในระดับต่าง ๆ ได้อีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็คนั้น ต้องอาศัยการขับเคลื่อนกิจกรรมในระดับตำบลอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การให้ความรู้กับชุมชนในเรื่องของการจัดการรายกรณีที่มีการล่วงละเมิดเพื่อให้เกิดการคุ้มครองที่เหมาะสม การจัดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรที่ทำงานป้องกันในชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและเสริมสร้างศักยภาพของครอบครัว การให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการแจ้งเหตุ ผ่านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การสร้างความตระหนักรู้ด้านการคุ้มครองเด็ก โดยเน้นการทำงานที่ให้ชุมชนดูแลเด็กแทนที่จะส่งออกจากชุมชน เพราะการส่งเด็กออกนอกชุมชนทำให้เด็กขาดปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมชุมชนบ้านเกิดของตนและเป็นการตัดความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว การเสริมสร้างจิตอาสาและความเป็นเจ้าของชุมชนแก่เด็กและเยาวชน

หัวใจสำคัญของการจัดบริการด้านการพัฒนา ปกป้อง และคุ้มครองเด็กในชุมชน คือ การมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กกลุ่มต่าง ๆ กล่าวคือ สำหรับการจัดบริการด้านการพัฒนาเด็กในชุมชนนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดหาพื้นที่สำหรับเด็กและเยาวชนในชุมชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่สำหรับการศึกษา ดนตรี ศิลปะ ตลอดจนการเรียนรู้เพื่อพัฒนา

ศักยภาพในการเติบโต ตลอดจนการพัฒนามาตรการเชิงป้องกันความเสี่ยง และการส่งเสริมความประพฤติกของเด็กและเยาวชนผ่านโรงเรียนในพื้นที่ รวมถึงเด็กกลุ่มที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเด็กกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ตำบล เพื่อเป็นฐานในการกำหนดแนวทางการติดตามช่วยเหลือโดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษ

กระบวนการจัดทำบริการด้านการพัฒนา ปกป้อง และคุ้มครองเด็กในชุมชน ครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

๑. การประชุมขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการของคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน

การประชุมคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน เป็นขั้นตอนแรกสุดในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางการปฏิบัติงานแนบท้ายบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในตำบลไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ การประชุมดังกล่าวควรจัดขึ้นเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างพื้นที่พบปะปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างภาคีเครือข่าย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพในการประสานงานและเอื้ออำนวยการจัดประชุมในพื้นที่ หรืออาจมีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนบทบาทการจัดประชุมระหว่างองค์กรภาคีในพื้นที่ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัด สถานีตำรวจ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน เป็นต้น

การประชุมคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนเป็นประจำมีส่วนสำคัญต่อการสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลระหว่างสมาชิกในเครือข่ายซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะ ประสบการณ์ และองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ ที่สมาชิกแต่ละฝ่ายมีอยู่ในตัวเอง นอกจากนี้ การประชุมดังกล่าวยังทำหน้าที่จัดเวทีติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรมอีกด้วย ทั้งนี้ การมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลร่วมกันในระดับชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ทางเทคนิคเฉพาะด้านของตัวแสดงแต่ละฝ่าย รวมถึงการให้ความรู้เติมเต็มซึ่งกันและกัน มีความสำคัญยิ่งต่อการขับเคลื่อนภารกิจของเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่มีความซับซ้อนยุ่งยาก ซึ่งต้องอาศัยการแสวงหาแนวทางการจัดการที่เหมาะสม รวมถึงการริเริ่มออกแบบกิจกรรมการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ ความเสี่ยงและปัญหาเฉพาะของพื้นที่

๒. การจัดทำฐานข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเด็กและเยาวชนในตำบล

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลโดยส่วนใหญ่ ยังคงขาดการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนจึงควรมี

บทบาทหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการเก็บข้อมูลเด็ก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากร บุคลากร และงบประมาณ การจัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนในตำบลควรเป็นภารกิจพื้นฐานของคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ซึ่งต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการทำงานเริ่มจากการประชุมระหว่างภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบฟอร์มการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

นอกเหนือจากการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนในระดับตำบลแล้ว หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องยังมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันพัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนให้เชื่อมโยงต่อกันในระดับจังหวัด หากมีการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยในการติดต่อสื่อสารประสานงานด้านการคุ้มครองเด็ก เมื่อเด็กเคลื่อนย้ายถิ่นจากตำบลหนึ่งไปยังพื้นที่ใด คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนก็จะสามารถติดตามและทราบได้

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนในระดับตำบลให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน จะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ระดับจังหวัด โดยการจัดทำฐานข้อมูลของเด็กที่สามารถเชื่อมโยงกัน ทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อให้สามารถตรวจสอบประวัติย้อนหลังได้ว่าเด็กมีประวัติอย่างไร ต้องการความช่วยเหลือด้านใด และเคยได้รับความช่วยเหลืออย่างไรบ้างจากหน่วยงานใด ซึ่งจะช่วยให้คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน สามารถติดตามข้อมูลได้ว่าตอนนี้เด็กกำลังอยู่ในขั้นตอนความดูแลขององค์กรใดและมีวิธีการให้ความช่วยเหลืออย่างไร

ฐานข้อมูลด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในระดับตำบลใน 2 ด้าน คือ ด้านหนึ่ง ข้อมูลมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดการรายกรณี (Case Management) ทำให้เห็นสภาพปัญหาแต่ละหมู่บ้านที่ต้องช่วยเหลือรายกรณี และอีกด้านหนึ่งข้อมูลเป็นตัวกำหนดการออกแบบการทำให้กิจกรรมบริการเด็ก ในชุมชนซึ่งเป็นการประสานงานเพื่อทำงานร่วมกันในระดับตำบล และการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น ก่อนการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการบริการสำหรับเด็กในชุมชน คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนจึงควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กในพื้นที่เสมอ

๓. การออกแบบกิจกรรมการบริการสำหรับเด็กและเยาวชน

คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน มีบทบาทหลักคือ การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมความประพฤติดีของเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน เผื่อระวัง ป้องกันความเสี่ยงต่อปัญหาด้านสิทธิเด็กในชุมชน ในขณะที่เดียวกันคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนก็ทำหน้าที่เป็นกลไกปกป้องคุ้มครองและประสานการทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เด็กในชุมชนประสบปัญหาด้านสิทธิและสวัสดิภาพ

การดำเนินกิจกรรมในเชิงพัฒนาและป้องกันความเสี่ยงต่อปัญหาด้านสิทธิเด็ก ในชุมชน คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน สามารถออกแบบกิจกรรมการบริการด้านการพัฒนา ปกป้องและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์และข้อเท็จจริงได้ โดยพิจารณาได้จากรูปแบบของกิจกรรมการจัดบริการในประเภทต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑ กิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ อาทิ

๓.๑.๑ เพศศึกษา ได้แก่ การพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ภาวะอารมณ์เจริญพันธุ์ ความเข้าใจและตระหนักถึงความแตกต่างของเพศสรีระ เพศสภาวะ และวิถีชีวิตทางเพศการยอมรับความหลากหลายทางเพศ การป้องกันการตั้งครรภ์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างถูกวิธี วิธีการปฏิเสธและหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ การกำหนดทางเลือกเมื่อตั้งครรภ์ไม่พร้อม

๓.๑.๒ โรคเอดส์และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดเชื้อ

๓.๑.๓ การเสริมสร้างความรู้เรื่องยาเสพติด เช่น การบรรยายเรื่อง ความหมาย ประเภท พิษภัย การป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงการติดสารเสพติด

๓.๑.๔ การใช้สื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม เช่น กิจกรรมเปิดใจแลก ID, กิจกรรม Profile ฟรุ้งฟริ้ง กิจกรรม Chat & Share เป็นต้น

๓.๑.๕ การเสริมสร้างความรู้และสำนึกด้านวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น เช่น วิธีชุมชน -วิถีดอนแก้ว เป็นต้น

๓.๑.๖ การจัดการขยะและการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี เช่น กิจกรรมขยะทองคำ เป็นต้น

๓.๒ การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น อาทิ

๓.๒.๑ กิจกรรมการสร้างภาวะความเป็นผู้นำ เช่น ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม

๓.๒.๒ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ละลายพฤติกรรม เช่น ลูกบอลหรรษา สามัคคีคือพลัง เกมกะหล่ำปลี หอยเปลี่ยนฝา ใครเอ่ย? เป็นต้น

๓.๒.๓ กิจกรรมเรียนรู้การคิดบวกและเสริมคุณค่าในตัวเอง เช่น เป้าหมายมีไว้พุ่งชน สิ่งดี ๆ ที่ฉันมีเป้าหมายชีวิต วัยรุ่นเชิงบวก เสริมสร้างคุณค่าในตนเอง

๓.๒.๔ กิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์และคาดการณ์พฤติกรรม เช่น วากินินจา เป็นต้น

๓.๒.๕ กิจกรรมเรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นทีม เช่น ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม กิจกรรมเกมชิงลูกบอล เป็นต้น

๓.๒.๖ กิจกรรมการวางแผน เช่น อนุสาวรีย์ชีวิต เป็นต้น

- ๓.๒.๗ กิจกรรมการปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยน เช่น การอยู่ร่วมกันในสังคม
เป็นต้น
- ๓.๒.๘ กิจกรรมการขอความช่วยเหลือ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
เช่น บ้านฉันทลอดภัย เป็นต้น
- ๓.๒.๙ กิจกรรมการปฏิเสธ การเจรจาต่อรอง เช่น จินตนาการรัก ช่วยฉันท
น้อยนยะ เป็นต้น
- ๓.๒.๑๐ กิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
ในชุมชน
- ๓.๒.๑๑ กิจกรรมเรียนรู้น้ำใจนักกีฬา เช่น เกมปกป้องไข่ เป็นต้น
- ๓.๒.๑๒ กิจกรรมการเรียนรู้รู้เคารพซึ่งกันและกันชาย-หญิง เช่น เกม
เบคอน เป็นต้น
- ๓.๒.๑๔ กิจกรรมการแบ่งเวลาอย่างเหมาะสม เช่น การใช้ Social
Media เป็นต้น
- ๓.๒.๑๕ กิจกรรมการเสริมสร้างจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
เช่น วาดภาพชุมชนในฝันสำหรับเด็ก เป็นต้น
- ๓.๓ กระบวนการประชาธิปไตยและมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชน อาทิ
- ๓.๓.๑ การโหวตเลือกตัวแทนเด็กและเยาวชนในตำบลพื้นที่ เพื่อ
ขับเคลื่อนกิจกรรมในปีถัดไป
- ๓.๓.๒ กิจกรรมการจัดการปัญหาโดยกระบวนการประชาธิปไตย
- ๓.๓.๓ การวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน
ในตำบล
- ๓.๓.๔ กิจกรรมท่องโลกกว้าง
- หากพิจารณาในมิติกระบวนการจัดกิจกรรม คณะทำงานพัฒนาและ
คุ้มครองเด็กในชุมชน สามารถพิจารณาออกแบบกระบวนการดำเนินกิจกรรมการจัดบริการสำหรับ
เด็กในพื้นที่ได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้
๑. การดำเนินกิจกรรมโดยรวมเด็กทุกคนร่วมทำกิจกรรมพร้อมกัน เช่น
สันตนาการ ละลายพฤติกรรม กลุ่มสัมพันธ์
  ๒. การดำเนินกิจกรรมโดยรวมเด็กทุกคนร่วมทำกิจกรรมพร้อมกัน และ
แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย
  ๓. การดำเนินกิจกรรมโดยแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อหมุนเวียนกันเข้าฐานทำ
กิจกรรมที่มีเนื้อหาต่าง ๆ จนครบ

๔. การดำเนินกิจกรรมโดยแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อทำกิจกรรมตามจุดต่าง ๆ หรือวอล์คแรลลี่ ในลักษณะการแข่งขัน

หากพิจารณารูปแบบกลวิธีการถ่ายทอดความรู้และเสริมสร้างทักษะที่คณะวิทยากรกระบวนการสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการบริการสำหรับเด็ก พบว่า มีรูปแบบหลากหลายซึ่งสามารถเลือกนำมาออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. การบรรยาย เช่น ยาเสพติด เพศศึกษา
๒. ฉายวีดิทัศน์ เช่น Power Point หรือ ภาพเคลื่อนไหว เช่น การ์ตูน ภาพยนตร์สั้น สารคดี รายการข่าว
๓. กิจกรรมนันทนาการ เช่น เล่นเกม กลุ่มสัมพันธ์ ฯลฯ
๔. การตั้งคำถามร่วมแลกเปลี่ยน ระดมความคิดเห็น โดยให้เด็กแสดงออกผ่านการพูดคุย เขียนข้อความ วาดภาพ
๕. การสาธิตวิธีการ เช่น การคัดแยกขยะ การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี
๖. การให้เด็กนำเสนอข้อมูล
๗. การใช้บัตรคำ
๘. กิจกรรมการแนะนำตัว
๙. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กต่างชุมชน
๑๐. กิจกรรมหลายกำแพงความสัมพันธ์
๑๑. กิจกรรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต: กิจกรรมกลุ่มย่อย 3 ฐาน
๑๒. กิจกรรมคิด-สร้าง-ทำ
๑๓. กิจกรรมตัวฉันเป็นของฉัน
๑๔. เด็กหญิงเข้าใจเกมเด็กชาย
๑๕. การตอบคำถามเกี่ยวเรื่องเพศศึกษา
๑๖. “ชายและหญิงเป็นอย่างไรนะ”
๑๗. กิจกรรมเรียนรู้การใช้ถุงยางอนามัย
๑๘. กิจกรรมเวลาตัดสินใจ
๑๙. กิจกรรมการปฏิเสธ
๒๐. กิจกรรมคุณจะทำอย่างไร
๒๑. กิจกรรมทางเลือกเป็นของคุณ
๒๒. กิจกรรมมีปัญหานี้ถึงใคร
๒๓. กิจกรรมศักราชของเรา

๔. การประเมินผลและถอดบทเรียนการทำงาน

ภายหลังจากได้ดำเนินการจัดบริการสำหรับเด็กในพื้นที่แล้ว คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนในแต่ละพื้นที่ ควรจัดประชุมแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นร่วมกันเพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยมีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธานในที่ประชุม หรือเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม และเลขานุการคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ในฐานะผู้จัดการเครือข่ายขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่ ทำหน้าที่นำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และชี้แจงการเบิกจ่ายงบประมาณและผลลัพธ์ของกิจกรรม รวมไปถึงการวางแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนในระยะต่อไป

๔.๑ การประเมินประสิทธิผลในการดำเนินงานร่วมกัน

เมื่อกระบวนการจัดกิจกรรมการบริการสำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่เสร็จสิ้น คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ควรจัดเวทีประชุมเพื่อร่วมกันประเมินผลสำเร็จ ตลอดจนข้อติดขัด ปัญหา อุปสรรค และข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการปฏิบัติงาน นอกเหนือไปจากการประเมินตัวชี้วัดของโครงการที่กำหนดไว้ การประเมินผลการทำกิจกรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาแนวทางการปรับปรุงในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

สำหรับประเด็นการระดมความคิดเห็นเพื่อประเมินผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานร่วมกัน ควรครอบคลุมประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมาย : ความครบถ้วน ครอบคลุม ตรงกับเป้าหมาย
๒. การตอบสนอง : ระดับความสนใจ กระตือรือร้น มีส่วนร่วมในกิจกรรม
๓. สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก : ความเหมาะสม เพียงพอ
๔. เนื้อหาสาระ : หลักสูตร การออกแบบกิจกรรม ความสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดบริการ
๕. วิทยากร : ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถในการถ่ายทอด
๖. การแบ่งบทบาทหน้าที่ของคณะทำงาน : การกระจาย การแบ่งความรับผิดชอบ ความสอดคล้องกันของการแสดงบทบาทหน้าที่
๗. การบริหารจัดการทรัพยากร : ความมีประสิทธิภาพ ความเพียงพอ ความรัดกุม
๘. ปัญหา ข้อสังเกต และข้อพึงระวัง

กระบวนการถอดบทเรียนจากการจัดบริการสำหรับเด็กในพื้นที่ สามารถดำเนินการโดยอาศัยการตั้งประเด็นคำถาม ดังต่อไปนี้

๑. ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการจัดบริการสำหรับเด็กในครั้งนี้

๒. สิ่งที่ต้องแก้ไข/ปรับปรุงต่อการจัดบริการสำหรับเด็กในครั้งนี้

๓. ความท้าทายต่อการจัดบริการสำหรับเด็ก

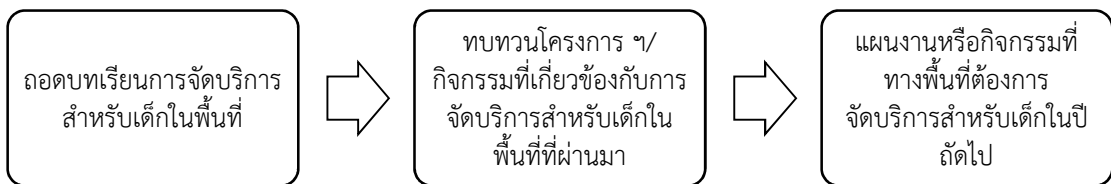
๔. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการจัดบริการสำหรับเด็กที่ผ่านมา

๔.๒ การทบทวนโครงการและกิจกรรมที่ผ่านมา

การประเมินประสิทธิผลของการดำเนินงานร่วมกันของคณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน เป็นกระบวนการถอดบทเรียนการจัดบริการสำหรับเด็กในพื้นที่ เพื่อให้คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนได้สะท้อนถึงผลที่ได้รับจากการจัดบริการสำหรับเด็กที่ผ่านมา ทั้งในด้านความสำเร็จ ข้อควรปรับปรุง ความท้าทาย และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการจัดบริการสำหรับเด็ก

ผลการประเมินและถอดบทเรียนดังกล่าว จะเป็นข้อมูลสำคัญในการร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อพิจารณาทบทวนโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่อการจัดบริการสำหรับเด็กในพื้นที่ที่ผ่านมา เพื่อให้คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชนได้สะท้อนถึงกิจกรรมต่าง ๆ และงบประมาณที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินกิจกรรมสำหรับเด็กทั้งในปัจจุบัน และเปรียบเทียบย้อนกลับไปในปีที่ผ่านมา ๆ มา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลอ้างอิงสำคัญในกระบวนการกำหนดทิศทางแผนงานหรือกิจกรรมที่ทางพื้นที่ต้องการจัดบริการสำหรับเด็กในปีถัดไป เพื่อเตรียมการวางแผนในการจัดบริการสำหรับเด็กให้ตอบโจทย์ต่อสถานการณ์ปัญหา รวมทั้งการระดมทรัพยากรทางด้านงบประมาณทั้งภายในและภายนอกอย่างเหมาะสม

แผนภาพที่ ๓ - ๓ แสดงกระบวนการถอดบทเรียน ทบทวนโครงการ และกำหนดแผนระยะต่อไป

๔.๓ การกำหนดแผนงานและกิจกรรมสำหรับขับเคลื่อนในปีถัดไป

การระดมความคิดเห็นเพื่อร่วมกันกำหนดแผนงานหรือกิจกรรมที่คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน เห็นพ้องต้องกันในการดำเนินการจัดบริการสำหรับเด็กในปีถัดไป สามารถดำเนินการโดยอาศัยผลการถอดบทเรียนและทบทวนการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่ผ่านมา เป็นฐานในการระดมความคิดเห็น โดยมีประเด็นสำคัญคือ กิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายในการจัดบริการ และแหล่งงบประมาณ ทั้งแหล่งงบประมาณภายในตำบล และแหล่งงบประมาณภายนอกพื้นที่ ทั้งในระดับภูมิภาคและส่วนกลาง

การระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรในการขับเคลื่อนงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน ควรตั้งอยู่บนแนวคิดในการให้ความสำคัญกับบทบาทของภาคประชาชนและชุมชนเป็นหลักในการขับเคลื่อนงาน นั่นคือ คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน เนื่องด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักมีข้อจำกัดของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ แต่ในฐานะของภาคประชาสังคมที่เป็นคณะกรรมการในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมืออย่างเป็นทางการ จากหลายหน่วยงาน สามารถขับเคลื่อนงานและบูรณาการโครงการจากหลายภาคส่วน โดยการดึงทรัพยากรมาใช้ภายใต้เป้าหมายร่วมกันได้

บทที่ ๔

ผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาเรื่องการขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่โดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitatives Research) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth Interview) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานโครงการ ซึ่งมีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมโดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก จำนวน ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย นครศรีธรรมราช กาฬสินธุ์ และจังหวัดราชบุรี ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน ๒๐ คน เป็นผู้บริหาร จำนวน ๔ คน และเป็นผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับโครงการที่ใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก จำนวน ๑๖ คน โดยมีผลการศึกษาวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น ๔ หัวข้อหลัก ดังนี้

๑. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล
  - ๒ . ความรู้ความเข้าใจของผู้ให้ข้อมูลต่อรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก
  ๓. ประสบการณ์ในการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ข้อค้นพบ ปัญหาอุปสรรค ผลสำเร็จและข้อเสนอแนะ
  ๔. ผลการประเมินการบริหารงานของผู้บริหารโครงการที่นำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองไปใช้
- โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาใน ๔ หัวข้อหลัก ดังนี้

๑. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

๑.๑ ผู้บริหาร

ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารจาก ๔ จังหวัด พบว่าผู้บริหารทั้งหมด มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ๖ ปี ขึ้นไป สูงสุดคือ ๑๕ ปี มีประสบการณ์ในการบริหารองค์กรตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป สูงสุดคือ ๑๒ ปี สำหรับการบริหารงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการคุ้มครองเด็ก พบว่า มีประสบการณ์มากกว่า ๑ ปีขึ้นไป สูงสุด จำนวน ๗ ปี รายละเอียดดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๔ - ๑ ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร

รายละเอียด/จังหวัด	เชียงราย	นครศรีธรรมราช	กาฬสินธุ์	ราชบุรี
อายุราชการ	๗	๑๒	๑๕	๑๒
ประสบการณ์การบริหารองค์กร	๗	๑๒	๕	๖
ประสบการณ์ในการบริหารงานเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชนเพื่อการคุ้มครองเด็ก	๗	๕	๓	๑

๑.๒ ผู้ทำงานโครงการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทำงานโครงการที่นำรูปแบบเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้ พบว่าผู้ทำงานทั้งหมดมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ ๑ ปี ขึ้นไป สูงสุดคือ ๓๐ ปี และมีประสบการณ์ในการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการคุ้มครองเด็กตั้งแต่ ๑ ปี ขึ้นไป สูงสุดคือ ๒๐ ปี รายละเอียดดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๔ - ๒ ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ทำงานโครงการ

รายละเอียด/ จังหวัด	เชียงราย				นครศรี ธรรมราช				กาฬสินธุ์			ราชบุรี				
	๓	๖	๓	๓	๔	๑	๖	๕	๙	๓๐	๑๐	๒๐	๘	๑๐	๒	๒
อายุราชการ	๓	๖	๓	๓	๔	๑	๖	๕	๙	๓๐	๑๐	๒๐	๘	๑๐	๒	๒
ประสบการณ์ใน การบริหารงาน เสริมสร้างความ เข้มแข็งในชุมชน เพื่อการคุ้มครอง เด็ก	๓	๕	๓	๓	๑	๑	๑	๑	๓	๒๐	๕	๑๒	๑	๑	๑	๑

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารและผู้ทำงานมีประสบการณ์ในงานพื้นที่และงานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ดีในการให้ข้อมูลสำหรับการประเมินความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

๒. ความรู้ความเข้าใจของผู้ให้ข้อมูลต่อรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

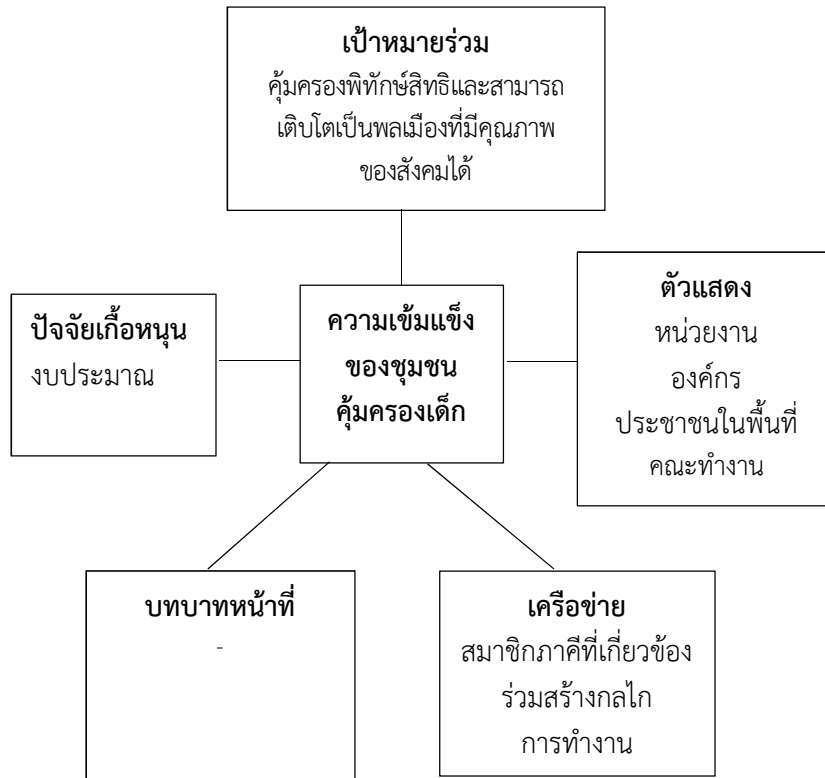
๒.๑ จังหวัดเชียงราย

๑. ผู้บริหาร

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจังหวัดเชียงรายถึงความเข้าใจในรูปแบบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก พบว่าผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กว่าเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงองค์กรและคนทุกกลุ่มที่ทำงานเพื่อเด็กและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทำงานภายใต้กรอบและวิธีการที่แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน โดยมีผู้ทำงานในเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติและผู้ประสานงานเครือข่ายเพื่อให้ทั้งองค์การสามารถทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกันคือเด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิและสามารถเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมได้ โดยในการทำงานจะมีรูปแบบของคณะกรรมการหรือคณะทำงานเป็นตัวขับเคลื่อนและสร้างแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชน ในการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน คือคนทุกกลุ่มและทุกวัยจะต้องเข้าใจเรื่องราวของการขับเคลื่อนและการปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน ทั้งผู้ทำงานและกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่และมีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนคุ้มครองเด็กจริงดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๑ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้บริหารจังหวัดเชียงราย

๒. ผู้ทำงาน

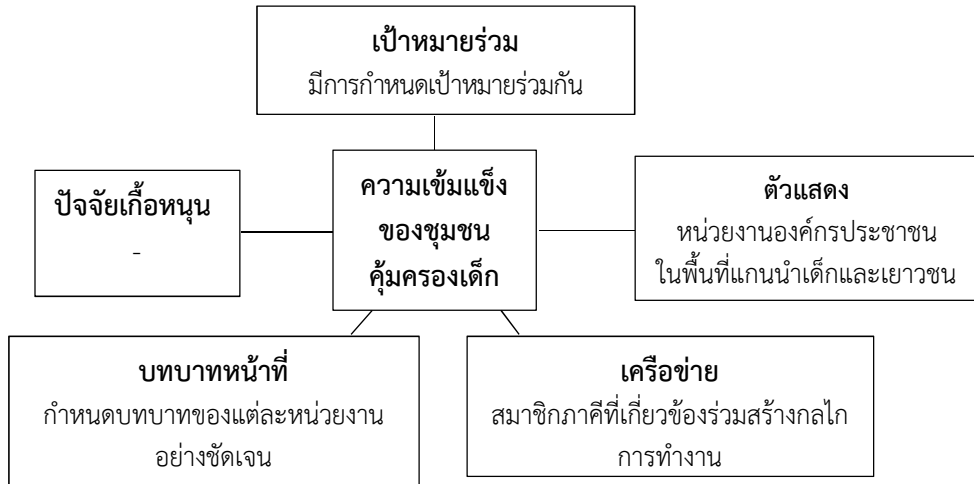
จากการสัมภาษณ์ผู้ทำงานโครงการที่นำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้ จำนวน ๔ คน ในจังหวัดเชียงรายถึงความเข้าใจในรูปแบบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก พบว่าผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ดังนี้

๒.๑ ผู้ทำงานคนที่ ๑ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กว่าเป็นการทำงานร่วมมือกันของคนในแต่ละระดับ ตั้งแต่กลไกระดับตำบล/จังหวัด การประสานความร่วมมือระหว่างภาคีองค์กรเครือข่าย และการมีแกนนำชุมชนร่วมกันทำงานจัดกิจกรรมสร้างความเข้มแข็ง และการมีแกนนำเด็กและเยาวชนร่วมทำงานทั้งในการจัดกิจกรรม การติดตามและประเมินผล มีการทำความเข้าใจ การกำหนดเป้าหมายและการวางแผนการทำงานเพื่อที่จะได้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันและประสบผลสำเร็จดังเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริง ดังนี้

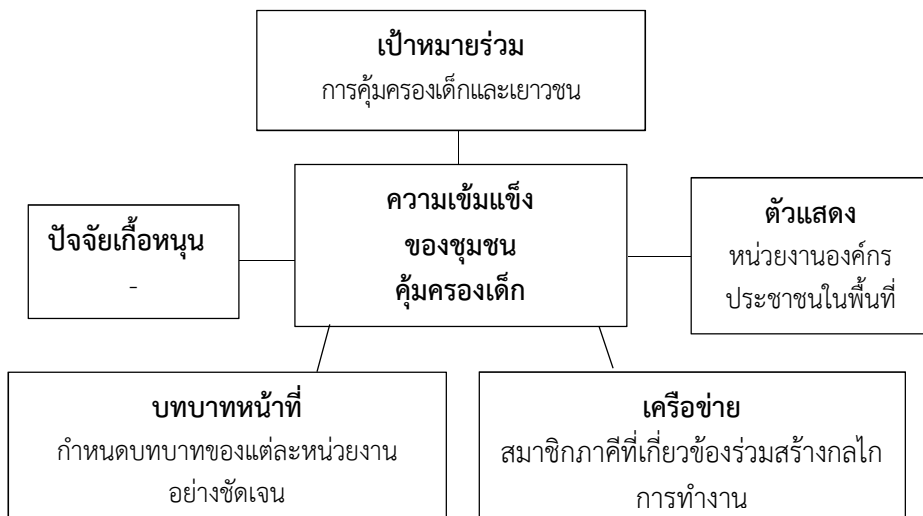
แผนภาพที่ ๔ - ๒ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๑ จังหวัดเชียงราย

๒.๒ ผู้ทำงานคนที่ ๒ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กกว่าเป็นการทำงานแบบมีขั้นตอน คือการใช้ชุมชนหรือบริบทของชุมชนเป็นหลัก ร่วมกับกระบวนการของหน่วยงานภาคีต่างๆร่วมกันแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน โดยมีกลไกระดับพื้นที่และระดับประเทศร่วมกันทำงาน โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือการคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริง ดังนี้

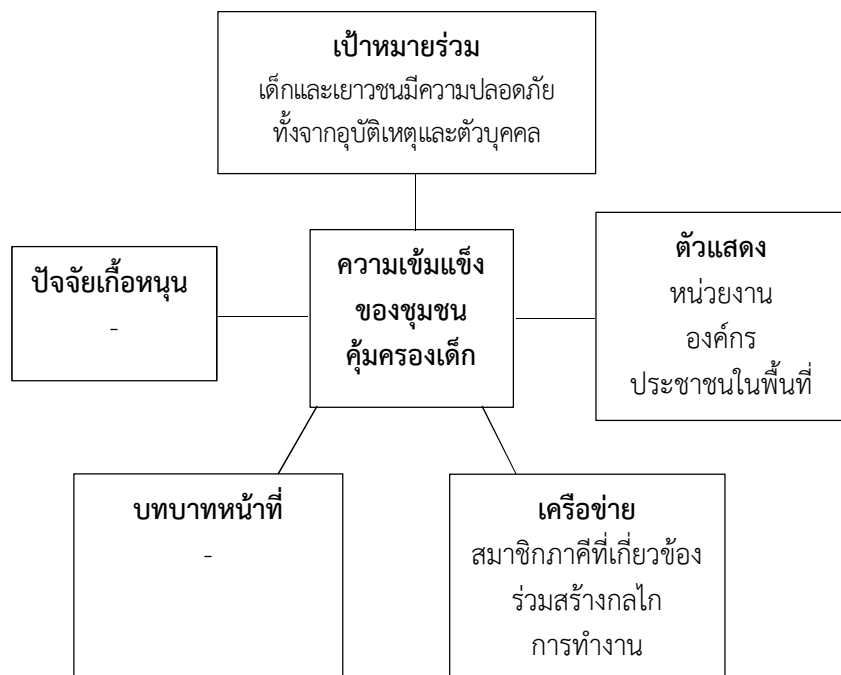
แผนภาพที่ ๔ - ๓ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๒ จังหวัดเชียงราย

๒.๓ ผู้ทำงานคนที่ ๓ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กกว่าเป็นการใช้เครือข่ายและชุมชนในการดูแลเด็กและครอบครัว อาทิเครือข่ายครอบครัว เครือข่ายเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานในชุมชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความปลอดภัยทั้งจากอุบัติเหตุและตัวบุคคล ตลอดจนการดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา โดยการประชุมวางแผนดำเนินการ สรุปผล และถอดบทเรียนร่วมกันในแต่ละกิจกรรมที่ได้ดำเนินการเป็นการส่งเสริมพัฒนาการ ให้เด็กมีทักษะในการป้องกันตนเองและสนับสนุนให้คนที่อยู่แวดล้อมเด็กได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูส่งเสริมพัฒนาและป้องกันเด็กให้ปลอดภัย

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริง ดังนี้

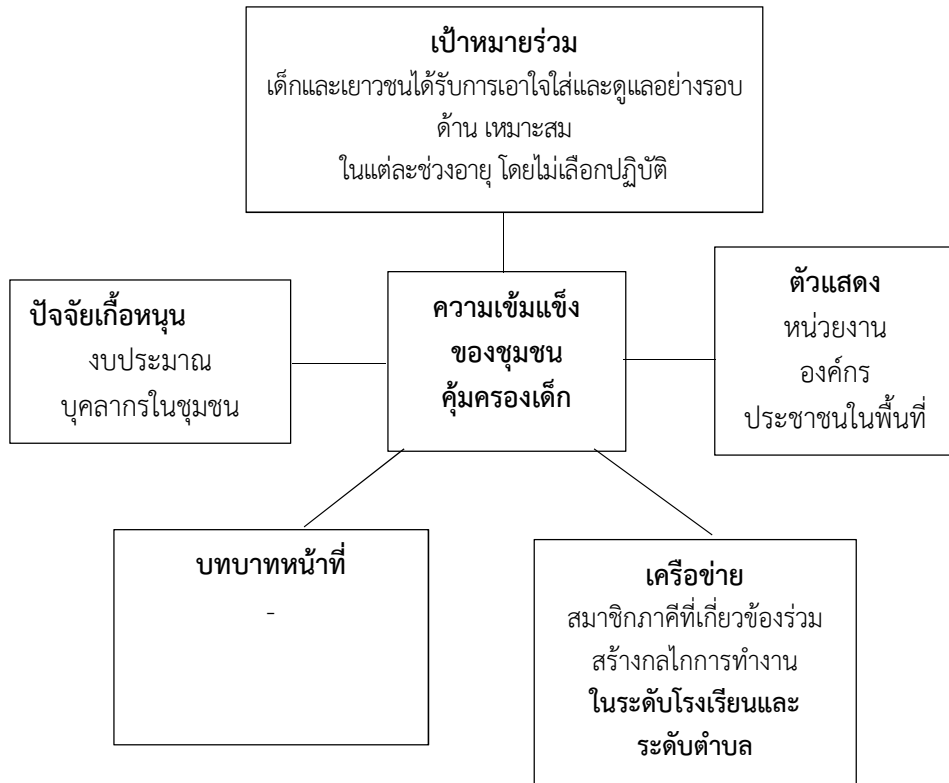
แผนภาพที่ ๔ - ๔ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้ทำงานคนที่ ๓ จังหวัดเชียงราย

๒.๔ ผู้ทำงานคนที่ ๔ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กกว่าเป็นการสร้างเครือข่ายระดับชุมชน โดยมีผู้นำในชุมชนระดับหมู่บ้าน ตำบล และระดับจังหวัด ร่วมกันวางแผนการทำงานเพื่อเด็กและเยาวชน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณและการวางนโยบายจากหน่วยงานระดับประเทศ ทำให้ชุมชนได้รับการสนับสนุนให้ทำงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กและเยาวชนได้รับการเอาใจใส่และดูแลอย่างรอบด้าน เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุ โดยไม่เลือกปฏิบัติ กิจกรรมมีการจัดประชุมเครือข่ายระดับตำบล เครือข่ายโรงเรียนมีการสำรวจข้อมูล การจัดกิจกรรมต่างๆ และการประเมินการทำงาน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริงดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๕ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้ทำงานคนที่ ๔ จังหวัดเชียงราย

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ทำงานของจังหวัดเชียงราย จะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหารและผู้ทำงานมีความเข้าใจในโครงสร้างของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนคุ้มครองเด็กและกระบวนการทำงานภายใต้รูปแบบดังกล่าวในประเด็นการที่หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนภายใต้การปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ประเด็นของการร่วมมือ ประสานการทำงานร่วมกัน โดยมีรูปแบบหลากหลาย ยืดหยุ่นตามพื้นที่ และการเข้าใจเป้าหมายของการทำงานทำงานร่วมกัน แต่ในประเด็นของการมีปัจจัยเกื้อหนุน เช่น บุคลากร งบประมาณ ฯลฯ และประเด็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนยังเป็นประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติม

๒.๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช

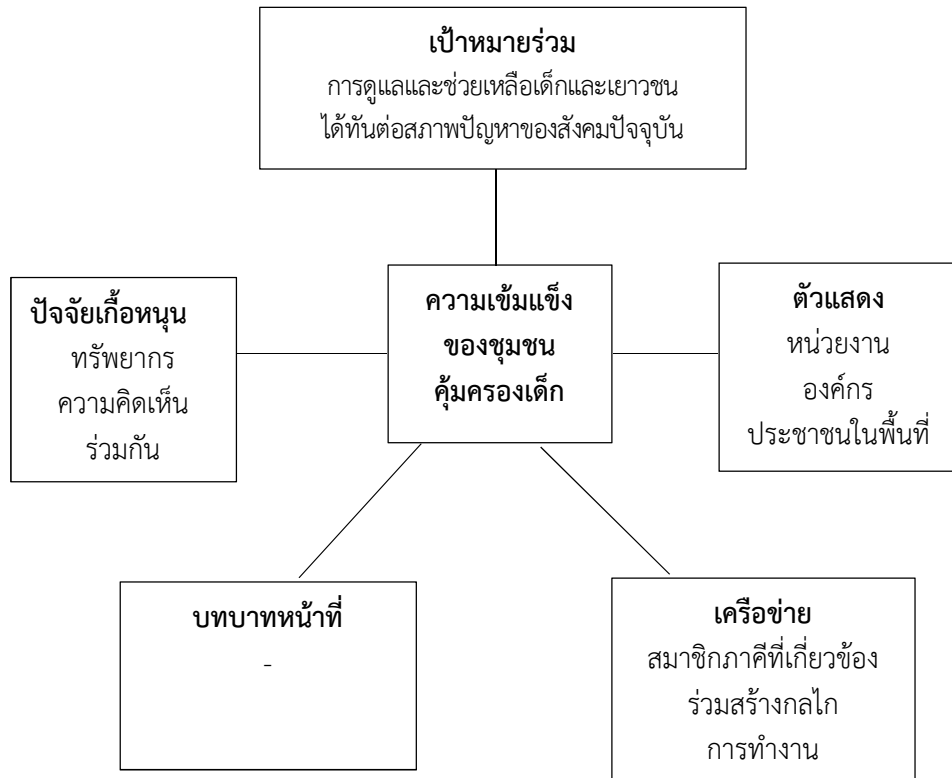
๑. ผู้บริหาร

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจังหวัดนครศรีธรรมราชถึงความเข้าใจในรูปแบบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก พบว่าผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กว่าเป็นรูปแบบที่ให้เห็นว่าทุกหน่วยงาน

มีความสำคัญเกี่ยวโยงกันทั้งหมด ตั้งแต่ระดับพื้นที่ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัดและส่วนกลางที่เป็นหน่วยงานและผู้บริหารประเทศ เป็นการบูรณาการแผนการทำงาน ความคิด ความร่วมมือ ทรัพยากร ร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเพื่อเด็กและเยาวชน การสร้างให้ชุมชนเข้มแข็งมิใช่หน้าที่ผู้ใด ผู้หนึ่งหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งหากแต่เป็นทุกองค์กรร่วมกันทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกันเพื่อให้การดูแลและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนได้ทันต่อสภาพปัญหาของสังคมปัจจุบัน ประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน คนในชุมชนเองก็มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วย

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริง ดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๖ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้บริหารจังหวัดนครศรีธรรมราช

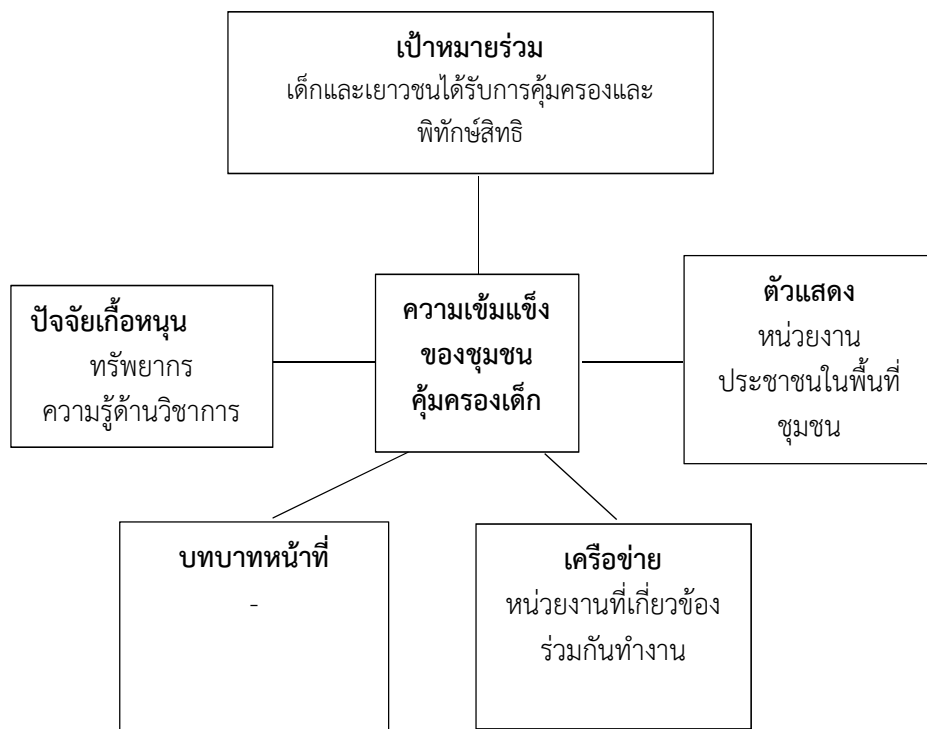

๒. ผู้ทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ทำงานโครงการที่นำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้ จำนวน ๔ คน ในจังหวัดนครศรีธรรมราชถึงความเข้าใจในรูปแบบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก พบว่าผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ดังนี้

๒.๑ ผู้ทำงานคนที่ ๑ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กว่าเป็นแนวทางที่จะสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ทำให้ชุมชนมีภูมิคุ้มกันและการ

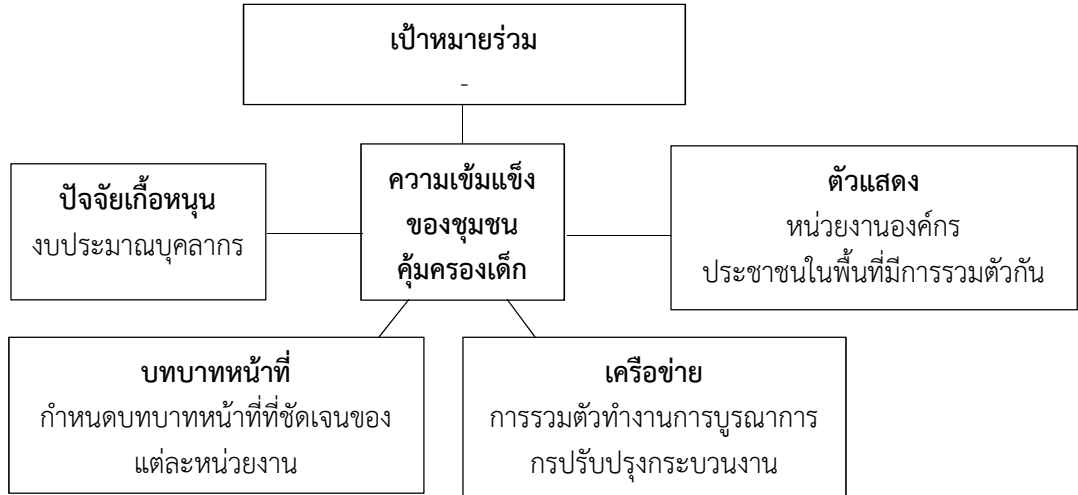
แก้ไขปัญหาลักษณะเข้าใจในตัวปัญหา การใช้กระบวนการแนวคิด วิเคราะห์การทำงานร่วม การเข้าใจ เข้าถึงชุมชนซึ่งจะสร้างความเข้มแข็งในชุมชนได้ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันทำงาน สนับสนุนความคิด วิชาการ งบประมาณ โดยมีเป้าหมายคือเด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองและ พิทักษ์สิทธิจากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คุ้มครองเด็ก เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริง ดังนี้ แผนภาพที่ ๔ - ๗ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๑ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๒ ผู้ทำงานคนที่ ๒ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คุ้มครองเด็กว่าเป็นกระบวนการที่มีการรวมตัวกันทำงานของหน่วยงานแต่ละระดับมีการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหากกระบวนการใดไม่สามารถส่งผลต่อความสำเร็จ ขององค์กร โดยในการทำงานจะเป็นการบูรณาการงานและจำแนกบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของแต่ละ หน่วยงานเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนการมีงบประมาณและบุคลากรสนับสนุนการทำงานและมีการ ติดตามประเมินผลการทำงานเพื่อปรับปรุงกระบวนการ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริง ดังนี้

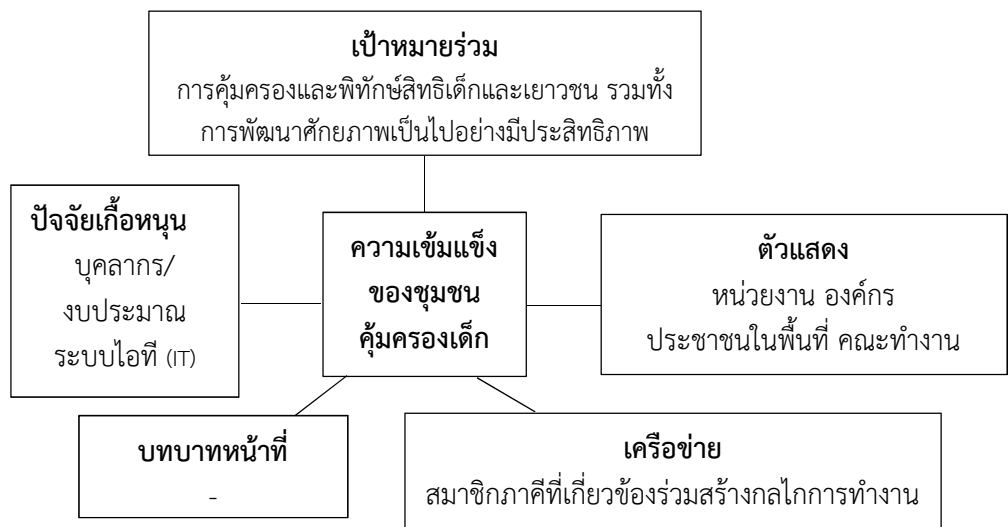
แผนภาพที่ ๔ - ๘ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๓ ผู้ทำงานคนที่ ๓ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กกว่าเป็นการทำงานที่มีกระบวนการที่ชัดเจน มีคณะทำงาน มีการวางแผนการฝึกทักษะการปฏิบัติงาน การเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานแต่ละหน่วย การสนับสนุนกำลังคนและงบประมาณ การติดตามผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงขั้นตอนที่เป็นปัญหาต่อความสำเร็จของโครงการกิจกรรม ทั้งนี้โดยใช้ระบบไอทีเข้าช่วยอำนวยความสะดวก เพื่อให้การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่ตั้งไว้

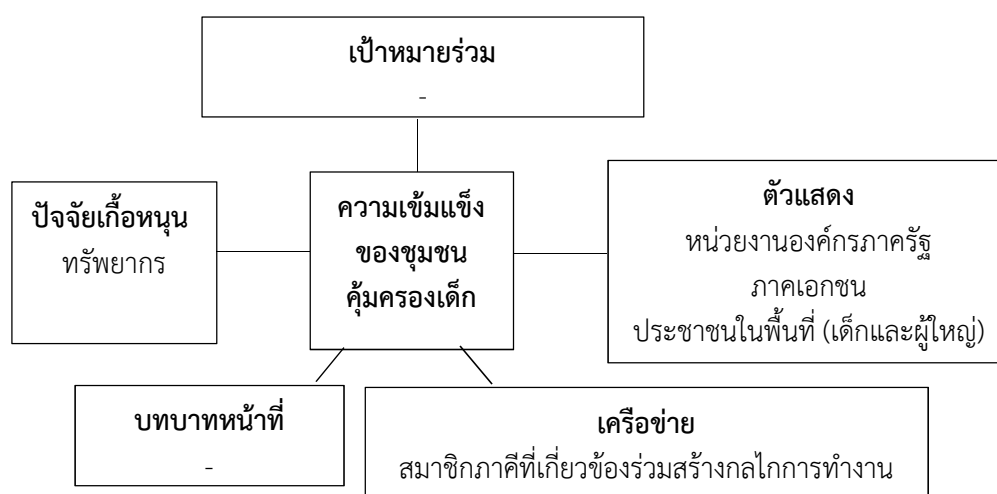
จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริงดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๙ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๓ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๔ ผู้ทำงานคนที่ ๔ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คุ่มครองเด็กว่าเป็นการทำงานที่มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีการเริ่มจากการหาทีมตัวแทนจากเด็ก และผู้ใหญ่การร่วมกันทำงาน การเชื่อมโยงแต่ละเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคมมาร่วมทำงาน สนับสนุนทรัพยากร โดยเริ่มจากจุดเล็กๆ จากเด็กและมีการชักชวนเพื่อน ๆ มาร่วมกิจกรรมมีการอบรมคนทำงานและการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับหน่วยอื่นๆในจังหวัด

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็กจริง ดังนี้ แผนภาพที่ ๔ - ๑๐ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็กของผู้ทำงานคนที่ ๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ทำงานของจังหวัดนครศรีธรรมราช จะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหารและผู้ทำงานมีความเข้าใจในโครงสร้างของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็กและกระบวนการทำงานภายใต้รูปแบบดังกล่าว ในประเด็นการมีปัจจัยเกื้อหนุนคือทรัพยากรในการทำงาน เช่น บุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี เป็นต้น หน่วยงานและองค์กรตระหนักในความสำเร็จของการทำงานภายใต้การปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานองค์กรอื่นๆ และการทำงานร่วมกันของหน่วยงาน เครือข่าย และประชาชน ทั้งนี้ในประเด็นของการกำหนดบทบาท หน้าที่ของแต่ละภาคส่วนหรือองค์กรให้ชัดเจน และการเข้าใจเป้าหมาย ของการทำงาน ทำงานร่วมกัน ยังเป็นประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติม

๒.๓ จังหวัดกาฬสินธุ์

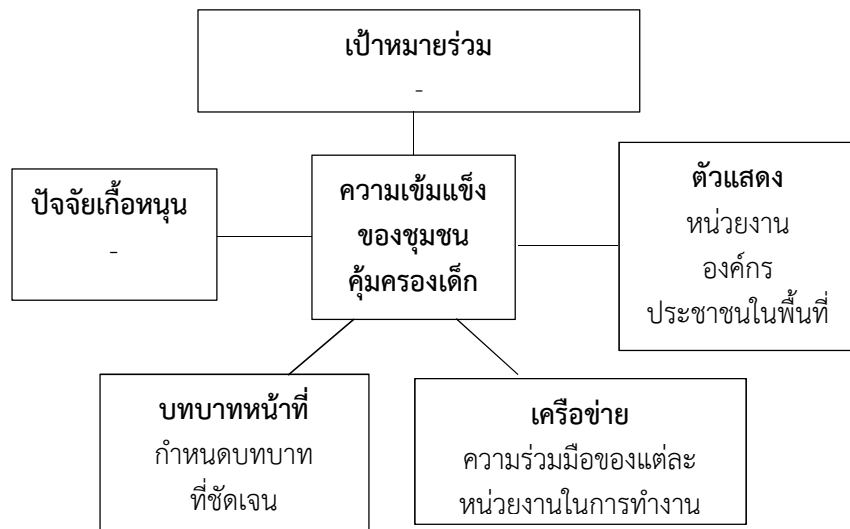
๑. ผู้บริหาร

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจังหวัดกาฬสินธุ์ถึงความเข้าใจในรูปแบบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็ก พบว่าผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็กว่าเป็นรูปแบบที่เป็นการร่วมมือทำงานของแต่ละฝ่าย ทั้งในส่วน ของหน่วยนโยบายระดับประเทศ หน่วยทำงานในพื้นที่ และผู้ทำงานในทุกระดับเพื่อช่วยกันผลักดันให้ การทำงานในชุมชนขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือว่าเป็นการทำงานอย่างระบบ ไม่ต่างคน ต่างทำเช่นในอดีต ซึ่งรูปแบบการเสริมสร้างดังกล่าว ทำให้โครงสร้างการทำงานและการรับทราบ

บทบาทของแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนไม่สะเปะสะปะหรือทำงานซ้ำซ้อนกัน และเป็นการทำงานที่เสริมกันให้เกิดความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริงดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๑๑ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้บริหารจังหวัดกาฬสินธุ์

๒. ผู้ทำงาน

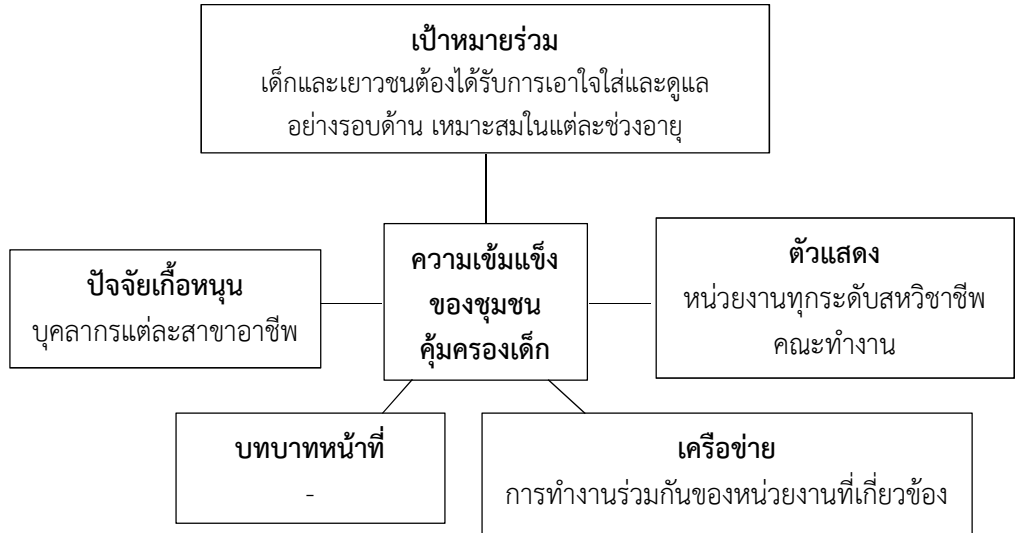
จากการสัมภาษณ์ผู้ทำงานโครงการที่นำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้ จำนวน ๔ คน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ถึงความเข้าใจในรูปแบบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก พบว่าผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ดังนี้

๒.๑ ผู้ทำงานคนที่ ๑ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กว่าการทำงานเพื่อเด็กและเยาวชนของกลุ่มผู้ทำงานในแต่ละส่วน ที่มีการประชุม การสร้างเครือข่ายร่วมกัน ตั้งแต่ในระดับโรงเรียน ตำบล อำเภอ จังหวัดและระดับประเทศ โดยมีการสำรวจ การจัดตั้งคณะทำงาน การประชุมเครือข่าย การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนและที่สำคัญทุกขั้นตอนต้องประสานกับยุทธศาสตร์ พันธกิจ และแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยมีเป้าหมายให้เด็กและเยาวชนต้องได้รับการเอาใจใส่และดูแลอย่างรอบด้าน เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุ จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ด้วยความรู้ที่หลากหลายแบบสหวิชาชีพ โดยไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงความเท่าเทียมเป็นธรรมและการมีส่วนร่วม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริงดังนี้

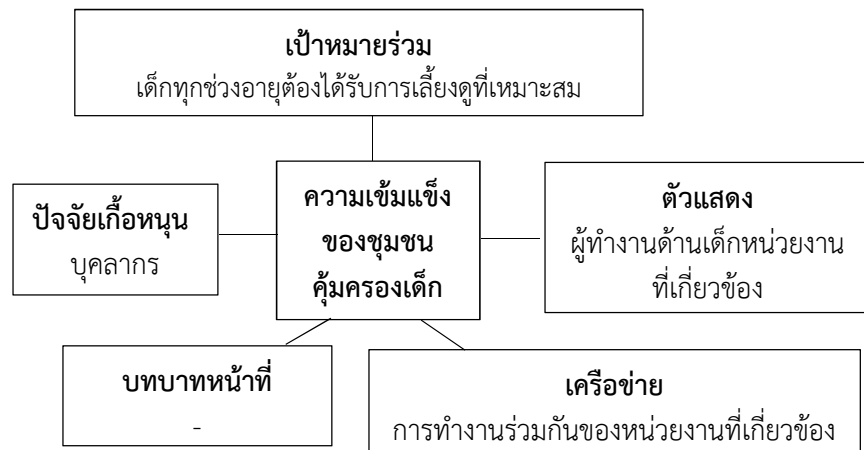
แผนภาพที่ ๔ - ๑๒ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๑ จังหวัดกาฬสินธุ์

๒.๒ พนักงานคนที่ ๒ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กกว่าเป็นการทำงานที่มีการจัดประชุม มีการจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นระบบ การจัดทำแผนการทำงาน มีกิจกรรมและการติดตามประเมินผล ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยจะต้องตระหนักและร่วมกันสนับสนุนการทำงาน โดยมองว่าเด็กทุกช่วงอายุมีความสำคัญต่อระบบคุ้มครอง ต้องได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสมในทุกด้าน และผู้ทำงานกับเด็กจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริงดังนี้

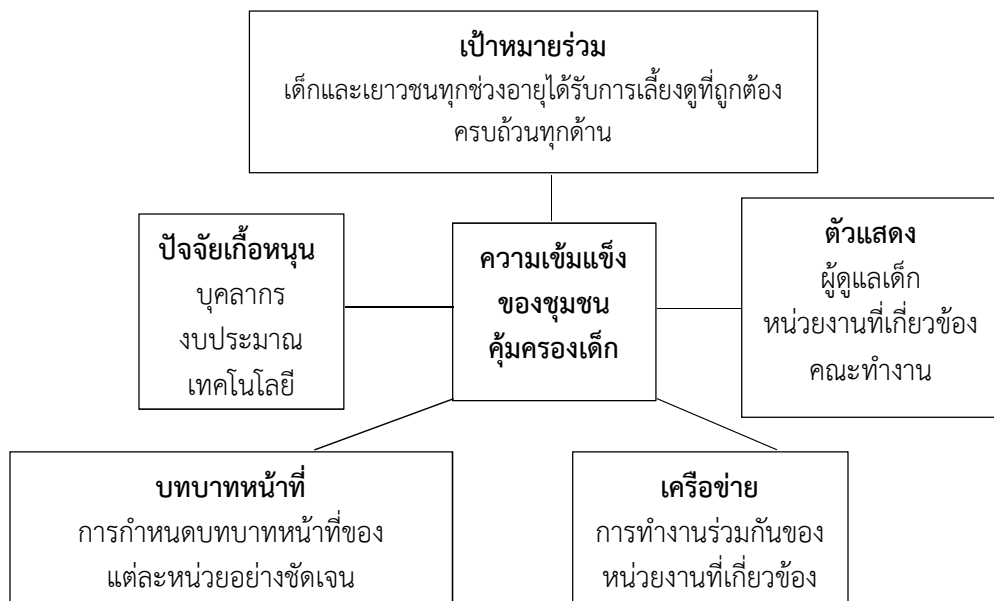
แผนภาพที่ ๔ - ๑๓ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๒ จังหวัดกาฬสินธุ์

๒.๓ ผู้ทำงานคนที่ ๓ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คุ่มครองเด็กว่าเป็นรูปแบบที่เป็นกระบวนการขั้นตอนการทำงานเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีการ ประชุม การจัดตั้งคณะทำงาน การจัดทำแนวทางปฏิบัติและแผนการทำงานร่วมกัน การประสาน ระหว่างหน่วยงานและการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งนี้การทำงานจะมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อนและใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้การ ทำงานคล่องตัวมากขึ้น โดยมีเป้าหมายคือเด็กและเยาวชนทุกช่วงอายุได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง ครบถ้วนทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย สติปัญญา โภชนาการ ผู้ดูแลต้องมีความหลากหลาย และทันเหตุการณ์

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนคุ่มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็กจริง ดังนี้

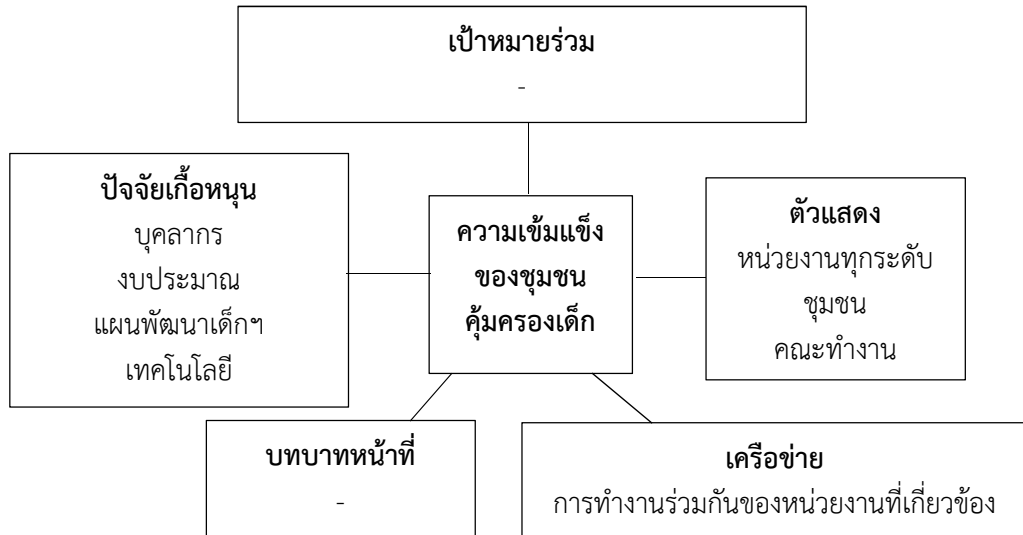
แผนภาพที่ ๔ - ๑๔ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็กของผู้ทำงานคนที่ ๓ จังหวัดกาฬสินธุ์

๒.๔ ผู้ทำงานคนที่ ๔ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คุ่มครองเด็กว่าเป็นการทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ขับเคลื่อนโดยชุมชนและหน่วยงานทุกระดับ มาร่วมกันสนับสนุนการทำงาน โดยชุมชนเป็นผู้นำเสนอปัญหา แนวทางและความต้องการ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องนำปัญหาและความต้องการของชุมชนมาจัดลำดับความสำคัญ และบรรจุลงในแผนพัฒนา และสนับสนุนงบประมาณ เทคโนโลยีในการดำเนินงาน ซึ่งในขั้นตอนการทำงานจะมีการจัดตั้ง คณะทำงาน ระดับชุมชนหมู่บ้าน การจัดตั้งคณะทำงานในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสำรวจข้อมูลเด็กและเยาวชน และการจัดทำแผนงาน โครงการบรรจุใน แผนพัฒนาและสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริงดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๑๕ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้ทำงานคนที่ ๔ จังหวัดกาฬสินธุ์

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ทำงานของจังหวัดกาฬสินธุ์ จะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหารและผู้ทำงานมีความเข้าใจในโครงสร้างของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนคุ้มครองเด็กและกระบวนการทำงานภายใต้รูปแบบดังกล่าว ในประเด็นการมีปัจจัยเกื้อหนุน คือ ทรัพยากรในการทำงาน เช่น บุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี เป็นต้น และการทำงานร่วมกันของหน่วยงาน เครือข่าย และประชาชน ที่มีการทำงานตามบทบาทหน้าที่ แต่หนุนเสริมกัน ทั้งนี้ ในประเด็นของการกำหนดบทบาท หน้าที่ของแต่ละภาคส่วนหรือองค์กรให้ชัดเจน และการเข้าใจเป้าหมายของการทำงานทำงานร่วมกัน ยังเป็นประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติม

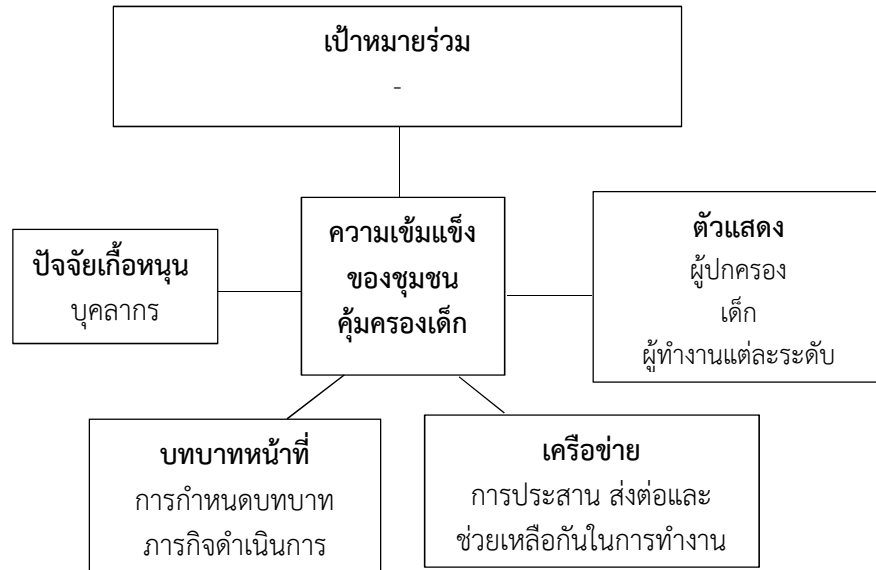
๒.๔ จังหวัดราชบุรี

๑. ผู้บริหาร

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจังหวัดราชบุรีถึงความเข้าใจในรูปแบบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก พบว่าผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กว่าเป็นรูปแบบที่เป็นการสร้างความเข้าใจให้ทุกคนที่ทำงานคุ้มครองเด็กได้รับถึงบทบาทภารกิจของตน รวมถึงการให้ผู้ปกครองและตัวเด็กรับทราบถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่และการดูแลตนเองรวมทั้งการขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น รูปแบบของการเสริมสร้างดังกล่าวก่อให้เกิดการจัดตั้งทีม/คณะทำงานในระดับต่างๆทั้งในส่วนในพื้นที่ชุมชนจนถึงคณะกรรมการระดับจังหวัดและมีการส่งต่อข้อมูลและการประสานการทำงาน รวมทั้งความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการทำงานในอดีต บางครั้งผู้ทำงานไม่ทราบว่าในบางกลไกจะต้องประสานหน่วยงานใดหรือไม่ทราบว่าหน่วยงานใดมีการทำงานในประเด็นเหล่านั้นหรือไม่

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริงดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๑๖ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของผู้บริหารจังหวัดราชบุรี

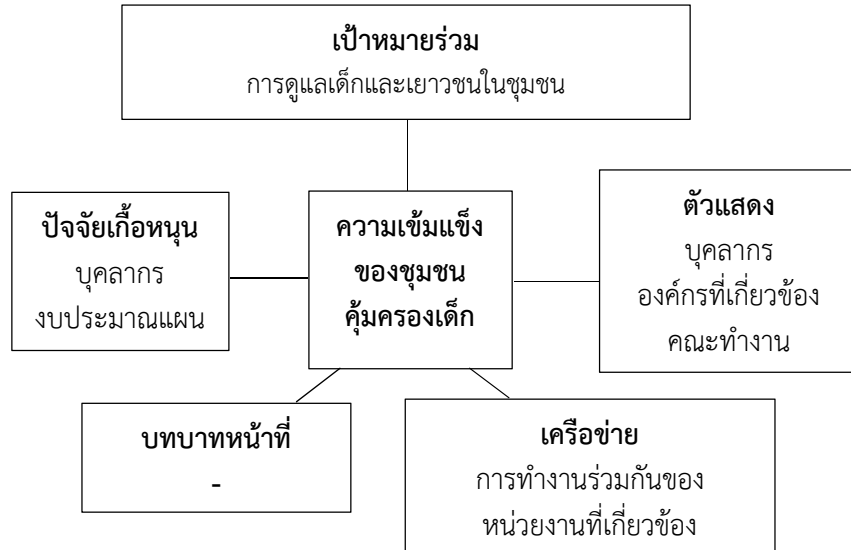
๒. ผู้ทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ทำงานโครงการที่นำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้ จำนวน ๔ คน ในจังหวัดราชบุรีถึงความเข้าใจในรูปแบบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก พบว่าผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ดังนี้

๒.๑ ผู้ทำงานคนที่ ๑ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กว่าเป็นการที่บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันตั้งแต่การวางแผน วางขั้นตอนการทำงานร่วมกันเพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยมีการจัดตั้งคณะทำงาน ทั้งระดับชุมชน หมู่บ้าน การสำรวจข้อมูลเด็กและเยาวชน การจัดทำแผน โครงการกิจกรรมรองรับและการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ การลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าของโครงการกิจกรรม การหาทางออกของอุปสรรคร่วมกันและพัฒนาแนวทางการระบอบการที่มีให้มีประสิทธิภาพสำหรับการทำงานกับเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริงดังนี้

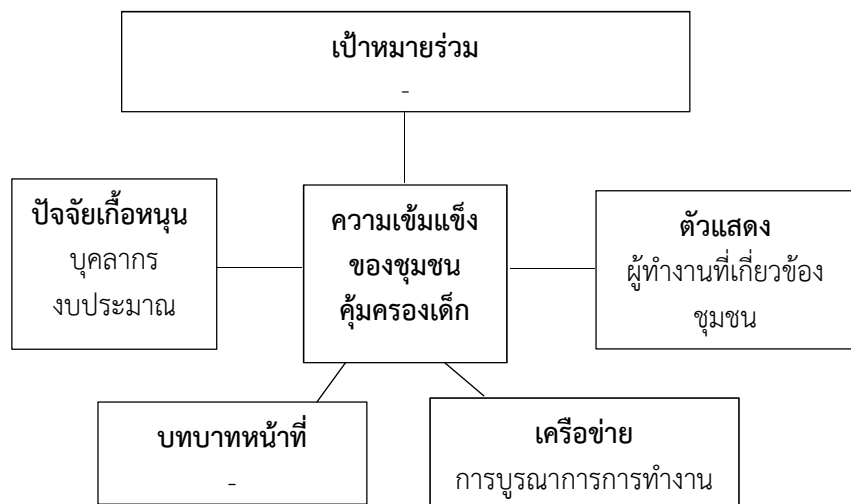
แผนภาพที่ ๔ - ๑๗ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๑ จังหวัดราชบุรี

๒.๒ ผู้ทำงานคนที่ ๒ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กกว่าเป็นการนำเอากระบวนการขั้นตอนต่างๆที่มีอยู่มาบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยร่วมกันในองค์กรทุกระดับตั้งแต่ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดและหน่วยงานส่วนกลาง การระดมทรัพยากร เช่น บุคลากร งบประมาณ ช่วยสนับสนุนการทำงาน การร่วมกันประเมินการทำงานละปรับปรุงขั้นตอน กระบวนการให้ดีขึ้น

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กจริง ดังนี้

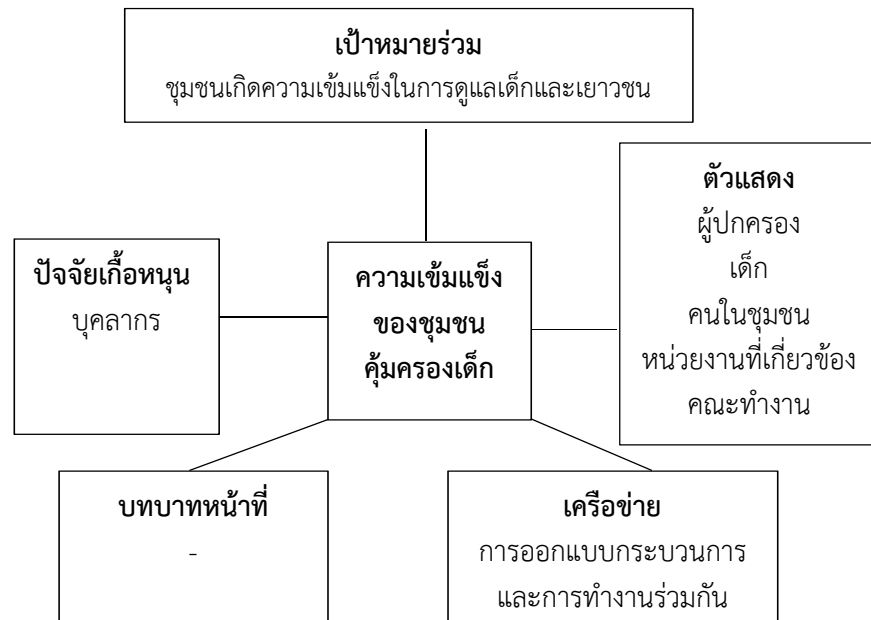
แผนภาพที่ ๔ - ๑๘ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๒ จังหวัดราชบุรี

๒.๓ ผู้ทำงานคนที่ ๓ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
 คุ่มครองเด็กว่าเป็นการทำงานที่มีขั้นตอนการทำงานที่ใช้ทั้งการประสาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจ
 และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งในการดูแลเด็ก
 และเยาวชน โดยในแต่ละขั้นตอนผู้ปกครอง เด็ก ชุมชนและหน่วยงานต่างๆในแต่ละระดับมีส่วนร่วม
 ในการออกแบบและการดำเนินการ มีการติดตามผลการดำเนินงานร่วมกันและปรับปรุงให้ดีขึ้น

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
 ของชุมชนคุ่มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็กจริง
 ดังนี้

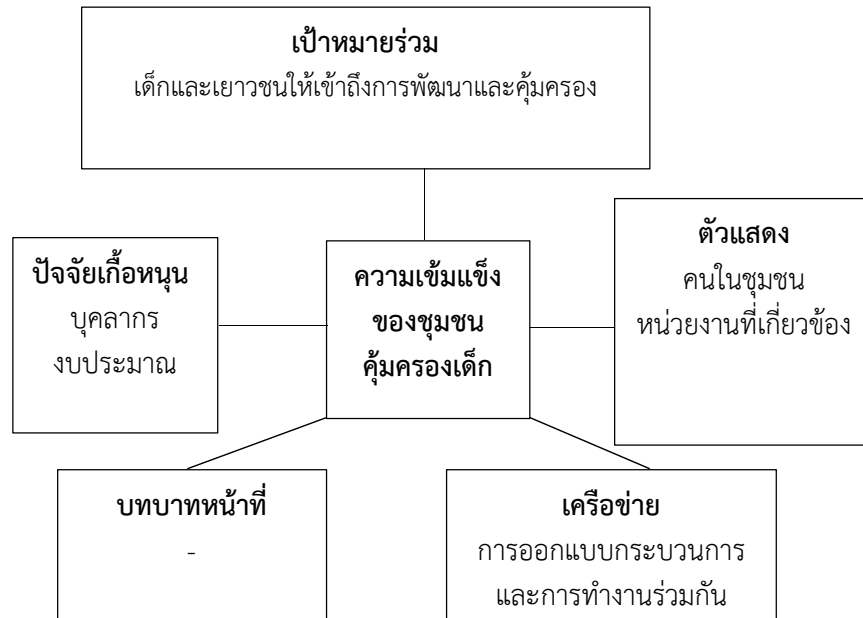
แผนภาพที่ ๔ - ๑๙ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ่มครองเด็กของผู้ทำงานคนที่ ๓
 จังหวัดราชบุรี

๒.๔ ผู้ทำงานคนที่ ๔ กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
 คุ่มครองเด็กว่าเป็นการร่วมกันของผู้คนและหน่วยงานในการคิดกระบวนการและการปฏิบัติที่จะช่วย
 ให้เด็กและเยาวชนให้เข้าถึงการพัฒนาและคุ่มครอง โดยมีการจัดตั้งเป็นคณะทำงานการจัดทำ
 แนวทางขับเคลื่อน การสำรวจความต้องการของเด็กและชุมชน การสำรวจข้อมูลพื้นฐานชุมชน การ
 สรรหางบประมาณมาสนับสนุนโครงการและกิจกรรมที่จัดทำขึ้น ทั้งนี้คนทุกกลุ่ม ทุกวัย ในชุมชน
 ร่วมกันดำเนินการและรับทราบขั้นตอน วิธีการทำงาน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถเห็นรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
 ของชุมชนคุ่มครองเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
 คุ่มครองเด็กจริง ดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๒๐ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กของพนักงานคนที่ ๔ จังหวัดราชบุรี

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและพนักงานของจังหวัดราชบุรีจะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหารและพนักงานมีความเข้าใจในโครงสร้างของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กและกระบวนการทำงานภายใต้รูปแบบดังกล่าวในประเด็นการมีทรัพยากรสนับสนุนการทำงาน การมีบุคลากร และพนักงานเกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ความเข้าใจในเป้าหมาย การทำงานร่วมกัน และการร่วมมือและประสานการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ ในประเด็นของการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของแต่ละภาคส่วนนั้นยังไม่เห็นชัดเจน

๓. ประสบการณ์ในการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่ ข้อค้นพบ ปัญหาอุปสรรค ผลสำเร็จและข้อเสนอแนะ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและพนักงานถึงประสบการณ์การใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่ ๔ จังหวัด มีรายละเอียดข้อมูล ดังนี้

๓.๑ จังหวัดเชียงราย

๑. ผู้บริหาร

๑.๑. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้บริหารได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคสำคัญของการดำเนินงานภายใต้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กที่ส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวของการทำงาน ที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑.๑ ความรู้ ความเข้าใจในเป้าหมายของงานร่วมกัน

ผู้บริหารมองว่าในการทำงานจะต้องมีการทำความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน และเข้าใจตรงกันทั้งก่อนดำเนินการและระหว่างดำเนินการ ทั้งนี้ แม้จะได้มีการสร้างความชัดเจนในเป้าหมายก่อนการดำเนินการแล้วก็ตาม เนื่องจากว่าเมื่อทุกคนลงมือทำงานในระยะหนึ่ง อาจมีความไขว้เขวในการเข้าใจเป้าหมายสูงสุดของการทำงานและความชัดเจนของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการว่าสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ จึงต้องมีการสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง

๑.๑.๒ งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

ผู้บริหารมองว่างบประมาณถือเป็นทรัพยากรสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ แม้ว่าโครงการจะมีเป้าหมายและกระบวนการขั้นตอนดีมากเพียงใด แต่ถ้าหากขาดงบประมาณก็ไม่สามารถจะทำให้โครงการนั้นประสบผลสำเร็จได้

๑.๑.๓ กลุ่มเป้าหมายให้การสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรม/กระบวนการที่จัดให้ เช่น การให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่ต้องการ แท้จริงของตน การเข้ารับการอบรมเพื่อการป้องกันดูแลตนเองเบื้องต้น เป็นต้น ซึ่งการทำงานของเจ้าหน้าที่ เครือข่ายต่างๆ ไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หากเด็ก ครอบครัวและชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ

๑.๒. ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้บริหารมองว่าประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งเพราะการทำงานในชุมชนจะต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง ถ้าวันระยะ ก็จะต้องเริ่มต้นทำงานใหม่ เพราะกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลง คนในชุมชนมีทัศนคติเปลี่ยนแปลง การดำเนินงานจึงต้องต่อเนื่อง ผู้บริหารมองว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคือ การที่กลไกระดับตำบลที่จะต้องมีการเชื่อมต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในการดำเนินงาน การสร้างความเข้าใจกับภาคีที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อสร้างความเห็นด้วยและต้องทำอย่างต่อเนื่อง

๑.๓. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้บริหารเห็นว่าในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จจะต้องสำรวจความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ดูปัญหา ดูสภาพแวดล้อมและทัศนคติของคนในชุมชน กล่าวคือ จะต้องดูบริบทของชุมชนเป็นสำคัญในการวางกระบวนการและขั้นตอนการทำงาน เมื่อทราบบริบทแล้วจะได้ทำงานแก้ไขหรือพัฒนาได้ตรงจุด และทำได้รวดเร็วเพราะคนในชุมชนจะให้ความร่วมมือและมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับ

๒. ผู้ทำงาน

๒.๑. ผู้ทำงานคนที่ ๑

๒.๑.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลมองว่าปัญหาอุปสรรคสำคัญของความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กมาใช้มี ๓ ประการสำคัญ ดังนี้

๑. การขาดการประสานการทำงานร่วมกัน
๒. การขาดการกำหนดนโยบายและเป้าหมายร่วมกัน
๓. การขาดการขับเคลื่อนงานร่วมกัน

ซึ่งทั้ง ๓ ปัญหาจะหมดไปหากคนทำงานในองค์กรต่างๆ ร่วมมือกันทำงาน มีการบูรณาการและมีการกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

๒.๑.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเด็กและเยาวชนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจและมีภูมิคุ้มกันในการเอาตัวรอดในสังคม และการดำเนินชีวิต

๒.๑.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งฯ ให้แพร่หลายทั่วประเทศ เพื่อให้มีการดำเนินงานตามรูปแบบ ดังกล่าวทั้งประเทศ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่สามารถทำให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒. ผู้ทำงานคนที่ ๒

๒.๒.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงปัญหาอุปสรรคสำคัญของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก คือการที่แต่ละภาคส่วนไม่สามารถทำงานในทิศทางเดียวกันได้ แม้ว่าจะมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน แต่หากยังคงต่างคนต่างทำไม่บูรณาการหรือประสานสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความสำเร็จก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวถือเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

๒.๒.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง เนื่องจากยังมีบางวัตถุประสงค์ไม่ประสบผลสำเร็จ แต่บางวัตถุประสงค์ก็ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒.๒.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่ายอยากให้ทุกภาคส่วนทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นระดับกระทรวงและภาคีอื่นๆ

๒.๓. ผู้ทำงานคนที่ ๓

๒.๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาสำคัญของการทำงาน มี ๒ ประการสำคัญคือ ความร่วมมือของคนในชุมชนและครอบครัวของเด็กที่เกี่ยวข้อง และความเพียงพอของบุคลากรในการทำงาน

๒.๓.๒. ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากยังมีเด็กประสบปัญหาอยู่

๒.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าควรให้ความสำคัญกับตัวเด็กและครอบครัวของเด็กเป็นสำคัญในการทำงานป้องกันและคุ้มครอง

๒.๔. ทำงานคนที่ ๔

๒.๔.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการดำเนินงานตามรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กคือการที่ผู้สำรวจข้อมูลเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้ข้อมูลเท็จ และไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลคือผู้ปกครองและตัวเด็กเอง

๒.๔.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒.๔.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าควรมีการฝึกอบรมเด็กอย่างต่อเนื่องและการสร้างแกนนำเด็กให้มีความเข้มแข็ง โดยมีวิทยากรมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้ สามารถสรุปเป็นตารางผลการศึกษา ได้ดังนี้

ตารางที่ ๔ - ๓ สรุปผลการศึกษาจังหวัดเชียงราย

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นการศึกษา		
	ปัญหาและอุปสรรค	ผลสำเร็จของโครงการ	ข้อเสนอแนะ
ผู้บริหาร	๑) ขาดความรู้ ความเข้าใจในเป้าหมายของงานร่วมกัน ๒) ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ๓) กลุ่มเป้าหมายไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน	ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จที่สำคัญคือกลไกระดับตำบล	ควบคุมบริบท/ความต้องการของชุมชน
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๑	๑) ขาดการประสานการทำงานร่วมกัน ๒) ขาดการกำหนดนโยบายและเป้าหมายร่วมกัน	ประสบผลสำเร็จ วัดได้จากเด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจและมีภูมิคุ้มกัน	ควรมีการประชาสัมพันธ์รูปแบบฯ ให้แพร่หลายทั่วประเทศ เนื่องจาก

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นการศึกษา		
	ปัญหาและอุปสรรค	ผลสำเร็จของโครงการ	ข้อเสนอแนะ
	๓) ขาดการขับเคลื่อนงานร่วมกัน		สามารถทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้หากนำไปใช้
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๒	แต่ละภาคส่วนไม่สามารถทำงานในทิศทางเดียวกันได้ แม้จะมีภารกิจกำหนดเป้าหมายร่วมกัน	ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง เนื่องจากเด็กยังประสบปัญหาอยู่	ขอให้ทุกภาคส่วนทำงานไปในทิศทางเดียวกัน
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๓	๑) ความร่วมมือของคนในชุมชนและครอบครัวของเด็กที่เกี่ยวข้อง ๒) ความเพียงพอของบุคลากรในการทำงาน	ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากเด็กยังประสบปัญหาอยู่	ควรให้ความสำคัญกับตัวเด็กและครอบครัวของเด็ก
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๔	ผู้ปกครองและเด็กไม่ให้ความร่วมมือ ให้ข้อมูลเท็จ	ประสบผลสำเร็จ	ควรฝึกอบรมเด็กอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑. ผู้บริหาร

๑.๑. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้บริหารได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคสำคัญของการดำเนินงานภายใต้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กที่ส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวของการทำงานที่สำคัญคือการประสานงานระหว่างหน่วยงานระดับต่างๆ ภาคีเครือข่ายในพื้นที่และผู้ปฏิบัติงานแต่ละกิจกรรม/โครงการต่างๆ หากการทำงานใดๆขาดการประสานงาน การทำงานเป็นทีม ความช่วยเหลือต่างๆก็จะไม่เกิดขึ้น ทำให้การทำงานสำเร็จได้ยาก และงานพัฒนาไม่สามารถทำงานเพียงคนเดียวได้ จะต้องมีการประสานเชื่อมโยงของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑.๒. ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้บริหารกล่าวว่าในการดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก โดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กนั้น ประสบผลสำเร็จเพราะได้ดำเนินการตามกระบวนการ/กรอบแนวทางการเสริมสร้าง ฯ อย่างสมบูรณ์ และจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๑.๓. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้บริหารกล่าวว่า ในการดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก โดยใช้รูปแบบ ฯ ดังกล่าวนี้นี้ ควรมีการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพให้คณะกรรมการ

ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กและผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ มีทักษะและเข้าใจรูปแบบ ฯ สำหรับนำมาปรับใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ผู้ทำงาน

๒.๑. ผู้ทำงานคนที่ ๑

๒.๑.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กคือความร่วมมือกันในชุมชน ภูมิคุ้มกันของชุมชนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะถ้าทุกคนตระหนักถึงความสำคัญ เข้าใจปัญหาและคิดว่าปัญหานี้คือการทำลายต้นทุนของชุมชน มีจิตใจที่เป็นสาธารณะ ก็จะทำให้ปัญหาหรือความสำเร็จเกิดขึ้นได้

๒.๑.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กเป็นงานที่ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง เนื่องจากเป็นงานที่มีความต่อเนื่อง ระยะเวลาไม่สั้นสุด บางเป้าหมายที่ตั้งไว้ในหลักเกณฑ์ก็ยังไม่บรรลุในทุกเป้าหมาย

๒.๑.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า จะต้องมีการให้ชุมชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สาระ กฎหมาย และความเข้าใจในปัญหาว่าปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ใช่ปัญหาของคนใดคนหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นภาวะที่เป็นจรรยาบรรณ เป็นสามัญสำนึกในจิตใจที่ต้องร่วมมือร่วมใจในการทำให้ชุมชนมีพลัง มีภูมิคุ้มกันได้

๒.๒. ผู้ทำงานคนที่ ๒

๒.๒.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการดำเนินงานตามรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กคือ เวลาในการทำงานของหน่วยงานที่มีภารกิจความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งทำได้ยากในการทำงานพร้อมกัน

๒.๒.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยสำเร็จในเรื่องการมีส่วนร่วมของเด็ก

๒.๒.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

๒.๓ ผู้ทำงานคนที่ ๓

๒.๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จ มี ๒ ประการสำคัญ ได้แก่ ผู้ทำงานขาดความเข้าใจในกระบวนการทำงาน และการขาดแผนการทำงานที่ชัดเจน

๒.๓.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ชุมชน คนในชุมชนเข้าใจและรับรู้ถึงบทบาทของตนเองมากขึ้น รู้วิธีการในการที่จะให้ความช่วยเหลือกรณีเกิดปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้

๒.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

๒.๔ ผู้ทำงานคนที่ ๔

๒.๔.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จที่สำคัญ ๒ ประการ คือการที่ผู้ปกครองไม่เข้าใจการทำงานและไม่ให้การสนับสนุนการทำงาน และการขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒.๔.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง เนื่องจากยังมีเด็กบางส่วนยังมีปัญหาอยู่

๒.๔.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าทุกภาคส่วน รวมทั้งผู้ปกครองจะต้องมีความเข้าใจตรงกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหา จากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้ สามารถสรุปเป็นตารางผลการศึกษา ได้ดังนี้

ตารางที่ ๔ - ๔ สรุปผลการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นการศึกษา		
	ปัญหาและอุปสรรค	ผลสำเร็จของโครงการ	ข้อเสนอแนะ
ผู้บริหาร	การประสานงาน/เชื่อมโยงงานในแต่ละระดับ	ประสบผลสำเร็จ	ควรมีการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพให้ผู้ทำงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นการศึกษา		
	ปัญหาและอุปสรรค	ผลสำเร็จของโครงการ	ข้อเสนอแนะ
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๑	ความร่วมมือกันในกลุ่มชุมชน	ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง เนื่องจากยังไม่	ควรให้ชุมชนรับทราบปัญหาและร่วมทำงานแก้ไข
		บรรลุวัตถุประสงค์บางวัตถุประสงค์	
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๒	เวลาทำงานที่ไม่ตรงกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่งในเรื่องการมีส่วนร่วมของเด็ก	-
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๓	๑) ผู้ทำงานขาดความเข้าใจในกระบวนการทำงาน ๒) ขาดแผนการทำงานที่ชัดเจน	ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่งคือชุมชนและคนในชุมชนเข้าใจและรู้ถึงบทบาทของตนเองมากขึ้น	-
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๔	๑) ผู้ปกครองไม่เข้าใจการทำงาน / ไม่สนับสนุนการทำงาน ๒) ขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง	ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง เนื่องจากยังมีเด็กที่ประสบปัญหาอยู่	ทุกภาคส่วน / ผู้ปกครองจะต้องมีความเข้าใจตรงกันและช่วยกันแก้ไขปัญหา

๓.๓ จังหวัดกาฬสินธุ์

๑. ผู้บริหาร

๑.๑. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้บริหารได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคสำคัญของการดำเนินงานภายใต้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กที่ส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวของการทำงานที่สำคัญคือ ประชาชนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเท่าที่ควรเพราะประชาชนยังขาดการดูแลสอดส่องและลุกขึ้นมาช่วยกันปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนร่วมกับหน่วยงานที่ดำเนินการอยู่ ทำให้การทำงานไม่ได้รับการสนับสนุน และขาดความต่อเนื่อง เมื่อหน่วยงานออกจากพื้นที่

๑.๒. ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้บริหารกล่าวว่าในการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กนั้น ประสบผลสำเร็จถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ โดยเด็กและเยาวชนมีการแสดงความคิดเห็น มีบทบาทในการร่วมทำงานคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑.๓. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้บริหารกล่าวว่า ควรมีการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของชุมชนให้มากขึ้น การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ครอบครัว และโรงเรียนในการทำงานคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๒. ผู้ทำงาน

๒.๑. ผู้ทำงานคนที่ ๑

๒.๑.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จ มี ๓ ประการสำคัญ ดังนี้

๑. หน่วยงานไม่มีความชัดเจนในการทำงาน

๒. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการคุ้มครองและพิทักษ์

สิทธิเด็กอย่างแท้จริง

๓. ท้องถิ่น/ชุมชนยังขาดความรู้ในเรื่องการดำเนินงาน

คุ้มครองเด็กอย่างแท้จริง

๒.๑.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการทำงาน ยังไม่บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ คือการที่เด็กในช่วงอายุ ๐-๖ ปี ส่วนหนึ่งยังไม่ได้รับการดูแลและคุ้มครอง เนื่องจากงบประมาณไม่ต่อเนื่องและจำกัด

๒.๑.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จควรจะต้องมีการดำเนินการจัดทำระบบที่ยั่งยืน มีการจัดทำทะเบียนราษฎรเป็นช่วงอายุที่สะดวกต่อการค้นหา ผู้บริหารจะต้องมีความชัดเจนและให้ความสำคัญต่อการทำงานคุ้มครองเด็ก และจะต้องมีมาตรการคุมเข้มผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด

๒.๒. ผู้ทำงานคนที่ ๒

๒.๒.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จ มี ๒ ประการสำคัญ ได้แก่ ความชัดเจนของระบบคุ้มครองที่ปัจจุบันยังไม่สามารถเห็นความชัดเจน ของแนวทางและเป้าหมายร่วมกัน และหน่วยงานยังไม่ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและไม่ทราบบทบาทของตนเองในการดำเนินงาน

๒.๒.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีกรรวมข้อมูลหรือความชัดเจนของแผนงาน รวมทั้งงบประมาณที่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้โครงการมีความล่าช้า

๒.๒.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการมีประสานหน่วยงานระดับต่างๆ เช่น ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และท้องถิ่นให้เข้ามาร่วมทำงานและเห็นความสำคัญของการดำเนินงานคุ้มครองเด็ก

๒.๓. ผู้ทำงานคนที่ ๓

๒.๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่ามีปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จ มี ๓ ประการสำคัญได้แก่

๑. หน่วยงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของตน
๒. ชุมชน/ท้องถิ่นยังไม่เห็นความสำคัญในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง
๓. ชุมชน/ท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานคุ้มครองเด็ก

๒.๓.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการดำเนินงานยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควรตามแผนที่วางไว้ เพราะเด็กในกลุ่มอายุ ๐ - ๖ ปี บางส่วนยังไม่ได้รับการดูแลคุ้มครอง เนื่องจากขาดข้อมูลงบประมาณที่จำกัดและไม่ต่อเนื่อง

๒.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการจัดทำระบบฐานข้อมูลเด็กที่ยั่งยืนแยกตามช่วงอายุ การมีบทลงโทษที่เด็ดขาดและรุนแรงต่อผู้ละเมิดหรือทำร้ายเด็กและการที่ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองเด็ก

๒.๔ ผู้ทำงานคนที่ ๔

๒.๔.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่ามีปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จมี ๒ ประการสำคัญ

ได้แก่ การที่ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริงและการที่ท้องถิ่น/ชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๒.๔.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากเด็กอายุ ๐ - ๖ ปี ยังไม่ได้รับการดูแล เพราะขาดงบประมาณสนับสนุน

๒.๔.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าจะขอให้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนในชุมชน การทำบัญชีรายชื่อตามช่วงอายุที่ง่ายต่อการค้นหา และผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้ สามารถสรุปเป็นตารางผลการศึกษา ได้ดังนี้

ตารางที่ ๔ - ๕ สรุปผลการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นการศึกษา		
	ปัญหาและอุปสรรค	ผลสำเร็จของโครงการ	ข้อเสนอแนะ
ผู้บริหาร	ประชาชนยังไม่เข้าใจ/ไม่สนับสนุนการทำงานของหน่วยงาน	ประสบผลสำเร็จถึงตัวเด็ก วัดได้จากเด็กและเยาวชนมีการแสดงความคิดเห็น/มีบทบาทในการร่วมทำงาน	ควรให้ความสำคัญ/สนับสนุนบทบาทของชุมชนมากขึ้น
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๑	๑) หน่วยงานไม่มีความชัดเจนในการทำงาน ๒) ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ ๓) ท้องถิ่น/ชุมชนยังขาดความรู้ในเรื่องการคุ้มครองเด็ก	ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากเด็ก ๐-๖ ปี บางส่วนยังไม่ได้รับการดูแล/คุ้มครอง	๑) ควรจัดทำทะเบียนราษฎรช่วงอายุ ๒) ผู้บริหารต้องชัดเจนและสนับสนุนการทำงาน ๓) การมีมาตรการคุมเข้มผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๒	๑) ความชัดเจนของเป้าหมาย/แนวทางการร่วมกัน ๒) หน่วยงานไม่ตระหนัก/ไม่ทราบ	ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากความไม่ชัดเจนของแผนงาน ไม่มีการรวมข้อมูลและขาดงบประมาณ	ควรรประสานหน่วยงานระดับต่างๆ เข้ามาร่วมทำงาน

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นการศึกษา		
	ปัญหาและอุปสรรค	ผลสำเร็จของโครงการ	ข้อเสนอแนะ
	บทบาทของตนเอง	ส น บ ส น ุ น อ ย ่ า ง ต่อเนื่อง	
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๓	๑) หน่วยงานขาดความรู้ ความเข้าใจ/ไม่ชัดเจนในบทบาทของตน ๒) ชุมชน/ท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญในการคุ้มครองเด็ก ๓) ชุมชน/ท้องถิ่นขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำงานคุ้มครองเด็ก	ไม่ประสบผลสำเร็จ เด็กอายุ ๐ - ปี บางส่วนยังไม่ได้ได้รับความคุ้มครอง ไม่มี การรวมข้อมูลและ ประมาณที่จำกัดและ ขาด การ ส น บ ส น ุ น อย่างต่อเนื่อง	๑. ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเด็ก ๒. มีการลงโทษที่เด็ดขาดต่อผู้ละเมิดเด็ก ๓. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญของการคุ้มครองเด็ก
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๔	๑) ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการคุ้มครองเด็ก ๒) ชุมชน/ท้องถิ่นขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองเด็ก	ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากเด็กบางกลุ่ม ยังไม่ได้รับการดูแล ขาด งบประมาณ ส น บ ส น ุ น	คว ร ปร ะ ส าน หน่วยงานระดับต่างๆ เข้ามาร่วมทำงาน

๓.๔ จังหวัดราชบุรี

๑. ผู้บริหาร

๑.๑. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้บริหารได้กล่าวว่าการดำเนินงานตามรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กประสบผลสำเร็จ ไม่มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากเด็กมีภาวะผู้นำและกล้าแสดงออกมากขึ้น

๑.๒. ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้บริหารกล่าวว่า การดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือเด็กและเยาวชนมีความเป็นผู้นำและแสดงออกในทางสร้างสรรค์

๑.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้บริหารกล่าวว่า ควรมีการพัฒนาแกนนำการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในรูปแบบของการทำงานและมีศักยภาพในการดูแลเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ผู้ทำงาน

๒.๑. ผู้ทำงานคนที่ ๑

๒.๑.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากได้รับข้อมูลเท็จจากผู้ให้ข้อมูล ทำให้การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาเด็กไม่ตรงจุด

๒.๑.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒.๑.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าควรมีการฝึกอบรมเด็กอย่างต่อเนื่อง การสร้างแกนนำเด็กที่เข้มแข็ง

๒.๒. ผู้ทำงานคนที่ ๒

๒.๒.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จ มี ๒ ประการ ได้แก่ การไม่ได้ข้อมูลเด็กที่แท้จริง และการขาดความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่ในด้านของผลลัพธ์ที่เกิดกับเด็กยังไม่แน่ใจ

๒.๒.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับแกนนำเด็กอย่างต่อเนื่อง

๒.๓. ผู้ทำงานคนที่ ๓

๒.๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จคือ การที่ผู้สำรวจข้อมูลได้รับข้อมูลเท็จ และไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลที่จะเสนอข้อมูลจริง

๒.๓.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนคุ้มครองเด็กบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่ในด้านของผลลัพธ์ที่เกิดกับเด็กยังไม่แน่ใจ

๒.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า หากมีการฝึกอบรมเด็กอย่างต่อเนื่องและ
การสร้างแกนนำเด็กให้มีความเข้มแข็ง หากได้รับวิทยากรจากส่วนกลางจะดีมาก

๒.๔ ผู้ทำงานคนที่ ๔

๒.๔.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานเสริมสร้างและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การ
ดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไม่ประสบผลสำเร็จคือ การไม่ได้รับความ
ร่วมมือของประชาชนในชุมชน

๒.๔.๒ ความสำเร็จของการทำงานจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าการดำเนินงานเสริมสร้าง ความเข้มแข็ง
ของชุมชนคุ้มครองเด็กบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่ในด้านของผลลัพธ์ที่เกิดกับเด็กยังไม่แน่ใจ

๒.๔.๓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้ สามารถสรุปเป็นตารางผลการศึกษา ได้
ดังนี้

ตารางที่ ๔ - ๖ ตารางสรุปผลการศึกษาจังหวัดราชบุรี

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นการศึกษา		
	ปัญหาและอุปสรรค	ผลสำเร็จของ โครงการ	ข้อเสนอแนะ
ผู้บริหาร	-	ประสบผลสำเร็จ วัดได้ จากเด็กและเยาวชน กล้าแสดงออกและมี ความเป็นผู้นำ	ควรมีการพัฒนาแกน นำอย่างต่อเนื่อง
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๑	ได้รับข้อมูลเท็จจาก กลุ่มเป้าหมาย	ประสบผลสำเร็จ	ควรฝึกอบรมเด็กและ แกนนำเด็กอย่าง ต่อเนื่อง
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๒	๑) ไม่ได้ข้อมูลเด็กที่ แท้จริง ๒) ขาดความร่วมมือ ของหน่วยงานที่	ประสบผลสำเร็จ แต่ไม่แน่ใจในผลลัพธ์	ควรฝึกอบรมเด็กและ แกนนำเด็กอย่าง ต่อเนื่อง

ผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นการศึกษา		
	ปัญหาและอุปสรรค	ผลสำเร็จของโครงการ	ข้อเสนอแนะ
	เกี่ยวข้อง		
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๓	ได้รับข้อมูลเท็จจากกลุ่มเป้าหมาย	ประสบผลสำเร็จแต่ไม่แน่ใจในผลลัพธ์ ต้องใช้เวลาในการประเมินผล	ควรฝึกอบรมเด็กและแกนนำเด็กอย่างต่อเนื่อง
ผู้ปฏิบัติงานคนที่ ๔	ไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน	ประสบผลสำเร็จแต่ไม่แน่ใจในผลลัพธ์	ควรฝึกอบรมเด็กและแกนนำเด็กอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาประสบการณ์ในการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กสามารถสรุปเป็นภาพของปัญหาอุปสรรค ผลสำเร็จ และข้อเสนอแนะของ ๔ จังหวัด ได้ดังนี้ ตารางที่ ๔ - ๗ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

จังหวัด	ปัญหาและอุปสรรค
๑. เชียงราย	๑) ความรู้ ความเข้าใจในเป้าหมาย ๒) งบประมาณที่ไม่เพียงพอ ๓) ความร่วมมือของผู้ปกครองและเด็ก ๔) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๕) การกำหนดนโยบาย/เป้าหมายการขับเคลื่อนงานร่วมกัน ๖) การทำงานในเป้าหมายเดียวกัน ๗) ความเพียงพอของบุคลากร
๒. นครศรีธรรมราช	๑) การประสาน/เชื่อมโยงงาน ๒) ความร่วมมือกันในชุมชน ๓) เวลาทำงานที่ไม่ตรงกัน ๔) คนทำงานขาดความเข้าใจในกระบวนการทำงาน ๕) ขาดแผนการทำงานที่ชัดเจน ๖) ผู้ปกครองไม่เข้าใจ/ไม่สนับสนุนการทำงาน ๗) ขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

จังหวัด	ปัญหาและอุปสรรค
๓. กาฬสินธุ์	๑) ประชาชนไม่เข้าใจ/ไม่สนับสนุนการทำงานของหน่วยงาน ๒) ความชัดเจนของเป้าหมาย/แนวทางร่วมกันของหน่วยงาน ๓) ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ ๔) ท้องถิ่น/ชุมชนยังขาดความรู้ในเรื่องการคุ้มครองเด็ก
๔. ราชบุรี	๑) ได้รับข้อมูลเท็จ/ไม่ได้รับข้อมูลที่แท้จริง ๒) ขาดความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓) ประชาชนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปเป็นกลุ่มข้อมูลของปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ดังนี้

๑. การขาดการกำหนดเป้าหมายตลอดจนแผนการทำงาน ที่ชัดเจน ความเชื่อมโยงบูรณาการ
๒. กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ความร่วมมือในการทำงาน
๓. ขาดงบประมาณในการสนับสนุน
๔. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการคุ้มครองเด็กในพื้นที่
๕. การให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ขาดฐานข้อมูลเด็กในพื้นที่

ตารางที่ ๔ - ๘ ผลสำเร็จของการดำเนินงาน

จังหวัด	ผลสำเร็จ
๑. เชียงราย	ประสบผลสำเร็จ (๒) ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง (๒) ไม่ประสบผลสำเร็จ (๑) รูปธรรมที่วัดได้ คือ เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีภูมิคุ้มกัน
๒. นครศรีธรรมราช	ประสบผลสำเร็จ (๑) ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง (๔) รูปธรรมที่วัดได้ คือ ชุมชน/คนในชุมชนเข้าใจและรู้ถึงบทบาทของตนมากขึ้น
๓. กาฬสินธุ์	ประสบผลสำเร็จ (๑) ไม่ประสบผลสำเร็จ (๔) รูปธรรมที่วัดได้ คือ เด็กกล้าแสดงความคิดเห็น/มีบทบาทร่วมทำงาน
๔. ราชบุรี	ประสบผลสำเร็จ (๕) รูปธรรมที่วัดได้ คือ เด็กกล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า โดยภาพรวมทั้ง ๔ จังหวัดประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน โดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก โดยวัดจากพัฒนาการที่ดีขึ้นของเด็ก เช่น การกล้าแสดงออก ความเป็นผู้นำ คนในชุมชนมีความเข้าใจและรับรู้ถึงบทบาทของตน

ตารางที่ ๔ - ๙ ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

จังหวัด	ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงรูปแบบ ฯ
๑. เชียงราย	๑) ควรดูบริบท/ความต้องการของชุมชน ๒) ควรมีการประชาสัมพันธ์รูปแบบ ฯ ให้แพร่หลาย ๓) ขอให้ทุกภาคส่วนทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ๔) ควรให้ความสำคัญกับตัวเด็กและครอบครัวของเด็ก ๕) ควรฝึกอบรมเด็กอย่างต่อเนื่อง
๒. นครศรีธรรมราช	๑) ควรอบรมเพิ่มประสิทธิภาพให้ผู้ที่ทำงานที่เกี่ยวข้อง ๒) ควรให้ชุมชนรับทราบปัญหาและร่วมทำงานแก้ไข ๓) ผู้ปกครองและทุกภาคส่วนต้องมีความเข้าใจตรงกันและช่วยกันแก้ปัญหา
๓. กาฬสินธุ์	๑) ควรให้ความสำคัญ/สนับสนุนบทบาทของชุมชนมากขึ้น ๒) ควรจัดทำทะเบียนราษฎรช่วงอายุ การจัดทำฐานข้อมูลเด็ก ๓) ผู้บริหารต้องชัดเจนและสนับสนุนการทำงานมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ๔) การมีมาตรการคุมเข้มผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด
๔. ราชบุรี	ควรมีการอบรมเด็กและพัฒนาแกนนำอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำคัญ ได้ดังนี้

๑. ชุมชน ควรมีการสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก การส่งเสริมบทบาทของชุมชน ครอบครัว ทุกภาคส่วนการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน
๒. มีการจัดทำฐานข้อมูลเด็กในพื้นที่ การจัดทำทะเบียนตามช่วงอายุ
๓. ตัวเด็ก ควรส่งเสริมให้เด็กเข้ามาร่วมคิด ร่วมทำงานคุ้มครองเด็ก ควรมีการอบรมและพัฒนาแกนนำเด็กอย่างต่อเนื่อง
๔. มีการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้ทำงาน
๕. ประชาสัมพันธ์รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กให้แพร่หลายเพื่อให้พื้นที่ต่างๆ ไปใช้ปฏิบัติ

๔. ผลการประเมินการบริหารงานของผู้บริหารโครงการที่นำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองไปใช้

ในการทำงานต่างๆ ผู้บริหารถือเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนงานให้บรรลุผล ในการทำงานคุ้มครองเด็กในชุมชนที่ได้มีการนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กมาปรับใช้นั้น ผู้บริหารได้มีการสนับสนุนหรือการแสดงบทบาทในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร และเพื่อเป็นการยืนยันความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำรูปแบบ

๗ ดังกล่าวมาปรับใช้ การบริหารงานของผู้บริหารก็ควรที่จะได้รับการประเมินคุณสมบัติด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีการนำแนวคิดกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) มาประเมินคุณภาพเบื้องต้นของผู้บริหารดังกล่าว และได้ผลการประเมินดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ ผู้บริหารโครงการของจังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจากจังหวัดเชียงรายในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน โดยใช้แนวคำถามตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) ได้ผลการศึกษาดังนี้

๑. การวางแผน

ผู้บริหารได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนของการดำเนินงานว่าได้มีการวางแผนการทำงาน โดยให้ที่ประชุมคณะทำงานเข้าใจในเรื่องเดียวกัน มีความเข้มแข็งและปฏิบัติไปในทางเดียวกัน และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเข้าใจในบทบาทหน้าที่และกิจกรรมของคณะทำงานก่อนการลงพื้นที่ การให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบเจตนารมณ์ของกิจกรรมและให้ความร่วมมือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพ

๒. การจัดองค์การ

ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการกำหนดส่วนงานและแบ่งงานรับผิดชอบ โดยคณะทำงานเป็นผู้วางแผนการดำเนินกิจกรรม การเชิญภาคีและผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมรับฟัง และนำเสนอปัญหาในชุมชน จนเกิดความเข้าใจของทุกฝ่าย จึงมีการประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้คณะทำงานลงพื้นที่เก็บข้อมูลและดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

๓. การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน

ผู้บริหารกล่าวว่ามี การจัดวางบุคลากรในการปฏิบัติงาน โดยคณะทำงานเป็นผู้ร่วมฝึกประสบการณ์ การประชุมชี้แจงกับกลุ่มภาคีเครือข่ายและผู้นำชุมชน การมอบหมายกลุ่มต่างๆดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนตามเนื้อหา งาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายไปพร้อมๆกัน

๔. การอำนวยการ

ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการกระตุ้นให้ผู้ทำงานเห็นประโยชน์และคุณค่าของการดำเนินกิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชน มีการจัดอบรมให้ความรู้ก่อนการทำงานร่วมกัน การให้รับทราบที่มาที่ไปของกิจกรรมตามกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงาน

๕. การประสานงาน

ผู้บริหารกล่าวว่า นอกจากคณะทำงานจะทำงานแบบประสานแล้ว แต่ผู้บริหารเองก็ได้มีการประสานการทำงานกับภาคีเครือข่ายในภาคส่วนต่างๆ เพื่อพูดคุยสร้างความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้งานสำเร็จ

๖. การรายงาน

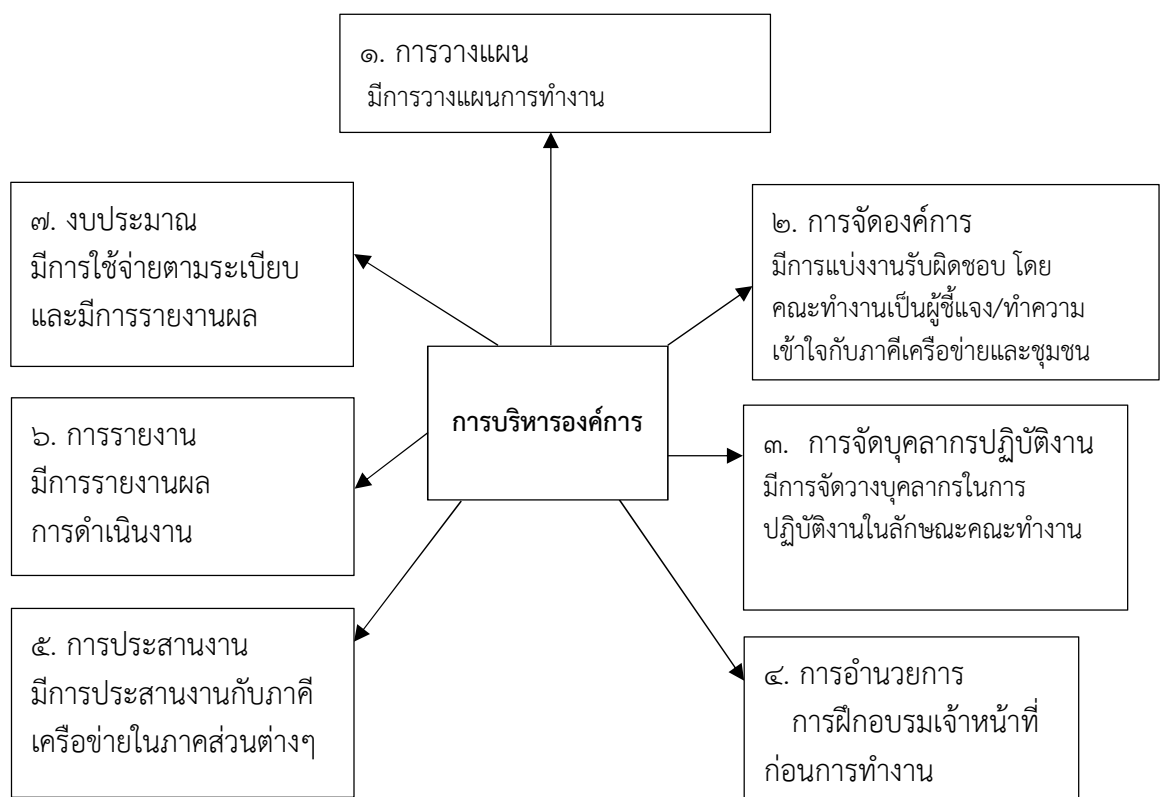
ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้กับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และกรมกิจการเด็กและเยาวชน โดยจัดทำเป็นรูปเล่มหนังสือ เพื่อให้สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้

๗. งบประมาณ

ผู้บริหารกล่าวว่าในเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณ ได้การดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษรและหลักฐานการเบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังทุกขั้นตอน และได้ส่งรายงานให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดและกรมกิจการเด็กและเยาวชน เมื่อการดำเนินโครงการ/กิจกรรมเสร็จสิ้นลง

จากผลการสัมภาษณ์ สามารถสรุปเป็นแผนภาพอธิบาย ได้ดังนี้
แผนภาพที่ ๔ - ๒๑ การบริหารงานตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) จังหวัด เชียงราย

๔.๒ ผู้บริหารโครงการของจังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจากจังหวัดนครศรีธรรมราชในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน โดยใช้แนวคำถามตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) ได้ผลการศึกษา ดังนี้

๑. การวางแผน

ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการวางแผนก่อนการปฏิบัติงานโดยให้คณะทำงานที่เชี่ยวชาญแต่ละด้านเป็นผู้ดำเนินการวางแผนเป้าหมาย/กระบวนการการทำงานของแต่ละโครงการ/กิจกรรม

๒. การจัดองค์การ

ผู้บริหารกล่าวว่า ได้มีการจัดแบ่งงานในแต่ละตำแหน่งงานในการดำเนินงานเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และแต่ละส่วนงานมีความรับผิดชอบในการะงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน

ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการจัดบุคลากรลงปฏิบัติงานเพื่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุ้มครองเด็ก เป็นลักษณะคณะกรรมการศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก

๔. การอำนวยความสะดวก

ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการจัดส่งผู้ปฏิบัติงานไปอบรมให้มีความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน และมีการส่งเสริมสนับสนุนในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมีการจัดตั้งข้อบัญญัติเพื่อการเสนอของบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมและการให้ความรู้แก่บุคลากร

๕. การประสานงาน

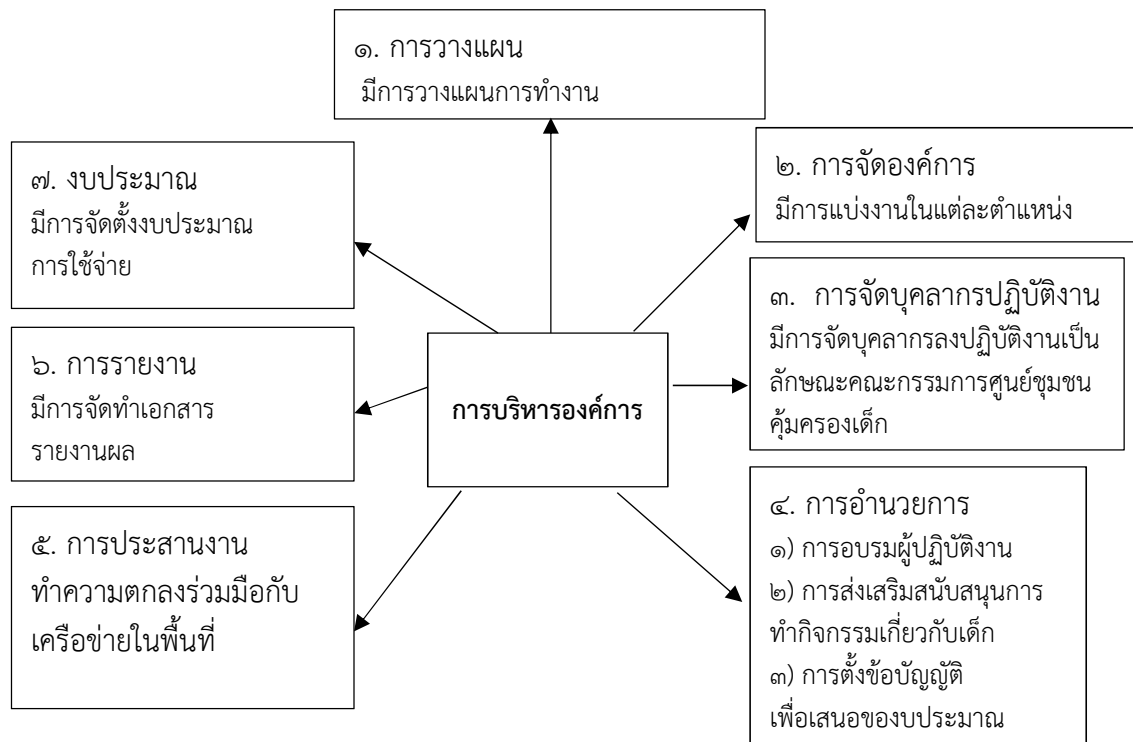
ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการทำความตกลงร่วมมือในการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ทำให้ทราบสภาพปัญหาครอบคลุมทุกพื้นที่ที่รับผิดชอบและมีผู้ร่วมทำงาน

๖. การรายงาน

ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการจัดทำเอกสารรายงานผล โดยผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมรายงานไปยังกรมกิจการเด็กและเยาวชน

๗. งบประมาณ

ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการจัดตั้งงบประมาณการใช้จ่าย และการตั้งงบประมาณข้อบัญญัติในทุกๆปี เพื่อดำเนินการโครงการคุ้มครองเด็กและเยาวชน แต่อย่างไรก็ดี ยังมีความต้องการงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการจัดทำโครงการ/กิจกรรมใหม่ๆให้กับเด็กและเยาวชน จากผลการศึกษา สามารถสรุปเป็นแผนภาพอธิบาย ได้ดังนี้
แผนภาพที่ ๔ - ๒๒ การบริหารงานตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) จังหวัดนครศรีธรรมราช

๔.๓ ผู้บริหารโครงการของจังหวัดกาฬสินธุ์

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจากจังหวัดกาฬสินธุ์ในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน โดยใช้แนวคำถามตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) ได้ผลการศึกษา ดังนี้

๑. การวางแผน

ผู้บริหารกล่าวว่า หน่วยงานยังไม่มีแผนในการขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับพื้นที่เท่าที่ควร ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น ทำให้ยังไม่สามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การจัดองค์การ

ผู้บริหารกล่าวว่า ได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ สนับสนุน ครอบครัวยุติธรรมให้สามารถทำหน้าที่ดูแลเด็กได้ มีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก

๓. การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน

ผู้บริหารกล่าวว่า ได้มีการจัดวางผู้ทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน คณะกรรมการ ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำอาสาสมัครหมู่บ้าน และองค์กรภาคประชาชน

๔. การอำนวยการ

ผู้บริหารกล่าวว่า ได้มีการชี้แจง ทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติงานถึงความสำคัญของปัญหาเด็กและเยาวชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาและความปลอดภัย

๕. การประสานงาน

ผู้บริหารกล่าวว่า การทำงานได้มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด เช่น บ้านพักเด็กและครอบครัว พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในการดำเนินงานคุ้มครองเด็กและเยาวชน

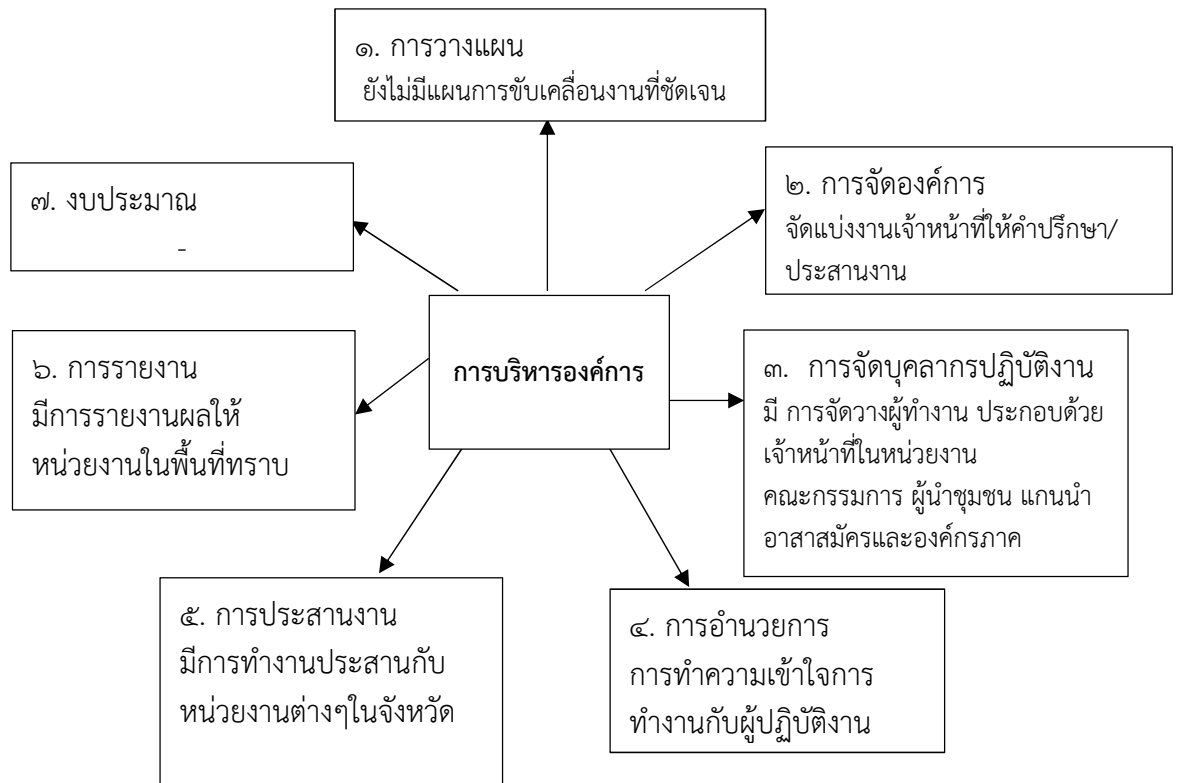
๖. การรายงาน

ผู้บริหารกล่าวว่า ได้มีการรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานในพื้นที่ทราบเพื่อการปรับปรุง แก้ไขการทำงาน

๗. งบประมาณ

จากผลการศึกษา สามารถสรุปเป็นแผนภาพอธิบาย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๒๓ การบริหารงานตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) จังหวัดกาฬสินธุ์

๔.๔ ผู้บริหารโครงการของจังหวัดราชบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจากจังหวัดราชบุรีในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน โดยใช้แนวคำถามตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) ได้ผลการศึกษา ดังนี้

๑. การวางแผน

ผู้บริหารกล่าวว่าจะได้มีการวางแผน โดยการจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้บริหารและแกนนำในการดำเนินงาน

๒. การจัดองค์การ

ผู้บริหารกล่าวว่าจะได้มีการแบ่งงานสำหรับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างชัดเจน

๓. การจตุบุคลากรปฏิบัติงาน

ผู้บริหารกล่าวว่าจะได้มีการจัดวางบุคลากรดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กตามความเหมาะสม

๔. การอำนวยความสะดวก

ผู้บริหารกล่าวว่าจะในการดำเนินงานได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทำงานตามความถนัด และตรงตามความรู้ ความสามารถ

๕. การประสานงาน

ผู้บริหารกล่าวว่าการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
คุ้มครองเด็ก ได้มีการประสานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการร่วมกัน เช่น ผู้อำนวยการ
โรงเรียนในเขตพื้นที่ โรงพยาบาลชุมชน เป็นต้น

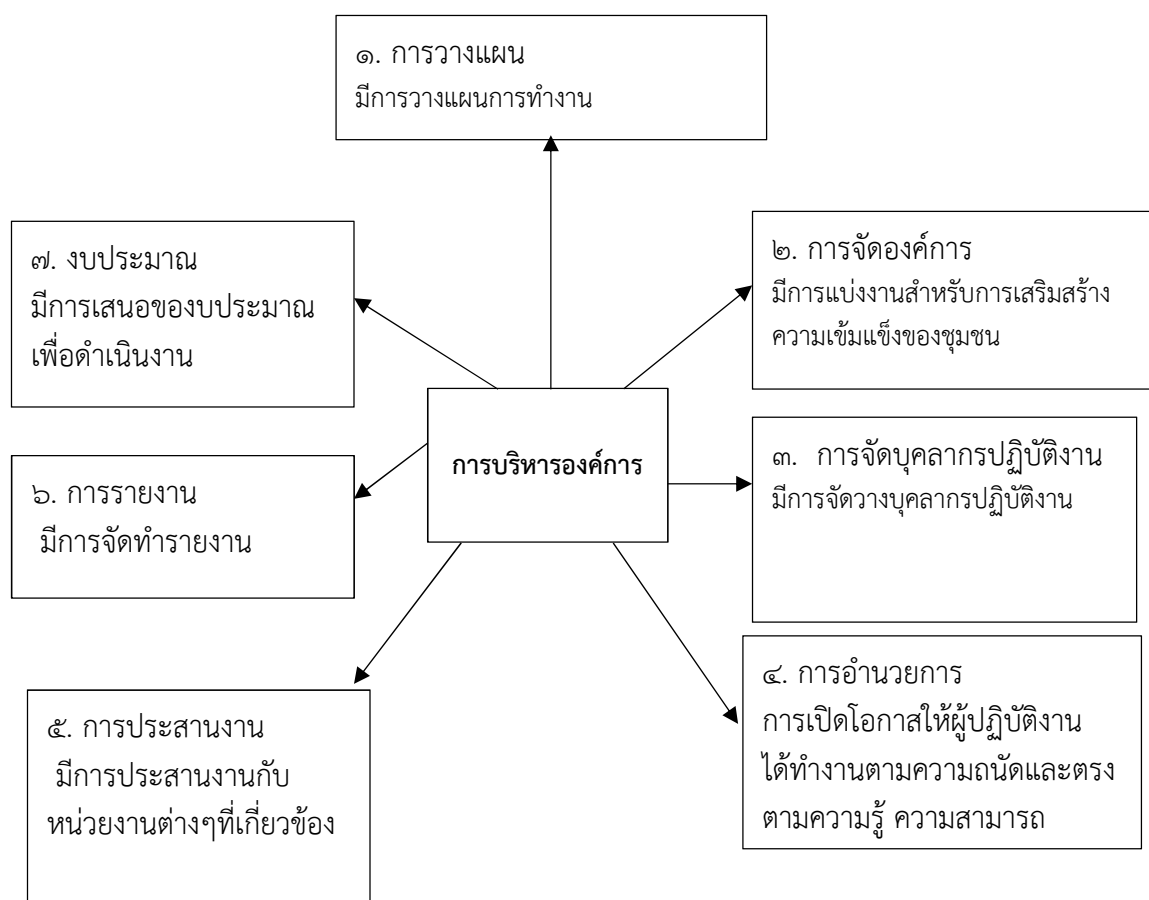
๖. การรายงาน

ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการจัดทำรายงานเพื่อการนำการปฏิบัติมาใช้
ประโยชน์และปรับปรุงแก้ไขงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๗. งบประมาณ

ผู้บริหารกล่าวว่าได้มีการเสนอของบประมาณเพื่อการสนับสนุนการ
เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

จากผลการศึกษา สามารถสรุปเป็นแผนภาพอธิบาย ได้ดังนี้
แผนภาพที่ ๔ - ๒๔ การบริหารงานตามหลักการในกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) จังหวัด
ราชบุรี

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปเป็นกระบวนการบริหารของผู้บริหารตามแนว
POSDCoRB ได้ดังนี้

ตารางที่ ๔ - ๑๐ กระบวนการบริหารของผู้บริหารตามแนว POSDCoRB

จังหวัด	กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารใน ๔ จังหวัด						
	การวางแผน	การจัดองค์การ	การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน	การอำนาจการ	การประสานงาน	การรายงาน	งบประมาณ
เชียงราย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
นครศรีธรรมราช	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กาฬสินธุ์	-	✓	✓	✓	✓	✓	-
ราชบุรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่าผู้บริหารทั้ง ๔ จังหวัดได้บริหารงานตามหลัก POSDCoRB เป็นส่วนใหญ่ มีเพียงบางจังหวัดที่ขาดในบางประเด็น

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ โดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้ และเพื่อปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กที่สามารถนำไปใช้ในการขับเคลื่อนงานคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นผล

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิ

๑. ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้แทนผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ๔ ภาค ๔ จังหวัด ได้แก่ ๑. เทศบาลตำบลสันมะค่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ๒. เทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี และ ๔) องค์การบริหารส่วนตำบลกล้วย อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในพื้นที่ รวมทั้งข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

๒ ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสารข้อมูลวิชาการ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ และรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก รวมทั้งใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก และใช้ POSDCoRB สำหรับเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

๑. ความรู้ ความเข้าใจต่อรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ตัวแปรเรื่องตัวแสดงและเครือข่าย เป็นตัวแปรที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ตระหนักในความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนภายใต้การปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ภายในพื้นที่ โดยภาคีสมาชิกร่วมกันสร้างกลไกการทำงานอย่างเป็นทางการ โดยมีรูปแบบโครงสร้างที่ยืดหยุ่นตามสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันภาคีสมาชิกยังขาดการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน จึงทำให้ตัวแปรด้านบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับต่ำ จึงมีความจำเป็นที่แต่ละจังหวัดควรจะต้องได้รับความรู้ความเข้าใจในด้านนี้เพิ่มเติม

ตัวแปรด้านปัจจัยเกื้อหนุน ตัวแปรนี้จะเห็นได้ว่าการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่มีการคำนึงถึงกฎหมาย ยุทธศาสตร์ นโยบายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
เป็นกรอบและแนวคิดในการทำงาน

ตัวแปรด้านเป้าหมายร่วม หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องยังขาด
ความเข้าใจร่วมกันในสถานการณ์ปัญหาด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งเป็น
เป้าหมายในการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานว่ามีลักษณะอย่างไร มีข้อจำกัดหรืออ่อนแอในมิติใดบ้าง
ดังรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ ๕ - ๑ รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

จังหวัด	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก				
	เป้าหมายร่วม	ปัจจัยเกื้อหนุน	ตัวแสดง	บทบาทหน้าที่	เครือข่าย
๑. เชียงราย					
ผู้บริหาร	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ทำงาน					
คนที่ ๑	✓	-	✓	✓	✓
คนที่ ๒	✓	-	✓	-	✓
คนที่ ๓	✓	-	✓	-	✓
คนที่ ๔	-	✓	✓	-	✓
๒. นครศรีธรรมราช					
ผู้บริหาร	✓	✓	✓	-	✓
ผู้ทำงาน					
คนที่ ๑	✓	✓	✓	-	✓
คนที่ ๒	-	✓	✓	✓	✓
คนที่ ๓	✓	✓	✓	-	✓
คนที่ ๔	-	✓	✓	-	✓
๓. กาฬสินธุ์					
ผู้บริหาร	-	-	✓	✓	✓
ผู้ทำงาน					
คนที่ ๑	✓	✓	✓	-	✓
คนที่ ๒	✓	✓	✓	-	✓
คนที่ ๓	✓	✓	✓	✓	✓
คนที่ ๔	-	✓	✓	-	✓
๔. ราชบุรี					
ผู้บริหาร	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ทำงาน					
คนที่ ๑	✓	✓	✓	-	✓
คนที่ ๒	-	✓	✓	-	✓

จังหวัด	รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก				
	เป้าหมายร่วม	ปัจจัยเกื้อหนุน	ตัวแสดง	บทบาทหน้าที่	เครือข่าย
คนที่ ๓	✓	✓	✓	-	✓
คนที่ ๔	✓	✓	✓	-	✓
รวม	๑๔	๑๖	๒๐	๖	๒๐

สรุปผลของตัวแปรที่จะต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติมในแต่ละจังหวัด ดังนี้
 ตารางที่ ๕ - ๒ ตัวแปรของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก

จังหวัด	ตัวแปรของรูปแบบ ฯ ที่จังหวัดจะต้องได้รับความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติม
๑. เชียงราย	๑. ปัจจัยเกื้อหนุน ๒. บทบาทหน้าที่
๒. นครศรีธรรมราช	๑. เป้าหมายร่วม ๒. บทบาทหน้าที่
๓. กาฬสินธุ์	๑. เป้าหมายร่วม ๒. บทบาทหน้าที่
๔. ราชบุรี	บทบาทหน้าที่

๒. ประสบการณ์ในการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในพื้นที่

๒.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

มีประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กในหลายตัวแปร ทำให้กระบวนการทำงานยังคงเกิดปัญหาและอุปสรรค และไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เช่น ปัญหา ในเรื่องกำหนดเป้าหมาย/แผนการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะตรงกับตัวแปรเป้าหมายร่วมในรูปแบบฯ เป็นต้น ดังตารางต่อไปนี้
 ตารางที่ ๕ - ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรค	ตัวแปรในรูปแบบ ฯ	จังหวัด
๑. การกำหนดเป้าหมาย/ แผนการทำงานร่วมกัน	เป้าหมายร่วม	เชียงราย นครศรีธรรมราช กาฬสินธุ์
๒. ประชาชนไม่เข้าใจ/ ไม่สนับสนุนการทำงาน	ตัวแสดง	เชียงราย นครศรีธรรมราช กาฬสินธุ์ ราชบุรี
๓. ความรู้ ความเข้าใจ ในเป้าหมาย/กระบวนการทำงาน	บทบาทหน้าที่	เชียงราย นครศรีธรรมราช

๒.๒ ผลสำเร็จของการดำเนินงาน

พบว่า โดยภาพรวมประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง เนื่องจากเด็กบางส่วน ยังไม่ได้รับการพัฒนา หรือการดำเนินงานยังไม่สามารถดำเนินการได้ถึงผลลัพธ์อย่างแท้จริงซึ่งความสำเร็จที่ได้วัดจากพัฒนาการที่ดีขึ้นของเด็ก เช่น การกล้าแสดงออก ความเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วม เป็นต้น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๕ - ๔ ผลสำเร็จของการดำเนินงาน

จังหวัด	ผลสำเร็จ
๑. เชียงราย	ค่อนข้างประสบประสบผลสำเร็จ (๒) ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง (๒) ไม่ประสบผลสำเร็จ (๑) รูปธรรมที่วัดได้ คือ เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีภูมิคุ้มกัน
๒. นครศรีธรรมราช	ประสบผลสำเร็จ (๑) ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง (๔) รูปธรรมที่วัดได้ คือ ชุมชน/คนในชุมชนเข้าใจและรู้ถึงบทบาทของตนมากขึ้น
๓. กาฬสินธุ์	ประสบผลสำเร็จ (๑) ไม่ประสบผลสำเร็จ (๔) รูปธรรมที่วัดได้ คือ เด็กกล้าแสดงความคิดเห็น/มีบทบาทร่วมทำงาน
๔. ราชบุรี	ประสบผลสำเร็จ (๕) รูปธรรมที่วัดได้ คือ เด็กกล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ

๒.๓ ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในอนาคต

มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานใน ๔ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑. สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก การส่งเสริมบทบาทของชุมชน มีการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน
๒. ผู้บริหารให้ความสำคัญ สนับสนุนการทำงาน
๓. มีการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้ทำงาน
๔. ประชาสัมพันธ์รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ให้แพร่หลาย เพื่อให้พื้นที่ต่าง ๆ นำไปปฏิบัติ

๓. การบริหารงานของผู้บริหารทั้ง ๔ จังหวัด

โดยภาพรวมจะเห็นว่าผู้บริหารทั้ง ๔ จังหวัดได้บริหารงานตามหลัก POSDCoRB เป็นส่วนใหญ่ มีเพียงบางจังหวัดที่ขาดในบางประเด็น ดังตารางสรุปกระบวนการบริหารของผู้บริหารตามแนว POSDCoRB ดังนี้

ตารางที่ ๕ - ๕ การบริหารงานของผู้บริหารตามหลัก POSDCoRB

จังหวัด	กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารใน ๔ จังหวัด						
	การวางแผน	การจัดองค์การ	การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน	การอำนวยความสะดวก	การประสานงาน	การรายงาน	งบประมาณ
เชียงราย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
นครศรีธรรมราช	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กาฬสินธุ์	-	✓	✓	✓	✓	✓	-
ราชบุรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

๑. ระดับนโยบาย

กรมกิจการเด็กและเยาวชนในฐานะผู้รับผิดชอบรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก ควรจะได้มีการดำเนินการใน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่

๑.๑ การจัดอบรมหรือการจัดทำสื่อเพื่อสร้างความเข้าใจในรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กให้กับหน่วยงาน/องค์กรและภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กไปใช้

๑.๒ การขยายผลการดำเนินงานคุ้มครองเด็กโดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กให้ทั่วประเทศ เนื่องจากรูปแบบฯ ดังกล่าวสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการคุ้มครองเด็กได้จริง

๑.๓ การเป็นพี่เลี้ยงการทำงานกับหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนที่นำรูปแบบฯ ไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ มีทักษะในการสร้างทีม/เครือข่ายการทำงานอย่างแท้จริง และการทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้มีผลอย่างมากต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวของโครงการ

๑.๔ การทำข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานระดับประเทศที่เกี่ยวข้องในการผลักดันรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็กให้มีการบรรจุในข้อบัญญัติสำคัญของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

๒. ระดับปฏิบัติ

๒.๑ การมอบหมายผู้ทำงานหลักในการดำเนินงานคุ้มครองเด็กที่ใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคุ้มครองเด็ก เพื่อให้การทำงานมีความต่อเนื่อง และได้ผู้ทำงานที่มีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบฯ อย่างแท้จริงมาดำเนินการ

๒.๒ การเชื่อมประสานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ให้เกิดความตระหนักและมีบทบาทในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันทำงานคุ้มครองเด็กในชุมชนของตน

๒.๓ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการทำงานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการทำงานเพื่อการคุ้มครองเด็กเป็นการทำงานที่ไม่สิ้นสุดและใช้เวลานานในการเห็นผลเป็นรูปธรรมเชิงผลลัพธ์ ดังนั้น การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของเป้าหมายที่ตั้งไว้

บรรณานุกรม

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. กฎหมายเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เฮงเจริญพูนล้าน, ๒๕๕๙.

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก .

กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการเด็กและเยาวชน, ๒๕๕๘.

กูทิลและเออร์วิกค์. “ทฤษฎีกระบวนการบริหาร POSDCoRB”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

bovisualize.wordpress.com : [https://bovisualize.wordpress.com/2013/01/29/ทฤษฎี-](https://bovisualize.wordpress.com/2013/01/29/ทฤษฎี-กระบวนการบริหาร-posdcorb)

กระบวนการบริหาร-posdcorb, ๒๕๖๐

คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.

๒๕๕๕ – ๒๕๕๙. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง

ประเทศไทย, ๒๕๕๔.

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : kromchol.rid.go.th :

[http://kromchol.rid.go.th/person/main/images/2560_ConfirmForm/strategy60_79/](http://kromchol.rid.go.th/person/main/images/2560_ConfirmForm/strategy60_79/gov_strategy_2560-2579.pdf)

[gov_strategy_2560-2579.pdf](http://kromchol.rid.go.th/person/main/images/2560_ConfirmForm/strategy60_79/gov_strategy_2560-2579.pdf)

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. รายงานโครงการจัดทำแนวทางศึกษารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ

ชุมชนคุ้มครองเด็กฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการเด็กและเยาวชน, ๒๕๕๙.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่

สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสุภัชชา สุทธิพล
วัน เดือน ปีเกิด	๒๙ เมษายน ๒๕๐๔
การศึกษา	พ.ศ. ๒๕๒๑ โรงเรียนเบญจมราชาลัย พ.ศ. ๒๕๒๕ เศรษฐศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ คหกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาครอบครัวและสังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ประวัติการทำงาน	๑ เมษายน ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการกลุ่มการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ เยาวชน สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก สำนักงาน ส่งเสริม สวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๘ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็ก และเยาวชน ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ รองอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง การขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ โดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนคุ้มครองเด็ก

ผู้วิจัย นางสุภัชชา สุทธิพล หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59

สถานการณ์ด้านเด็กในประเทศไทย ปัจจุบันพบว่า มีเด็กถูกทำร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจ เด็กถูกกระทำทารุณ ถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง สถานการณ์ปัญหาเหล่านี้ เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องบูรณาการร่วมมือกันในการดำเนินงาน ทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการปกป้องคุ้มครองเด็กที่จำเป็นต้องดำเนินงานในลักษณะของทีมสหวิชาชีพ

กรมกิจการเด็กและเยาวชน ในฐานะหน่วยงานภาครัฐ ได้ดำเนินงานในเรื่องนี้ โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็กระดับจังหวัด จัดทำระบบเฝ้าระวังเพื่อการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่ ดำเนินโครงการเสริมสร้างชุมชนคุ้มครองเด็ก และในปีงบประมาณ 2558

2559 ได้นำรูปแบบดังกล่าวไปขับเคลื่อนให้กับพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กในระดับพื้นที่ ในพื้นที่ได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยดำเนินการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

1.

2.

4 4 1. 2.

3.

4.

1.

1.1 ศึกษาจากนโยบาย ยุทธศาสตร์ และกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้อง

1.2

2.

ศึกษาจากผู้แทนผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ 4 4

1.

ามผู้แทนผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ 4 4

1.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในพื้นที่

1.2

2.

- . . 2555 - 2559

- 12

- 20 . . 2560 - 2579

-

- . . 2546

-

. . 2550

-

ผลการศึกษา เรื่อง การขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่โดยใช้รูปแบบ

1.

ปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จและยั่งยืน โ

2.

2.1

2.2

2.3

3.

POSDCoRB

1.

1.1

ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำรูปแบบไปใช้

1.2 ขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่ต่าง ๆ พี่เลี้ยงให้คำแนะนำปรึกษา

1.3

2.

2.1 มอบหมายผู้รับผิดชอบหลักในการทำงานเพื่อให้การขับเคลื่อนมีความต่อเนื่อง

2.2

2.3